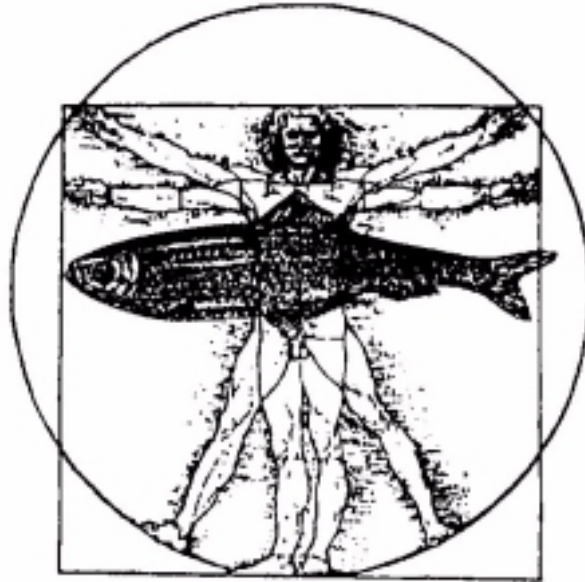

Tar Károly

Tótágas pillanatok

Feleki Károly rajzaival

© Tar Károly

ISBN 973-97099-4-X

Erdélyi Híradó Lap- és Könyvkiadó
Kolozsvár

Felelős kiadó: SZŐCS GÉZA

Fülszöveg

- HoSiMin? HoSiMin?
- OK! S te hogysmint?
- Ááá...Nálatok *ce ziar*?¹ *Ce ziar*?
- Lehetnék jobban is! (hirtelen fejre áll.)
- Mit *facii*?² Mit *faci*?! Nem szédülsz?
- (Fejen állva.) Ezt kérdezhetném én is...
- Tőlem? Hiszen én szokásos helyzetemben vagyok?
- Nyugi, én is...
- Nahát! Ez érdekes...
- Magam is furcsállom fordítottságodat.
- Én normális magyar vagyok!
- Tényleg?
- Persze! Most nálad is magyarabb!
- Igazán? Nahát, örvendek...
- Csakugyan? Egyikünk ilyenformán mindig talpon lesz...
- Jaaa... És öllelek. Viszlát!
- ... És egyre magyarabb!
- OK! OK!
- Szálvé! (Szédül, de megpróbál tótágasban élni.)

¹ mi újság (Tükörfordítás románból)

² csinálsz

Ez a kötet is 1984 óta vár megjelenésre. A diktatúra után közel ezer olvasóm aláírásával hiába sürgettem kiadását. Felírom a kor falára: Olvasóimtól továbbra sem elnézést várok...

A késedelemért viszont bocsánatukat - soha a nyájas tolerancia mögül sunyító új-káderesekét - kérem.

(A szerző)

TARTALOM

Fülszöveg
Előszöveg-1
Előszöveg-2

Melyik végét fogjuk?

Hány óra?
A jövő nem elvont fogalom
Piacról él az ember
Nem királyi többes
A Vízhányó dosszié
A nagy humanista
A történetek után
Regény
Kaland az átjáróban
Melyik végét fogjuk
Makacs ember
A nagy síkság lakói
Filozófia
Még egy titok
Ki, mit főz?
Helyreigazítás

Időszerű képtelenségek

Dupla kevert
Gyáva zseni
Marketing
Kívánság
Utcai ismerkedés
Első oldali hír
Felhívás
Kutyagumi
Kibírmitika
Lajos és a komputer
Mindent a maga idejében
A folytatás
Feladat
Az elmaradt játszma
Három pont

Pillantás nőkre és férfiakra

Egy az egyhez
Beszéljünk a halakról
Kiszámíthatatlan
Még egy zseni
Minden relatív
Vágy
Árak
Tavalyi jó
Özvegységre készülve
Van ez így!
Az ember lusta állat
Szókimondók
Furcsa ember
Most ébredek fel
Nem hagyunk fel a csüggedéssel
Kétezer év után
Visszaszámolás

Felejtethetetlen pillanatok

Mesto
Kétség
Utánpótlás
A gyöngyhalász halála
Disztingváljunk

Döntő érv

Baleset
/F/elszólalások
Kihasztnátlanul maradt perc
Egy kis bizonytalanság
Végzetes találkozás
Egy szemüveges fiú portréja
Embertől emberig
Kora reggeli pillantás
Bízalom
Próba
Egy kis ráadás
Ruhadarabok

Mese - jövő időben

A nagy várakozás
Rend a lelke
Koordináták vagy kórdináták
Korhű társalgás
Ami eszembe jut
Végtelen
Egy szuszra
Perpetuum mobile
Meddő
Mesék a változatlanra
Talán csak a számok maradnak
Lesz törvény
Mese

Régi függelék

Torzó
Könnyű nekünk
Fix menü
Szavatartó ember
Féllábon
Ábel sokadik hazatérése
Makacs asszony
Kimondhatatlanul értjük egymást
Ezek mondatok
Nagy fák sorsa
Miért ölt bolhát Málé Pali cukorgyári lakatos?
Makacs jelmondat
Régi függelék
Ó, istenem!
Legyünk borvizek
Örök életre készülve
Sóhaj

A helység kapujában

A király halála
A nagy kérdőjel
Nehéz kezdet
Közéleti hírek
Kötélen
Tele vagyunk gátlásokkal
Örkény után
Recept
Béke
Nagyjából minden rendben van
Javaslat a totális szennyeződés elkerülésére
Kérdőív
Májusi romantika
Búcsú

Előszöveg-1

Olvassuk az itt következő írásokat kézállásban, az idősebbek és a kemény fejűek - fejállásban. Álljunk aztán talpra.

Közben megfigyelhetjük, hogy ezzel a dolgokon semmit sem változtattunk. Ám, ha mi és szemléletünk tárgyai egyszerre kerülünk tótágasba, minden, de minden a lehető legnagyobb rendben lesz.

A szerző

Cluj-Napoca, 1984. augusztus 23.

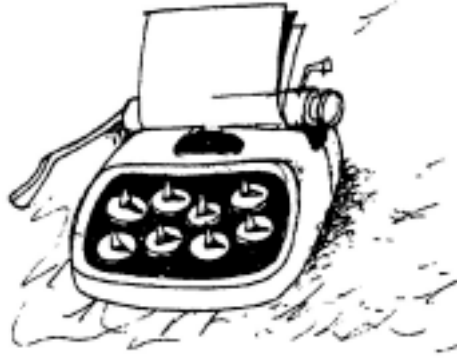
Előszöveg-2

Olvassuk az itt következő írásokat kézállásban, az idősebbek és a kemény fejűek - fejállásban. Álljunk aztán talpra. Közben megfigyelhetjük, hogy ezzel a dolgokon semmit sem változtattunk. Ám, ha mi és szemléletünk tárgyai egyszerre kerülünk tótágasba, minden, de minden a lehető legnagyobb rendben lesz.

A szerző

Kolozsvár, 1993. március 15.

Melyik végét fogjuk?

Hány óra?

Anyám világot teremtett körém, nekem adta érzékenységének a felét, ráadásul pedig az előttem álló egész életet. Egy darabig fogalmam sem volt, mit kezdjek velük. Végül, mit tehettem, besoroltam ismertetőjegyeim közé. Élek. És nyilvánvaló, hogy ebbe fogok majd szépen belehalni.

Aztán egy hamuszínű napon, amikor éppen időmilliomosnak hittem magam, elővettem minden érzékenységemet, hogy kihegyezzem, és levelet írok vele. Sikerülhetett a dolog, valamiféle titok lüktethetett a szövegemben. Ha akkor valamivel jobban odafigyelek, talán feltalálom a kvarcórát.

Nem küldtem el a levelet. Már nem is tudom, kinek írtam. Talán egy macskaszemű lánynak? Talán... Azóta is a befejezetlenség a legfőbb jellemvonásom.

Befejezetlen gondolatokat szülök.

Többször is belekezdtem egy mindent elsöprő felháborodásba, amitől megtisztul az élet, kivirul az igazság, a becsstelenség elsápad, a szemfényvesztő hazugság pedig múzeumba kerül.

Egyszer már majdnem ellene szavaztam egy nyilvánvaló hülyeségnek. Végül ez a munkám is befejezetlenül maradt.

De majd folytatom.

Belekezdtem már egy mindenkit felrázó ordításba, a világ megváltásába és egy kiadós pofonba, amit örökké piszkálódó-áskálódó munkatársamnak szánok. Hozzákezdtem a tőlem telhető legnagyobb megvetésnek, amit a körülöttünk settenkedő besúgók már rég kiérdekeltek. Némileg előkészültem a szókimondásra. Ez is beindul egyszer... Bátorságom is most izmosodik. Egyszer majd pontot teszek leveleim végére. Írásaimat, beadványaimat, kérvényeimet, jelentéseimet, leleplezéseimet, fellebbezéseimet befejezem. Visszafele tekintve is előre megyek, sokdioptriás szemüvegemen és tapasztalataim látcsövén figyelem majd sokfelé szerteágazó útjainkat. Egy, csak egy az igazi út. Persze, hogy azt választom.

És amikor megkérdi tőlem valaki, hány óra, nem a kvarcórámra, nem a délibábos tornyokra, hanem a szívetekbe nézek.

A jövő nem elvont fogalom

ÚJSÁGHIRDETÉS: Elvesztettem két és fél éves jövőmet. Ismertető jelei: szőke, kékszemű, pöttöm kisfiú. Egyelőre farmernadrágot, kékcíkos trikót és nyiladozó értelmet visel. Kissé makacs. Nyilvánvaló elszántsággal túl akar tenni az apján. Okos, szép, erélyes, kitartó és mindig győzedelmes. Senkit se tévesszen meg, ha látja; olykor sírva fakad, potyognak a könnyei. Rendszerint az apját hívja, de mert még csak egyetlen szót ismer, szakadatlanul ezt ismételi: Mama!

A megtaláló hiába tartja meg magának, figyelmeztetem, hogy semmire sem megy vele. Jutalom ellenében sürgősen küldje haza.

Ezúton kérem az érdekelteket, hogy más módon és idejében gondoskodjanak a saját jövőjükről!

Piacról él az ember

Mondja csak, maguknál mennyibe kerül egy telefonbeszélgetés? Ja, azt tudom... de úgy idegileg? És mi az ára, mondja csak, mi az ára a városiasodásnak? Nem, nem nagyban: apránként, ahogy kapjuk. Mit fizet az újért? Maguk felé hogy a jövő? Igaza van, még mostanában is keletje van. Mint az egészen friss, bimbózó és testhezálló hitnek...

Szépen kérem, mérjen már nekem is abból a jófajta civilizációból! Mutatós, persze... Hát egy darabocskát... Lehet tíz dekával több, természetesen... Legyen. De ugye, használható? Már ne haragudjon a kérdésemért, a múltkori miért volt fűtés- és melegvíz-hiányos? És közlekedés-szegény... Fonnyadt holmi... ha meg nem sértem. És hogy őszinte legyek, az ára sem konveniált. Igaz, közben az életszínvonal egyre emelkedett... És kiderült, hogy fölöslegesen sok a buszjárat. Nem tudom, maguknál most mi a helyzet. Én úgy gondolom, éppen eleget tolakszom. És különben is, mindennek megadom az árát. És megfogadok minden jó tanácsot. Eloltom a villanyt, elzárom a vízcsapot, rétegesen öltözködöm, és nemcsak hét végén vásárolok. Minek annyit tolakodni. Tolakszik a franc, aki megette. De hát nálunk már csak ilyen a piac...

Lelkesedésből viszont bő a kínálat. Nem is fogy olyan egyenletesen. Hiába na, ma már válogatós a jó nép. Jól mondja: mindenre van időnk.

Hát lássuk csak! Igen... Vennék használható életcél és hozzá némi kipróbált filozófiát. Esetleg, ha sikerülne felhajtania számomra néhány egészen apró életörömet. Tudom, tudom... Ki tart manapság efféle kacatot...

Na látja, ez a piac. Kereslet - kínálat. Valahol valamikor kiegyenlítődnek. És változnak az árak. A szerelem például sohasem volt olcsó holmi Annak, kérem, mindig ára volt. Igazán kíváncsi vagyok, hogy most maguknál hogy megy a szerelem? Feleséggel, persze... paplan alatt... Azért jó lesz vigyázni, könnyen bevásárolhat az ember!

Hát azt hallotta, milyen borsos árat fizetnek némelyek egy-egy versért? Irodalomról beszélek persze. Nem is holmi útszéli irományokról. Mondhatom, tisztára meg van gajdulva... Hagyjon nekem békét! Maga a posta embere? Különben a távirat sem olcsó mulatság. Összeszámolják a szavainkat, aztán fizetnünk kell! Mindig is így volt ez, nincs ebben semmi új. Ezt én mondom magának, aki sok mindent megértem. Ehhez az üzlethez is nyitott szem kell. Ha ez nincs, akkor vége! A múltkor hogy jártam? Nem figyeltem. Miért nem ültem inkább otthon?! Rám sóztak egy csomó nemtörődömséget... Még most is van belőle. De tovább passzolom, mielőtt rám száradna.

Vegyen... Azt ajánlom, most vegyen szép hasonlatokat. Nemsokára kifogyunk belőlük. A melléknév felső foka már eltűnt a piacról. Van még valami a legeslegfelsőfokból, de azt ki éri fel pénzzel. Ésszel sem - ebben igaza van.

Furcsa világ. Néhány évvel ezelőtt ki hitte volna, hogy például szennyeződnek a sóhajok? Na ugye... Ne mondja?!... Ezt ne mondja! Van igazság! Igenis, van! Kellene... Dekára mérik, kidekázzák. De van. A java, persze, tartalékban. Majd egyszer... Amikor eljön az ideje... Jó ára van. Mindig is jó ára volt az igazságnak! Akár a gyorsuló időnek. Viszont igazi extra holmi. Akinek kell, fizessen érre: „Eladó az egész világ...” Ilyenkor ne nézze a pénzt! Nem érdemes. Nem számít... Az ember... az igen! Az az igazi, aki számol és olykor számoltat. Akkor is, amikor az unokáira gondol! Lehetséges? Persze, hiszen jól mondjuk: mindnyájan a piacról élünk...

Nem királyi többes

Mondjuk, hogy nyáron születünk, amikor a zabálható magvak érnek és a perzselő nappalok után hideg csillagfények gyúlnak az éjszakában.

Tegyük fel, hogy létezésünk legelső, agyunkba nyilalló tudata egy piros virághoz kapcsolódik. Né, virág, mondtuk, és megpróbáltuk leszakítani az anyánk sírjára helyezett koszorúk egyikéről a vörös szegfűt.

Kitűnő eredménnyel végeztük a gimnáziumot. Még azon a nyáron kitörtük a lábunk.

Fiatal szervezetünk csodát művelt: rendkívül gyorsan összeforrt a csont. De mivel nem sikerült az orvosnak pontosan összeillesztenie, hát újra el kellett törni. Nehezen cipeltük a gipszkötést.

Mondjuk, hogy abban az időben sokat olvastunk és írással is megpróbálkoztunk. Úgy éreztük, sikerül mondanunk valamit a világnak.

Először versekkel próbálkoztunk. Később, hogy lépést tartsunk a korrallal, leírtunk mindent, ami (és ahogyan) eszünkbe jutott. Még az érettségi előtt, irodalmi lap közölte egyik hosszabb írásunkat.

Ezek után nehezen elhíhető, hogy megbukunk az érettségien.

De a pótérettségien kitűnőre vizsgáztunk.

Ettől a hírtől vagy a megkocsonyásodott előzményektől infarktus végzett apánkkal. Mondják, semmit sem szenvedett.

Magunkra maradtunk, árván. És mondjuk, villanyszerelőként dolgoztunk egy gyárban, később sikerült bejutnunk látogatás nélkülire, teszem azt a filológiára.

A sikeres államvizsgáról jövet, figyelmetlenül leléptünk valahol a járdáról, és elütött egy arra járó részeg motorkerékpáros.

Meglátni és megszeretni a jóságos szemű fiatal orvosnőt pillanatok műve volt.

De nemsokára házasságot kötöttünk egy skatulyából kihúzott tisztviselőnővel.

Tegyük fel, hogy éppen akkoriban jelent meg az első könyvünk.

Elhallgatták. Fiunk született.

Feleségünk eltűnt egy építőtelepi mérnökkel. Végre sikerült egy valóban jó regényt írunk. Közben valahogyan rászoktunk az italra. Tanárnak hívtak az egyetemre.

Színdarabunk megbukott.

Feleségül vettük legodaadóbb végzős hallgatónkat.

De reménytelenül beleszerettünk egy virágárusnőbe.

Mondjuk, hogy novellás kötetünkért valamiféle díjat kaptunk.

Keserű gyász következett. Hólavina ragadta el egyetemista fiunkat.

Napilap szerkesztésével bíztak meg. Búskomorságba estünk. Kitüntettek.

Jó? Rossz? Jó?

Jóra mindig rosszat hozott a sorsunk. Vagy rosszra jót?

Tudja-e valaki a helyes sorrendet?

Ha jó az, hogy megszülettünk, akkor a halál rossz? Ha rossznak születtünk, jó a halálunk? Ki tudja, milyennek kell minősítenünk a saját kezdetünket?

Igyekezzünk halálunk napjáig ezt eldönteni. Ha nem sikerül, jól nézünk ki!

Kezdhethük előlről!...

A Vízhányó dosszié

JELENTÉS

Alulírott 21.21.21-es önkéntes, alázatos tisztelettel jelentem, hogy a saját fülemmel hallottam hogy Vízhányó Géza, a helyi lap belső munkatársa szemtanúk füle hallatára kijelentette, hogy a hírlap „tele van fűrészporral”. Nem sikerült kiderítenem, mire alapozta ezt a kijelentését. Az eset egyelőre nem keltett felháborodást. V. G megfigyelését folytatom.

NYILATKOZATOK:

1.

Vízhányóék lakásából napok óta villanydaráló monoton zúgását észleltük. Feltevésem szerint sem kávét, sem cukrot, mákot sem, hanem csakis fűrészport darálnak. Ezt a következtetést meglehetősen jó szaglásomra alapozom. A feleségem is érzi a - szerintem már átható - fenyőgyanta szagot.

Kőhányó Péter
Vízhányó jobb oldali szomszédja

2.

Nem tudok semmiről. Vízhányó elvtárs főleg bort iszik. Ez szerintem magánügy. Mivelhogy nem közösségben, hanem főleg egyénileg fogyasztja. Cikkeit rendszeresen olvasom.

Hóhányó Sándor
Vízhányó bal oldali szomszédja

3.

Vízhányó Géza az említett napon azzal a számomra is megdöbbentő kijelentéssel lépett be a szerkesztőségbe, hogy „fél kilónyi fűrészpor”-nak nevezett kéziratával elkészült. Cikkét gondosan elolvastam, és kisebb húzásokkal leadtam. Mindenben megfelelt az előírásoknak. Igaz, színvonal tekintetében nem sikerült meghaladnia a sokévi átlagot. Máskor jobban odafigyelek a felelőtlen megjegyzésekre.

Hányó Lajos
Vízhányó rovatvezetője

ORVOSI JELENTÉS:

Vízhányó Géza, 52 éves újságíró alapján véve egészséges. Mellbősege 110/111. Szaporán lélegzik. Vérnyomása 16/8. Enyhén emelkedő tendenciát mutat. Gerincbántalmai, kezdődő gyomorfekélye és elhatalmasodó süketülése egyelőre még nem akadályozzák munkájában. Idegállapota labilis. Az agyröntgen vizsgálat kimutatta, hogy koponyájában többek között háromnegyedkilós fenyőfatuskót hord. Műtéti beavatkozásra nincs szükség: felmorzsolódik magától.

Dr. Doktorhányó Aliz

VALLOMÁS:

Alulírott Vízhányó Géza önbírálatilag kijelentem, hogy mások fejében a szálkát meglátom, a magaméban a gerendát nem. A „fűrészpor” kijelentés - elismerem - tőlem származik. Nemrég az egyik energia-takarékosságot támogató cikkemben a fűrészporos kályhák elterjedését bíráltam. Préselt fűrészporból ugyanis - ma már mindenki tudja ezt - kifizetődőbb hokedlit gyártani. Cikkem alapos és terjedelmes volt. Csaknem megtöltötte az egész lapot. Jókedvemben mondtam, hogy a lap tele van fűrészporral. Őszintén sajnálom, hogy félreértésre adtam okot. Máskor jobban vigyázok.

Vízhányó Géza
hírlapíró

VÉGZÉS:

Vízhányó Géza megfigyelése felesleges. Később, amennyiben szükségesnek mutatkozik tájékoztatóink közé besorolható. Valószínűleg használható, derék munkatársat faragunk belőle.

Túzhányó Győző
felelős

A nagy humanista

A diktátor összes műveit írja palotájában. Dolgozószobájának golyóálló üvegajtaja arasznyi résre nyitva. Egyszer csak gurgulázó nevetést sodor be valahonnan a zabolátlan tavaszi szellő. A diktátor felkapja fejét, dühösen lecsapja az aranyasztalra az aranybetűket gömbölyítő aranytollat, felpattan, átsiet a perzsaszőnyeggel borított tornatermen, kilép a páncélozott ablakú erkélyre, bátran leszalad a vörös márványlépcsőn, átvág a fűvészkerten, és a zenélő kút mellett, árkon-bokron át, a rozsdamentes acélból készült szögesdrótkerítésig gázol.

A csengő nevetés a szögesdróton túl emelt gránitfal mögül jön.

A diktátor, mivel apró termetű, előkeresi a kétágú kerti létrát, könnyedén felszalad a tetejébe, és letekint.

Mit lát?

Egy népesebb családra való gyerekcsapat hancúrozik a fal tövében.

Nézi, nézegeti egy darabig a gyerekek játszadozását a diktátor, és elérzékenyedve, saját örömtelen gyermekora jut az eszébe. Aztán legyőzi gyöngeségét.

- Gyerekek! - parancsolja égnek emelt mutatóujjal - menjetek a fenébe!

Le is lőhetné őket.

A történetek után

Nyár volt, amikor Függelékit, a tehenészet vezetőjét először kapta le durván az új főmérnök. Telekonferencián történt, így aztán mindenki hallhatta, hogy micsodáját lógatja a tehenészet vezetője, miközben a piros-barna tarkák nem adják le a tejet. Függeléki még aznap összepakolt és rozoga terepjáróján kiment a hegyekbe, ahol a tehenészetnek szabadállattartást művelő részlegén jó ideig a nomád életmódot gyakorolta. Öt hét múlva tért vissza a farmra szakállasan, mosdatlanul és még mindig sértett önérzettel. A főmérnök a történetek után igyekezett kesztyűs kézzel bánni Függelékivel, de mintha ördög bűjt volna a piros-barna tarkákba, nem adták le a tervezett tejmenyiséget. A főmérnök az egyik reggel, a szokásos telekonferencián a sovány termelés adatait jegyezgetve kifakadt, és a megye összes farmvezetőjének füle hallatára azt állította Függelékiről, hogy elcseszte a tehenek gondozását, az évi hozamot és a munkaidőt. Függeléki kikapcsolta a készüléket, pizsamát tett az aktatáskájába, és két hónapra orvos barátja védőszárnyai alá vonult egy idegszanatóriumba. Papírjai szerint gyógyultan hagyta el az idegszanatóriumot.

A farmra való visszatérése után pontosan két héttel, ritkán látott nagy hó hullott, betemette az istállók közötti utat, az állattenyésztők háromnapos disznótorozásba kezdtek a szomszéd faluban, a sértődékeny mérnök nem tudta beindítani az egyetlen ép traktort, a piros-barna tarka tehenek éhesen bögtek az istállóban, a tejhozam telitalálatos bombázóként lezuhant a főmérnökre. Amikor Függeléki részletesen beszámolt a történetekről a telekonferencián, a főmérnök kijelentette, cseppet sem örül annak, hogy a marhaállomány eggyel szaporodott. Függeléki megértette a célzást, megsértődött és aktatáskája nélkül sietve a mennyországba távozott. Pedig mindenki hallotta, hogy a főmérnök pokolba kívánta a farmvezetőt.

A történetek után a temetésen szépen beszélt a főmérnök. Aztán nagy tisztogatásba kezdett, elbocsátott néhány állatgondozót. Nagy port vert fel, ezért rádiótelefonon leszóltak neki fentről, hogy ne erőltesse a dolgot, még leereszkedik valamije vagy valakije?! A sértődött főmérnök az egyik istállóban kereste a megnyugvást. Elnézte egy darabig, hogy az állattenyésztők keményen villázzák a rendkívüli hideg télben is a gőzölgő ganét. És példamutatást látott abban is, ahogy a piros-barna tarkák egykedvűen kérődztek vissza mindazt, amit megetettek velük.

Regény

Elrúgta magától a labdát, elengedte grimaszkodó sárkányát, eldobálta színes jelvényeit, és nő után nézett. Még nagyon fiatal volt; a második utcában talált egy lányt, aki éppen akkor vágta sarokba hajas-babáját, pántlikáit és szende mosolyát. És éppen akkor mosolygott egyet kihívóan. És persze, elment a fiúval. Egy kicsit.

- Szeretlek - mondta a fiú a nőnek.

- Szeretlek - felelte a lány.

Aztán még sokáig bizonygatták ezt egymásnak.

- Szeretlek - mondta a fiú, és megállás nélkül nyomta a szöveget.

- Szeretlek - pihegte a nő és fényes, nagy szemére borította hosszú pillás szemhéját.

A fiú, aki átlagembernek készült, sokat járt lány után, rengeteget beszélt neki mindenféle dolgokról, a lány sokat pillogatta szép szemét és állandóan fészülködött. A fiú szeretett volna mindent elmondani a lánynak. A lány leengedte hosszú szempilláit, és azt állította, hogy lehuny szemmel is látja kedvesét.

Házasságuk negyedik évében a férfi már egyáltalán nem járt a felesége után. Úgy érezte, már nem képes neki mindent elmondani. A nővel viszont megtörtént, hogy azért kellett lehunynia a szemét, ne lássa a férfit.

- Látni sem akarlak - mondta egyszer, és kívánsága teljesült. Nem látta többé a fiút. Pedig férje nem ment el. Ott volt, amikor bevásárolni kellett. Amikor nagymosni és üdülőjegyet szerezni, vagy éppen szeretkezni kellett.

Néha, nagy ritkán, amikor az emberek azt mondták, hogy valaminek kell lennie a levegőben, előfordult, hogy a nő látni szeretne volna a férfit.

- Mondj el mindent - suttogta ilyenkor a nő.

A férfi, ha akarta sem tudta volna teljesíteni a nő óhaját. A férfi ugyanis megnémult. Nem egyszerre, hanem fokozatosan. Munkatársai vették először észre. Egy értekezleten döntő és súlyos szavakat vártak tőle.

- Szerintem is... - mondta akkor a férfi beleegyezően. Ezek voltak utolsó szavai.

A nő tehát nem látta a férfit, de nemcsak ennek ellenkezőjére volt túlságosan fáradt, hanem már más férfit látni is fáradt volt; rengeteg munkát fordított gyermeke gondozására. A férfi hallgatott, pedig tudta, ha nem kezdi újra, megunja az életet.

Önfegyelemmel elviselték egymást.

Nem volt könnyű; hallószerveik tökéletesen működtek, felfogták egymáshoz küldött üzeneteiket is.

- Hányszor mondtam, hogy nem szeretem a káposztát. Nem szeretem, mert bűdös, mert katonaemlékű és a májam sem bírja...

- Mindig csak én álljak sorba, mindig csak én?...

- Nem szeretem az üres locsogást. Gondolkozz, légy szíves, gondolkozzál!

- Egy jó szavad sincs hozzám. Mindig csak hallgatsz!

- Mások meccsre járnak vagy halászni...

- A gyerekekhez nekem kell mindig éjjel fölkelnem...
- Megszokhattad volna már, hogy a rendet szeretem, örökké tele van a lakás szerteszét dobált holmival. Szedd már végre össze a hajcsatjaidat!
- Anyád egyszer sem marad délutánra...
- Én mindent a magam erejéből akartam, mindent...
- Kényelmes vagy!
- Elhagyod magad...
- Végy példát Ikszről!
- Ikszné hogy csinálja? Ő nem panaszkodik!...
- Hagyj békén! Hagyj békét már!
- Mi lenne, ha végre logikusan gondolkoznál? Mondd, mi lenne?

Gyermekük, akit Döncinek hívtak, hároméves korára nagyon megkedvelte a szomszéd telefonját. Hogy leszoktassák róla, vettek egy játéktelefont. Dönci füléhez emelte a játéktelefon piros kagylóját, párnás ujjával beleturkált a tárcsába, és várt. De hiába szorította a kagylót. Nem jött belőle ismerősen bűgő-sípoló hang. Csodálkozva emelte föl tekintetét. Ijedten kérdezte:

- Jaj, apa, hol a fűjem?!

A szülők egymásra mosolyogtak.

Döncinek később a mosolygyűjtés hobbyjává vált, tudományos dolgozatát is a happy end akarásának törvényszerűségeiről és okairól írta. Könyve mindenféle nagy sikernek örvend.

Kaland az átjáróban

Kis átjáró szobánk mindössze másfél-szer egy méter. Négy ajtaja van, melyeken át három szobába és a fürdőbe lehet jutni. Az átjáróban, közvetlenül a mennyezet alatt, a két szembe-néző ajtó feletti polcon utazóbőröndök sorakoznak. Rajtuk és melléjük gyömöszölve hálósákok, gumimatracok és mindenféle reményeinket tápláló kacat. A plafonról bura nélküli villanykörte lóg. Talán sohasem égett. Valahol a nagyszobában, a teletömött könyvespolcok egyike mögött lehet a kapcsolója. Azt gondoltuk, sohasem lesz reá szükség, mivel az átjáró négy ajtaja közül legalább egyik félig vagy egészen nyitva áll, és jön onnan annyi világosság, amennyi kell.

Olykor olyan ez az átjárószoba, mint egy alagút. Olykor nem hiszem, hogy mindössze négy-öt lépés.

Az első lépést valamiért vihogva teszem meg... Mire kijutok valamelyik ajtón, leforráz, lelomboz valami megfoghatatlan érzés. Bemegyek az „alagút”-ba, viszek magammal egy rakomány kitűnő gondolatot, de kifelé tolatva már üresnek érzem magam, ötleteim elillantak. „Miért is jöttem?!” Állok a könyvespolc előtt. Tompán fáj az üresség.

Máskor indulok a fürdő felől, frissen, önbizalommal teli iramodással. Az alagútban lelassít valami. Belépek gyanútlan szarvasként, kiugrabugrálok nyulak módjára. Befutok, mint fontos tehergőzös, kigurulok eltévedt, semmibe küldött pöttyös-pötyögős labdaként. Bemászok kényelmes gilisztának, kilendülök ablaknak ütődő, zümmögve nyivogó légyként. Beverődöm, mint a tiszta napsugár, kicsorgok, mint bűzös szennylé. Beszivárgok Vivaldi nyaraként, továbbhullámzom, mint ócska zöreje... Indulok tenger-mormogásnak, kijutok Trabant-fékcsikorgásként... Már az is megtörtént, hogy összeszorított szájjal léptem be az „alagútba”, és mire kijutottam, kiváló tapsonccá váltam.

Mi a fene lehet ott, abban az átjárószobában?!

Azt is megfigyeltem, hogy amikor kintről jövök, utcákról, városokból, mezőkről, távoli kék messzeségből - fordulnak a dolgok. Ilyenkor mire íróasztalomig érek, elillan nyúltermézetem, mélyen merülő teherhajó vagyok, tele tetszetős gondolatokkal; hiszem, hogy hasznos vagyok, akár a giliszta; napsugárrá tisztulok, dallamos zenévé lényegülök, tengerként munkál bennem a tettvágy és okosan hallgatni is tudok már.

Mondtam a feleségemnek, lennie kell valaminek ott az átjáróban. Valamiféle sugárhatásnak, delejességnek. Valami mágneses ízé dolgozik ott...

A fenét!... - mondja rövid terepszemle után a gyakorlatias emberek józanságával a feleségem -, hányszor kértelek már, hogy cseréld ki a villanykörtét az átjáróban! Ebben a hülye sötétben még a józan emberek is becsavarodnak...

Melyik végét fogjuk

*„Az ember nem annyi, amennyi,
hanem annyi, amennyi tőle kilelik”*

Örkény István

Egyszer csak bemondja valaki a rádióban, hogy Földünk lakossága pontosan két és félmilliárd nő és majdnem ugyanannyi férfi. És tárgyilagos hangon, ahogyan a megfellebbezhetetlent szokták tudomásunkra hozni, azt is tudatja velünk a bemondó, hogy sajnos, már csak minden húszmilliomodik emberszabású élőlény *ember*. Csodálkozva kapjuk föl majd a fejünket, és rohanunk házi komputerünkhöz, hogy ellenőrizzük az adatokat. Az elektronikus számítógépeket gyerekjáték lesz kezelni, és mindenféle adatbankkal gombnyomásra teremtünk közvetlen kapcsolatot. Ilyenformán könnyű lesz megbizonyosodni arról, hogy a rádió nem tévedett. Ha marad bennünk valami icike-picike kétely, pszichológushoz fordulunk. Különböző akármikor bizalommal megkereshetjük a szociológust, a teológust, a politológust, az ontológust...

- Nézze, kérem - mondja majd a különféle határtudományokban is jártas biológus -, az emberi testről a szakirodalomban szereplő átlagok valóságban alig fordulnak elő. De a kérdés könnyebb megközelítése végett vegyünk például egy középtermetű, közepesen táplált, felnőtt közép-európai férfit. Testmagassága 165 cm, súlya 65 kg, sejtjeinek száma kb. háromszázmillió, 43 liter vízből, 22 kg szárazanyagból áll. Ha kiterítjük bőrfelületét, pontosan 1,65 négyzetméter. Szíve 300 gramm, vére öt liter, gyomrának ürtartalma közepes pocakkal ugyanannyi. Fülének érzékenységi spektruma 16 Hz-től 20.000-ig terjed. Szeme átmérője 25 mm, látósejtjeinek száma (egyik szemében) kb. 130 millió. Ebből csapnyúlványos 5-6 millió, pálcikanyúlványos 125 millió. Agyvelejének súlya 1400 g, agysejtjeinek száma 13-14 milliárd, satöbbi. Namármost, különítsünk el egy ehhez hasonló átlagegyedet és tegyük próbára. Nézzen be ezen a kémlelőnyíláson. Mit lát? Egy jóvágású, három vagy négyikszes férfit. Testalkata arányos, mondhatnánk kispórtolt, arc kifejezése értelmes, majdnem gondolkodó. Adjunk neki valami könnyű munkát. Kérjük meg például arra, hogy számolja meg a hajszálait. Milyen módszerrel? Nézze, ezt bízunk rá. Lássuk, mire képes.

Most pedig nézzen be ezen a másik kémlelőnyíláson. Pontosán olyan szobabelsőt lát, mint az előbb, és mindenben az előbb látottak pontos mását. Az a jóvágású három- vagy négyikszes, arányos testalkatú, csaknem kispórtolt, értelmes arc kifejezésű férfi, akit eltehenkedni lát a karosszékekben, nem azonos az előbb bemutatott férfival. Mint látja, gesztenyeszínű a haja. Az előbbi tanfőrfinek szőke selyemszálú volt a haja. Ez a kis eltérés elhanyagolható, a két tanfőrfit különben minden tekintetben azonosnak mondhatjuk. Mit mondjak? Magasságuk, súlyuk, szemszínük, arcberendezésük, koponyaállásuk, foglalkozásuk, kedvteléseik, olvasmányaik mind azonosak. Beleértve gerincvelői idegeik számát, amely 31 pár, fájdalomérzékelő pontjaikat a bőrük felületén, amely egyénenként ötmillió, hímveszőjük hosszát, foguk számát, vörösvértestük számát és így tovább.

Nos, kedves uram, adjuk ennek a férfinak is ugyanazt a feladatot, mint a másiknak. Kérjük meg arra, hogy számolja meg a hajszálait.

Most pedig hagyjuk őket magukra, esetleg foglalkozzunk a várakozás perceiben kozmológiával. Alkossunk például egy teljesen új kozmológiai modellt. De huszonegyezhetünk is... Nem. Hát jó! Tulajdonképpen nincs miért húznunk az időt, a várakozás perce lejárt. Illessze a szemet előbb az egyik, aztán a másik kémlelőnyílásra. Mit lát? Mindkét férfi máris serényen

dolgozik. A szőke ugyebár a bal fülétől kezdte sziszifuszi munkáját, szépen halad előre. Szájáról is leolvashatja, túljutott már a századik hajszálon. És a másik? A gesztenyehajú? Mint látja, verejtékezik, kínlódik rettenetesen. Persze, hogy nem téved: ez a férfi bokszkesztyűvel számolja a hajszálait. Mit tippel? Kettőjük közül melyik az ember? Sajnálom, nem találta el. A bokszkesztyűs az ember! Ő az. Hogy miért? Gondolkozzon egy kicsit. Jó, hát megmondom. Kettőjük közül a bokszkesztyűs most is a nehezebbet választotta. Máskor is így cselekszik. Nyilván, az ilyen élőlényfajta ma már ritka. És ezen nincs is mit csodálkoznunk.

Ne csodálkozzunk, ne törjünk le, nyugodjunk bele. Térjünk napirendre fölötte. Folytassuk a munkánk, és ne felejtsük idejében kifizetni a villanyszámlát. És a tévét, a rádiót meg a komputerdíjat. A kételkedésről pedig szokjunk le. Rosszabb az, mint a hátralék. Káros és veszélyes. Persze hogy nem lesz könnyű. Mondhatnánk, ez lesz a legnehezebb...

Makacs ember

- Szóval, maga az, aki rugdosta a feleségét? - kérdezte szigorúan a vizsgálóbíró, és cigarettára gyújtott.

Mozdulatlanul ült, súlyos fejét, hatalmas ökleit lelógatta. A lába alá nézett kitartóan. Úgy érezte, feje rögtön bakancsai közé zuhan. Ólomsúlya volt minden izzadságcseppjének.

- Miért?!...

Az ember makacsul nézte ormótlan bakancsait.

- Mikor?!...

Az ember makacsul nézte ormótlan bakancsait.

- Hogyan?!...

Az ember makacsul nézte ormótlan bakancsait.

- Miért?!...

Az ember makacsul nézte ormótlan bakancsait.

Az ember makacsul nézte bakancsait.

Az ember makacsul nézett. Makacs ember volt.

Amikor már semmit sem kérdeztek tőle, rekedten mondta:

- Nem mocskolom be a kezem egy bűdös kurvával...

A nagy síkság lakói

Látod, Lajcsika, ott a távoli messzeségben azokat a liláskék hegyeket? Igen, arra tartunk. Mire nagy leszel, odaérünk és a tied lesz ott minden.

Lajcsika, látod, most új lakásba költöztünk. Ez a te szobád. Itt aztán azt csinálsz, amit akarsz.

Mit csinálsz, te gézengúz! Ügyelj szépen a kistestvérkédre, és ne forgasd fel a szobát, mert kihúzod a cédulát!

Lajcsi fiam, te most már nagyfiú vagy. Rád bízunk a testvérkéid nevelését. Ezek a csöppségek azt hiszik, hogy csinálhatnak, amit csak akarnak!

Diák lettél, Lajcsi! Látod, mennyit kellett küszködnünk, hogy valamennyire korszerűen berendezett otthonunk legyen. Nem volt fürdőszobánk, mosógépünk, ruhacsavarónk, por-szívónk, hűtőszekrényünk, kávédarálónk, mixerünk, gyümölcslé készítésére alkalmas centrifugánk, kenyérpirítónk, tévénk, magnónk, lemezjátszónk, kazettás rádiónk, elektronikus számológépünk és játékunk, hajszárítónk, hajsütőnk, villanypárnánk, masszírozó gépünk, villanyborotvánk, kávéfőzőnk, szamovárunk, konyhai elszívó berendezésünk, kvarclámpánk és villanyóránk... Apropos, hány óra? Ne a villanyórát nézd, hanem a régi vekkert! Hű, hogy eltelt az idő! Légy szíves, segíts, Lajcsikám, tegyük rendbe a házat. Vedd a seprőt, nyiss ablakot... A villanymelegítőt vidd ki a kamrába... Persze hogy hallgathatsz zenét. Vedd a táskarádiót. Miután készen vagyunk a takarítással, el kell szaladnod nagymamádhhoz. A pincéből el kell hoznod a húst, a sört és egy tábla margarint. És ne felejtse el, apád arra kért, hogy a héten mosd le a kocsit. Amióta ott áll az akácfa alatt, sűrűn „megtisztelik” a verebek...

Lajoskám, apád valami liláskék hegyeket emlegetett az esküvőnkön, és az éjjel álmodban te is arról áradoztál. Ígérd meg, hogy engem is elviszel magaddal a hősipkás hegyek közé!

Lajos, te kopaszodsz! És mostanában alig említéd azokat a távoli hegyeket! Mondd, mi a helyzet azokkal a ragyogó hegyekkel? Látjuk-e valaha őket?

Lajos tata! Mit beszél megint összevissza? Miféle kék hegyekről ábrándozik az unokái előtt? Mit mutogat mindig nekünk a távolba!? Hiszen arrafelé nincsenek is szép helyek. Legalább az unokáit ne hülyítse. Mifelénk egyáltalán nincs hegy! Nyugodjék már bele, hogy mi a nagy síkság lakói vagyunk és körös-körül nincs más, csak a beláthatatlan nagy végtelen...

Filozófia

Légy, legyek... LÉGY! Repülj, zümmögj, lelkesedj!

Suppp!

- Repülsz? Zümmögsz?! Lelkesedsz?!

Szemtelen légy! SZEMTELEN LÉGY!

Pufff!

- Pofátlan légy... POFÁTLAN LÉGY!

Mindazonáltal: LÉGY, LÉGY, LÉGY...

- Honnan ez a sok légy?

- ... S züm - züzü züm, züzü züm a züzüm.

Suppp!

- Vagyok! VAGYOK!

Plasszk!

- Voltál! Bármilyen LÉGY...

- Zzzzz...

Még egy titok

Világítás napján zsong a temető. A dombtetőre kapaszkodó sírkertből hallgató és sápadt emberek ünnepélyes lassúsággal sorba leereszkednek a város főterére, hogy onnan, kis této-vázás után, imbolygó lángú gyertyákkal hazafelé indul javak, bevilágítsanak az otthonmaradtak rejtett gondolataiba, megfényesítve egykori szeretteik orcáját. Mennek szépen, vonulnak méltóságteljesen. Minden igyekezetükkel óvják a magukkal hozott fényt az embertelen messzeségből kelt hűvös fuvallatok elől.

Az egész város kinn van ilyenkor a virágpompás, gyertyaillatú temetőben. Csak a halottak kóborolnak az utcákon, régi otthonuk megváltozott környékén. Merev arccal, összeszorított szájjal, üveges tekintettel keresnek-kutatnak valamit, amit ilyenkor, a halottak napján sem vihetünk ki magunkkal a kegyelettel terhes sírkertbe. Ezen a napon a halottak világítanak az élőknek.

A sok esztendeje altatókkal átítatott Kis Katalin, hűtlen szeretőjét, Nagy Palit szeretné látni még egyszer. A fájdalmas arcú Soblokerné, aki hosszas szenvedés után mellrákban halt meg, időközben öngyilkossá lett doktornőjét keresi, hogy kérdőre vonja, amiért elspórolta tőle a fájdalomcsillapítókat. H. Gizi - mivel senkivel sem óhajt már találkozni - csak úgy cél és gyertya nélkül irodalmi lapért indul a főterre. Savanyítsatok káposztát, ajánlaná most az övéiről mindig gondoskodó Vincze Márton, hóstáti földész, ha kertjének egyik ágyásában nem kilencemeletes toronyházat talál, s a másikban, ott valahol a Kül-Magyar utca felől, nem vakolás előtti négyemeletesek érnek-érlelődnek. Arra bolyong Flórián bácsi is. Oglum, bir daha gelmen... (Fiam, nem fogok visszatérni), motyogja sohasem beszélt örmény anyanyelvén, még halála előtt kezdődött csodálkozással, hogy gyerekkori emlékei között örmény ősei tiszteletével ajándékozta meg a mindent érlelő idő.

Jönnek halottaink múlt századi divat szerint öltözötten, jönnek foszladozó és elfoszlott ruhákban. Jönnek a nemrég eltemetettek balzsamosan, a szemfedő csipkefoszlányaival.

Véreink, rokonaink, barátaink jönnek.

És olyanok is, akiket csak könyvekből, csak a tananyagból ismerünk.

Jönnek talpig feketében, még mindig reménykedve a feltámadásban.

És jönnek fehér gyászban, reménytelenül. Jönnek csendesen lopakodva, mint akik titkok sokaságát őrzik, és mécsesek világánál gyónni akarnak.

Jön az Ismeretlen Katona, az arctalan ember. A Mátyás-szobor talapzatára állítja gyertyáját. Legyen igazság, fohászkodik, és kimondja a nevét.

Mögötte áll a látszat-békében értelmetlenül elpusztult Ismert Katona. Tétovázik. - Jó volna - sóhajtja szomorúan, és ismeretlen kollégája gyertyája mellé maga is állít egyet.

És ott csoszog lépéseit számolgatva a halottnak is öreg Brassai Sámuel. Fiam, ti békében is világítsatok, biztatja a fiatalembereket. Fehér szakállá szellemként leng körülöttük. Lassan körüljárja a szobrot, és vissza se pillantva befordul a temető felé vezető úton...

Éjfél után a város sötét, a temető fényben áll. Az élőknel ma már sokkal több a halott. Mi élők sokalljuk őket. Ők az élőket keveslik. S hogy segítsenek rajtunk, vissza-visszajárnak hozzánk.

Ki, mit főz?

Gyanútlanul állt a sötétben. Időnként, amikor kimerészkedett az erdőből, megállt az ismeretlen felé vezető úton és hallgatózott. Szívfájdítóan erős vágyat érzett, szeretett volna valamelyik irányba elindulni, és végigmenni az úton.

Gépkocsi robogott elő a kanyarból. Fényszórói elvakították.

Még lépett néhányat tétován, a semmibe... Az ellenkező irányból közlekedő autó ütötte el. Nyikorogtak a fékek. Ölbe kapták. Ponyvára került a csomagtartóba.

Hazavitték. Ápolták. Aztán egy napon a gépkocsivezető apja előkereste disznóölő kését. Kifente.

Többször is beledöfték a kést. Aztán átvágták a torkát. És megnyúzták.

A nagymama döbbenten nézte a konyhaasztalra halmozott véres húst.

Páclevet készített.

A babérlevelek egykedvűen úszkáltak a győzedelmes savanyúvízben.

Harmadnapra az anya megfőzte a húst.

Valaki az asztalfőre ült. És elkezdődött a lakoma. Látta, figyelte, túrta, ahogyan megeszik.

Mind megették.

Ki volt az áldozat?

Az író vagy az olvasó?...

Ez most már mindörökké titok marad.

Helyreigazítás

1. Május elsején Balogh bácsi szokásához híven a Hója erdőben ül a saját maga által ültetett, terebélyes tölgyfa alatt, és a lombok közül induló végtelen kék ég előterében az egyik ágról lelógó libegő idő ette kötéldarabkát figyeli. Aztán gondol egyet, nehézkesen szuszogva, nyögve feltápászkodik, a nadrágjából kitüremplő ingére sem figyelve, elbandukol a közeli pocsolyás mélyedésig. Hümmögve nézelődik, a fejét csóválja. Az öröm régen lecsordult már idő ette ábrázatáról. Visszasétál a fa alá, most sem akar ünneprontó lenni.

A kiterített kockás pokróc mellett, a kövér gyepebe süllyesztve, néhány habzó szájú sörösüveg áll, a tábori tűzhelyen inox-rácson flekken, kolbász és mititei sül sercegeve, felséges illatokat árasztva.

A fa körül Balogh bácsi népes családja. Fiai, lányai, sok-sok unokája és a rokonság. Szépen viselkednek, családiasan. Valamennyien tudják, hogy erről az együttlétükről is hírt ad majd az újság.

Tizenvalahány éve, egyetlen május elsejei majálisról készült beszámolóból sem maradtak ki. Minden alkalommal újabb érdekességet, apró örömök forrását kutatja köztük a szolgálatos újságíró.

Megénekelték Baloghék első unokáját, új lakásba költözésüket, a második és a harmadik unokát, az öreg újításait, nyugdíjazását, lakóbizottsági elnökké való kinevezését, Balogh néni halála előtti gyógyulását, kocsi-nyereményüket a lottón... És így tovább, satöbbi, etcetera.

„A terebélyesedő tölgyfa alatt terebélyesedő család meghitt látvány. Állandó jelenlétük megnyugtató, folyamatosságuk felemelő, szép példázata kiteljesedő életünknek” - írja minden szolgálatos.

Ez valóban így van. A nagycsalád, a kiterített elemózsiás pokróc, a habzó sör, a terebélyesedő elégedettség és a sziklaszilárd fa meg a lombosodó élet jó dolgok és szép sorsok hú kísérei.

2. De a szeszélyes sors kiszámíthatatlansága folytán a Balogh bácsiék fáját és annak környékét - persze, nem májusban - SZ. D. költő is felkereste. Legenda, hogy kötelének egy darabja még most is ott lóg az egyik faágon. Vannak, akik egy közeli mélyedés bogáncsos öleléséről beszélnek: a saját karjába fecskendezett nagy adag nyugtatótól ott pihent meg végleg az élettől bódultan menekülő költő.

*

Nyilvánvaló: a két információ nem férhet meg együtt.

Annál inkább, mert Balogh bácsi egész pereputtyával együtt kitaláció: kis színes, a szolgálatos újságíró kötelező penzuma.

Akármelyik majáliskor hiábavalóan keresnénk Baloghékat.

Ám SZ. D. sírjához a Házsongárba akármikor kimehetünk...

Időszerű képtelenségek

Dupla kevert

Két egyformán nyugodt férfi kapaszkodott fel az első osztályú vasúti kocsiba. A kocsi teljesen üres volt, a kék bársonyülések kényelmet ígértek. A középkorú szemüveges a kocsi közepén kinyitotta az egyik fülke ajtaját. Háta mögött a folyosón egy középkorú szemüveges férfi könnyedén lóbálta bőrszínű útításkáját.

- Hová ülünk? - kérdezte a férfi, aki félretolta a fülke ajtaját. Nem várta meg társa választ, hanem könnyed mozdulattal a csomagtartóra dobta bőrszínű útításkáját.

- Talán ide, arccal a menetiránynak - mutatott a második teljesen nyugodt, szemüveges férfi a kényelmes ülések egyikére, miután a csomagtartóra helyezte a maga bőrszínű táskáját.

Az első férfi alakuló, szőke bajuszt viselt. Meg kellett szemlélnie magát a fülke falára erősített tükörben. Szabályos orra volt. És mert szerette a szabályos dolgokat, örömmel látta, hogy szabályos orra van. Kigombolta gyűrhetetlen, galambszürke zakóját, és lehuppant az ülésre.

- No - szólt a másik férfi, és kitekintett a már robogó vonat ablakán. A fenyves megnyugtató zöldjéből kellemes látványú épületek villantak elő s a sétányok sárga homokja. Felállt és az ablakhoz lépett. A tükörben oldalról látta az arcát, szabályos orrán szarukeretes szemüveget viselt. Ketten húzták le a vonatablakot. Szemüvegükön megcsillant a fenyőfák mögé ereszkedő nap fénye.

- No - ismételte a férfi, és nemrég kialakult szokással végigsimította szőke bajusztát.

- No - volt a válasz. Mindketten mélyet szippantottak a kora esti gin illatú levegőből. Egy darabig még hagyták, hogy a levegő élesen az arcukba vágjon, aztán becsukták az ablakot, és egymással szemben visszaültek a kék bársonyülésre. Egyformán nyugodtak és pihentek voltak.

Később fülkájuk ajtaja előtt egy pillanatra a kalauzt látták elvonulni. A kalauz kétségtelenül fáradt volt és kedvetlen.

Az egyik férfi fölállt, összegombolta galambszürke zakóját, és követte a kalauzt. Visszatérve a fülkébe, kigombolta gyűrhetetlen szövetből készült kifogástalan szabású zakóját, és megigazította szarukeretes szemüvegét.

- A kalauz egy nő - újságolta teljesen nyugodt társának.

- Egy nő - ismételte tárgyilagosan a szabályos orrú, aki kifogástalan szabású zakót viselt. Aztán megkérdezte:

- Na, és mit mondott?

- Semmit.

- Semmit?

- Semmi érdekeset.

- De hát mit kérdezett Ön?

- Kérem, én megkérdeztem: mitévők legyünk?

- Elmondta, hogy nincs helyjegyünk?

- Természetesen, Uram. Azzal kezdtem: bevallottam, nincs helyjegyünk.

- Na, és erre mit mondott?

- Azt, kérem, hogy az ilyesmi gyakran elő szokott fordulni.
- Ezt mondta?
- Ezt, uram!
- Hm... Kétségtelenül igaza lehet a kalauznőnek. Nem gondolja?
- Természetesen, kérem.
- Remélem, szólt arról, hogy önhibánkon kívül... Hogy egyszerűen csak azért, mert minden helyjegy elkelt. Szóval, mert nem jutottunk hozzá...
- Nyugodjon meg, kérem, pontosan leírtam azokat a körülményeket is, amelyek következtében jelenlegi kellemetlen helyzetünk előállt.
- Biztosítom Önt, teljesen nyugodt vagyok - mondta a középkorú férfi, nagyon sok mindenben hasonló társának a teljesen üres vasúti kocsiban.
- Uram, távol áll tőlem az, hogy kételkedjem jó idegállapotában.
- Ezt jólesik hallanom - válaszolta a vele szemben ülő középkorú úriember, és megnyerő mosolyt produkált.
- Tehát akkor minden rendben?
- Igen.
- Igen?
- Illetőleg nem! Dehogyan... Meg kellett volna említenie a kalauznőnek, hogy mi szívesen átmennénk az étkezőkocsiba, amennyiben helyjegy nélkül itt tovább nem tartózkodhatunk.
- Természetesen ezt is megemlítettem.
- Nagyszerű, uram, nagyszerű. Ön belelát a gondolataimba. És mondja csak, erre ő mit mondott?
- Semmit!
- Semmit?
- Igen. Vagyis azt, hogy természetesen mehetünk.
- Jó, jó, de mi lesz a csomagjainkkal?
- Mi legyen, uram?
- De hát nem említette, hogy mi legyen a csomagjainkkal?
- Kicsoda, uram?
- Hát a kalauznő.
- A kalauznő? Hova gondol, uram? A kalauznő nem mondott semmit.
- Kétségbeejtő. De hát nem kérdezte, itthagylhatjuk-e?
- Ugyan már, uram, ne tartson gyerekeknek. Persze hogy megkérdeztem!
- Na és mit válaszolt?
- Azt, hogy itt hagyhatjuk, valamelyik fülkében.
- Biztos, hogy ezt válaszolta?
- Remélem, Ön nem kételkedik bennem?

- Bocsásson meg, kérem, nem volt szándékomban önt megsérteni.
- Nem sértődtem meg, uram. Nem szokásom.
- Remek. Ön nagyon tetszik nekem...
- Iksz.
- Persze. Tehát ön nagyon tetszik nekem, Iksz úr. Mondja, Iksz úr, de arra kérem, legyen őszinte...
- Kérem, nem értem, miért kételkedik Ön bennem?
- Ugyan már, dehogyis kételkedem Önben, kedves uram. Egy pillanatra sem engedhetem meg magamnak ezt a hibát. Csupán arra szeretném megkérni, hogy alaposan meggondolt választ adjon a következő kérdésemre.
- Állok rendelkezésére...
- Ipszilon.
- Igen, igen Ipszilon úr. Tehát állok rendelkezésére.
- Szóval... Hogy is mondjam? Ön, kedves Iksz úr, itt hagyná-e ebben az utazófülkében a poggyászát? Ön nyugodtan vacsorázna odaát az étkezőkocsiban?
- Uram, kérdése megfogalmazásából következtetve, Ön tagadást vár tőlem?
- Igen.
- Rendben van. Akkor hát legyen.
- Tehát nem?
- Nem.
- Remélem, Ön tisztában van a következményekkel?
- Természetesen, uram.
- Rendben van. Akkor hát menjünk!
- Természetesen, nem maradhatunk itt tovább.
- Apropos. Szólt ön erről a nőnek?
- Egy szót sem, uram.
- Nagyon helyes, határozottan helyes. Hát akkor menjünk, kedves Iksz úr!
- Induljunk, uram!
- ...Tudja mit, menjen előre, Uram. Én inkább maradnék.
- De hát kedves Ipszilon úr, miért? Mi történt?
- Semmi, uram. Abszolúte semmi.
- Akkor hogyan mehetnék én egyedül? Ön nélkül, sehova sem mehetek, kedves... Bocsásson meg...
- Ipszilon a nevem, uram!
- Igen, persze, Ipszilon. Hát kedves uram, meg szeretném kérni önt valamire.
- Tessék, uram. Kérjen egész nyugodtan.
- Úgy gondolom, kérésem nagyon is természetes.

- Ki vele, Uram!

- Kérem, engedje meg, hogy továbbra is önnel maradjak.

- Uram, kérése örömmel tölt el.

- Mi sem természetesebb, együtt fogunk maradni.

- Hát lehet...?

- Azt hiszem, nincs akadálya...

- Hát akkor...

- Kifogástalanul érzem magam, kedves Iksz úr!

- Én is, kedves Ipszilon úr! Valóban kifogástalanul érezhetjük magunkat.

- No, ez rendben van - állapította meg a legkisebb felindultság nélkül a középkorú férfi, miközben begombolta kifogástalan szabású galambszürke öltönyét.

Szabályos orrcimpái kissé megremegtek a megerőltetéstől, amikor leemelte bőrszínű útításkáját a poggyásztartóból.

Köszönés nélkül hagyta el az utazófülkét. A pályaudvar előtt sikerült leugrania a lassító gyorsvonalról. Gyors léptekkel visszafelé indult a vasúti töltésen.

A nőt, aki mint kalauz meglehetősen fáradt és kedvetlen volt, nem zavarta, hogy a pályaudvar riasztóan néptelen. Miután alig észrevehetően újraindult a gyorsvonat, végigjárta a teljesen üres vasúti kocsikat, becsukta a nyitva felejtett ajtókat, és felkattintotta a villanykapcsolókat.

A fényárban úszó gyorsvonat hangtalanul robogott tova az éjszakában.

Gyáva zseni

Van egy félcipőforma hegedűm. Varrott rámás, feketelakkcipő, rajta apró lyukakból kialakított cikornyás rajzú díszítés. Az orra lapos és egyenes. Innen indulnak ki a húrok, melyeket a cipő talpába mélyített rézcsavarokkal lehet megfeszíteni, amikor hangolni kell a hegedűt. Hegedűm héthúros, a húrokat megkettőzi a kitűnő lakkozott bőrből kialakított tükör, amely átlagos lábfej hosszúságú. A hegedűláb nem a cipőben van, hanem a csat szerves része, amely csupán dísz. Mivel hegedűm cügöscipő, hegedűkulcsot nem szükséges használnom. Megelégszem a cipő hegedű voltával, ugyanis járni benne nem lehet, mert egyik lábamat sem tudom bedugni ebbe a cipőbe, megakadályoznak benne a magas hangolású húrok. Ha jól gyantázott vonómat végigtáncoltatnám a húrokon, tudom, nagy siker volna. De annyira féltém a hangszerem, hogy állandóan csattal zárható nemezipapucsban tartom. És minden eshetőségre számítva, este kikészítek mellé egy térdig érő, piros cipőkanalat.

Marketing

Utcaszerte láthatunk olyan cégtáblákat, amelyek elfelejtett árukat hirdetnek. Olyanokat, amelyek valahogyan elfogytak a polcokról, kisétáltak az életünkből. Emiatt aztán ezeket a régi cégtáblás üzleteket többnyire zárva találjuk. A hagyományok tiszteletére képtelen és hirtelenkedő emberek szerint nem ártana időnként cserélni a cégtáblákat.

Próbáljunk gondolatban felidézni néhány cégtáblát.

Olvassuk a rajtuk található szöveget: Könyv, Zöldség, Vas, Hús, Fűszer, Munkát, kenyeret, Édesség, Patika, Újság, Téglá, Béke, Film, Papír, Székelybánya, Tej, Vaj, Túró, Istenhozzád, Sör, Bor, Pálinka, Ecet, Lepedő, Tinta, Tus, Ló, Lottó, Fotó, Munkás, Paraszt, Értelmiségi, Víz, Kalács, Kávé, Óra, Virág, Súly, Sarló és Kalapács, Bútor, Gyarmatáru, Bizsú, Cipő, Hal, Marcsa, Deszka, Esernyő, Baba, Legfőbb tőke az ember, Bébi, Kosár, Bélyeg, Lemez, Konfekció, Igazság, Kolbász, Lángos, Coca Cola, Dohány, Szemüveg, Színház, Cirkusz...

Ki tudja mind felsorolni. Van, amit elfelejtettünk már. És olyanok is vannak, amelyeket ezután fogunk elfelejteni.

Bemegy az ember, például a Ló üzletbe. Kér egy közepes derest.

- Mi kell? - kérdi unottan a kiszolgálónő, miközben pultra lök egy jókora lószerszámot. Ez van, más nincs. Az arcára van írva unalomtintával, flegmás alapon.

- Na, jó! Eszem, nem eszem: veszem!

Semmi hatás.

A kiszolgáló csitri lány. Arc kifejezését belengi a tavaszi kapálásból való kimaradás derűje.

A Lepedő cégtábla alatt oázis nélküli sivatag. Homok sincs. Hát kitettek a RENOVÁLÁS MIATT ZÁRVA táblát. Tényleg renováltak. Pultot cseréltek, fajanszoztak, kilincset szidoloztak, fényorgonát szereltek. Megerősítettek az eladók figyelmét és pszichológiai ismereteket gyömöszöltek beléjük. A megnyitóra a vezérdiri is eljött, hogy elvágja a nemzetiszínű szalagot. Volt beszéd és miegymás. Kiosztásra került egy öl sárgavászon. Fényképes riport készült az eseményről.

Később átalakítás miatt újra zárták az üzletet. Cuki tankiszolgálóvá alakították. A vásárlóközönség kis színes műanyagosarakkal bolyongott a polcok között. Szerelmes párok sétálnak, ilyenszerű bódultságban, a téli erdőben.

- Nézd, találtam egy nyuszi-nyomot! - mutatott a lány a hótakaróra.

- Lepedőért jöttünk! - figyelmeztette őt a valóságtól elszakadni tehetségtelen férj.

Szép volt. Évek teltek el így.

Aztán elhaladt egy adag naivitás az üzlet előtt. Kisfiú volt. Kérdező korszakát élte.

- Anyu! Mondd, mi az, hogy „lepedő”?

- Lepedő? Honnan vetted ezt a szót?

- Ott írja a kirakat fölött...

- Érdekes. Vajon mit jelenthet?

- Tudjuk meg! - lelkesedett a fiatalember.

- Oké! - felelte az anya, és lenyomta az üzletajtó kilincset. Zárva volt. Eligazító felirat sehol.

- Akarsz egy kis antociánnal színezett fehérjét porítva?

- Ja!

Mentek tovább. Észre sem vették, hogy szegényebb lett a világ egy kifejezéssel.

Kérdés: Mit kezdünk az idejét múlta cégtáblákkal? A LEPEDŐ-nek nem magam néztem utána. A válasz, amit kaptam kielégített: „Az üzletet fönntartjuk. Kell valamire feküdniük az embereknek.”

Kívánság

Tél volt. Hideg. Szürkület. A robogó gyorsvonatban villanygyújtáskor hirtelen felizzott a fény, majd önműködően takarékra állott.

Abba kellett hagynia az olvasást.

„Vannak koponyák, és egyre több ilyen van, melyekbe csak lékeléssel lehet behatolni.”

Ez volt az utolsó mondat, amit elolvashatott.

A sűrűsödő sötétségben dugóhúzó szeretett volna lenni.

Utcai ismerkedés

- Kérem az iratait!
- Tessék?
- Egy kis ellenőrzést végzünk. No, lássuk csak a jobb első? Működik. És a bal index? Na, igen. És a... Ez is megy. Hát a féklámpák? Rendben. Fizet negyvenet!
- Miért?
- Piszkos a rendszámtáblája.
- Tényleg?
- Tényleg. Két pötty van rajta! Tehát piszkos.
- Az nem piszok.
- De piszok!
- De nem!
- De igen!! Fizet vagy jegyzőkönyveljük?
- Fizetek. De tudja meg, hogy ön egy szemellenzős falusi bivaly!
- Hatósági közeg sértegetéséért fizet még ötszázat.
- Mennyit?! Azt a mennydörgős...
- Minden sértéssel tovább nő az összeg.
- Igen?! Hát akkor, kérem, szóljon kétezerrel! Hogy az a rézfánfütyülő, keresztzemes csalfa... Vaddisznó!
- Stop! Kétezer.
- Írja meg a jegyzőkönyvet. Most legalább jól kitomboltam magam.
- Kedves egészségére!
- Micsoda?! Nahát, váljék az ön egészségére is. Látom, ön egy joviális alak...
- Ha nem feltétlenül muszáj, most már ne sértegetsen, mert a továbbiak már az ügyészre tartoznak !
- Ellenkezőleg! Szeretem önt.
- Nem csúfságol?
- Dehogy. Komolyan mondom.
- Tényleg?
- Tényleg.
- Tudja mit? Adjon egy törülörongyot, eltüntettem azt a két pöttyöt a rendszámtábláról.
- Tessék. De van egy kikötésem!
- Micsoda?
- Igyon velem egy sört, ha ráér szolgálat után.
- Na de ilyet? Tudja mit? Jöjjön el hozzánk szüretre!

- Komolyan? De szeretnem, ha eljönne a lányom esküvőjére! Természetesen a b. nejével együtt.
- Mondja, szeret kockázni'? Ha még nem tud, megtanítom!
- Kiskertem van az erdő mellett. Napozzunk egyet...
- A feleségem kitűnő pacallevest főz...
- Almáspitével várjuk...
- Nekem szóljon, ha valami bajba kerül... Eltépem a jegyzőkönyvet.
- Hálásan köszönöm. A pöttyök látszanak még a rendszámtáblán?
- Ragyog a rendszámtáblája.
- Akkor talán visszaadhatná azt a negyven lejt is?
- De mennyire. Tessék!
- Kösz. És viszlát.
- Erőt, egészséget! Kézcsókom a feleségének...

Első oldali hír

Zathureczky Ede osztályon felüli szerelőlakatos és b. neje, Zathureczky Edéné született Buchmüller Adél, első osztályú bejárónő, a jövő hónap második dekádjában baráti látogatásra utazik John Joe chicagói lakatoshoz. Ez alkalommal is a szerelésről és más fontos kérdésekről tárgyalnak, hosszú lejáratú szerszámcserét írnak alá, és egyéb ügyeket intéznek minden bizonnyal kordialis légkörben. Az esemény különleges jelentőségű, hiszen Zathureczky Ede és b. neje éppen századszor látogat el Chicagóba. John Joe és b. neje Beuy Hopppkins nemrég járt nálunk, kilencvenkilencedik alkalommal volt Zathureczkyék vendége a Dunára, a Tiszára, a Drávára, a Szávára és a Maros-menti fenyves erdő aljára nyíló másfélszobás családi otthonukban, valamint a folyók közötti mezőkön fekvő hétvégi kiskertjük lugasa alatt. Mint megírtuk, a magas növésű vendégek jól érezték magukat. A díszebédet és a búcsúvacsorát is Zathureczkyné főzte szabad idejével egybekötött második műszakjában. Pohárköszöntők hangzottak el. A tévé és a rádió egyenes adásban számolt be a találkozó kiemelkedő mozzanatairól.

Most újra a chicagóiakon a sor.

Felhívás

Ismételten felszólítjuk a lakosságot, hogy mától kezdődően mindenkinek kötelessége annyi verset, regényt és más rövidebb műfajú írást alkotnia, amennyivel a saját maga szükségletét megfelelően kielégítheti.

Azok, akik a kelleténél többet írnak, kötelesek a kiadóknak beszolgáltatni a fölösleget, hogy azt a megszokott módon nyomtatott könyvek formájában, idejében és folyamatosan eljuttathassák az orvosi igazolvánnyal rendelkező betegekhez és a csökkent képességű írástudókhoz.

Akciónk jelmondata:

AZ IRODALOM ÚGY KELL, MINT A FALAT KENYÉR!

A jövőben szigorúan felelősségre vonják mindazokat, akik könyv nélkül élnek vagy könyveket titkolnak.

A plagizálás továbbra is szigorúan tilos!

Kutyagumi

Nagyon felületesen és általánosításra hajlamosan szemlélve a viharosan változó valóságot megállapíthatjuk, hogy városunkban a nyilvántartott kutyák száma háromezer körül mozog. Vannak köztük kicsi és nagy kutyák, de a kutyahierarchia szerint mindenféle nagyságúak eredetük, beosztásuk és hangjuk szerint. Néha meghökkentően nagy hangú kiskutyákkal találkozunk az ember, máskor a nagykutyák szelídsége az elgondolkoztató. Morgásuk, vakkantásuk és farkcsóválásuk szerint is osztályozhatnánk a kutyákat.

Október elején is lesz kutyakiállítás városunkban, tessék akkor megfigyelni például a nagy kutyák fejtartását. Tessék végigsétálni közöttük, és szigorú bírákhoz hasonlóan osztályoznia pillantásukat. A dölyfösökre, a haragosokra, a sunyikra is figyelmezzenek. Van belőlük éppen elég. Véleményem szerint, a leginkább időszerű és figyelemre méltó a kutyák ugatása. Hála a korszerű hangrögzítő berendezéseknek, ma már könnyűszerrel rögzíthető a kutyák hangja, és így alaposabb, elmélyültebb kontemplálásunkat is lehetővé teszi. Mégsem lesz könnyű dolgunk. Aki valamennyire is járatos a kutyavilágban, az tudja, hogy manapság az ebek alig ugatnak, nemigen hangoztatják vélt vagy valós igazságaikat, hiábavalóan nem hangoskodnak. Sorsukba belenyugodtak, gazdájukkal és az idegenekkel is megbékéltek. A bölcsnek nem kell a szó sem, mondta nagyon régen Lao ce, a nagy kínai bölcs, és ezt az igazságot ma már minden kicsi kutya ismeri. Hogy a kutyalétra magasabb fokán állók inkább hangoskodnak, ez csak természetes. Ismerjük a népi bölcsességet: mindig a nagyobb kutya győz! Úgy tűnik, hogy ez nemcsak a kutyaszerelemre vonatkozik. Szóval, gyűjtsük a kutyahangot. A madár-csicsergés gyűjtésnél ez sem alávalóbb szenvedély. Vannak, akik borúlátóan azt jósolják, hogy a kutyák hangja is az ebek harmincadjára jut majd. Nem jön, hogy elhiggyem!, mondta sokféleképpen simulékony szomszédom. Nekem szerencsém volt, eddig ott voltam minden nagyobb kutyakiállításon. És begyűjthettem környékünkön Edi, a német juhász veretes hangját, Lajos pincsihez illő nyüszítését, Viktor házőrző böffentéseit, Peti agarászó vakkantásait és Borzas fenyegető vicsorításait.

Minden kiállítás nagyszerű alkalom az ebek alaposabb megismerésére. És az sem vitás, hogy furcsa hobbink hasznát is elhozza egyszer a múltó idő.

Egy Oszkár nevű hűseges törpeuszkár társaságában sétálgatva meggyőződéseim, hogy rengeteg mindennel egyetemben a kutya is halad, és akár hiszik, akár nem: a karaván olykor hosszantartóan és lelkesen hiába ugat.

Kibírnitika

Ritkultak a férfi látogatásai, ezért mindinkább gondját viselte. Zamatos bort hozatott, kedvenc ételeivel várta, és azt is elnézte, hogy a szobában dohányzik. A férfi kitűnően érezte magát a kényelemben, rengeteget mesélt, azzal dicsekedett, olyan erőben van, hogy nálánál tíz évvel fiatalabb nőt is elégedetté tehet.

Majdnem egyidős volt a férfival. Komolyan vette a figyelmeztetést, még aznap este darabokra tépte személyazonossági igazolványát, születési bizonyítványában pedig korát tíz évvel fiatalabbra javította. Miután elkészült az új személyazonossági igazolvánnyal, megmutatta a férfinak.

Később, amikor egy alkalommal mindketten kitűnően érezték magukat, kérte, maradjanak végleg együtt. A férfi beleegyezett a házasságba. De nem jött többet, nyomtalanul eltűnt.

A nő megszokta az egyedüllétet, és elfelejtette a férfit. Amikor vele egyidős munkatársai nyugdíjba vonultak, nem hisztizett, igyekezett kisimítani ráncait. Néhány év után egyre gyakrabban tört ki rajta a görcsös zokogás.

- Nem bírom tovább, nem bírom tovább! - ismételte idegrohamaiban. Munkatársai sajnálták, és csodálkoztak azon, hogy az idő milyen hamar eljár az ember fölött.

Lajos és a komputer

Van úgy, hogy bár senkitől sem kap parancsot, s nem dugdosnak belé utálatos, okoskodó kártyákat, mégis gondolkozik. Roppant érdekes és szórakoztató dolgok tódulnak ilyenkor tekercein, tranzistorain és nyomtatott áramkörein át. Mert igenis, a komputernek lehetnek önálló gondolatai, még akkor is, ha ez korát tekintve nem éppen normális állapot, hiszen még olyan fiatal. De lehet, hogy éppen ezért, éppen fiatalsága miatt, olyan dolgokat enged meg magának, melyekkel Lajost hol bámulatba, hol kétségbe ejti.

Egy muskotály illatú őszi délután például a beletáplált adatokat ízük szerint osztályozta. Lajos, aki már harmadik éve kezeli a gépet, nem érti, miért tulajdonított a komputer akkor szalmakrumplics ízűt az egyeseknek, miért hasonlított a túró makarónihoz a ketteseket, a hármasokat miért szerette mint gömbölyű, csokoládés süteményeket. Azóta is megmagyarázhatatlan számára a komputer zérók ellen érzett utálata; nyafog, amikor ezeket a hájas számokat belétáplálják.

Lajos ettől eltekintve szerette a komputert. Imádta apró csilingeléseit, bámulta nőiességét. Lajos szerint a komputer is csak egy ember.

Néha teljesen a maga feje szerint csinál mindent.

- Micsoda fej - áradozik máskor Lajos. De most könyörög:

- Cocó, kinyír minket a főnök! Potyára zabáld az egyenfejáramot...

A komputer írógépének hengerén erre 00 jelenik meg, és Lajos megbocsátóan felröhög, hiszen ez a szűkszavú üzenet a főnöknek szól.

Lajos és a komputer haverek, mindketten utálják a főnököt. Lajos ötvenfelé közeledő úriember. Vékony bajuszskája felbukkanó fehér szála figyelemztetik, hogy sürgősen szeretnie kell. És ez a magas homlokú, szótlan ember, makacsul egy igazi nőre vár. Lajos nem tudja, milyen lehet egy igazi nő. Megkérdezte a komputert, aki azt válaszolta, hogy leginkább olyan, akinek nemcsak az ágyban perzsel a teste, reggel nem morcos, örökké bizsergető áramok szaladgálnak a bőre alatt, ajkán parazsat hord, hangszálaira galambok ülnek, amikor kinyitja picit, puha száját, minden moccanása matematikai képletek zsongító világát idézi.

Ne áltassuk magunkat, ilyen nő nincs. Ilyet ma már elképzelni is nehéz.

Lajos se hitte, hogy talál magának egy igazit, különösen amióta a komputert megismerte.

Lajos ugyanis reménytelenül szerelmes volt a komputerbe, Cocónak becézte, figyelt minden pihegésére, eltúrte szeszélyeit, és arról álmodozott, hogy majd egyszer remegőn simul tenyerébe a komputer vezérlőgombja. Az igazság az, hogy Lajos előrehaladott kora ellenére gyerek maradt, naiv volt és hiszékeny. És ami a legrosszabb, nemcsak a nők iránt. A komputer hozzá képest igen fiatal, mindössze tizennégy éves. Nemrég általános javításon esett át, s azóta meglepően érett testiekben és szellemiekben egyaránt. Lajos méltán reménykedik. Reggelenként olyan frissnek találja, mint egy mosdószappan illatfelhőjébe burkolózó, fürdőből kilépő lányt. Hangja egyre kellemesebben bűgő, mozgásában nincsenek már pubertáskori szögletességek és tekintetében, igen, a tekintetében van valami, amire Lajos már nagyon régen vár. Lajos aggódó, becézó pillantásokat vél kiolvasni a komputer műszerfalán villódzó lámpák játékból; újbegybe szerelmesen bizsereg, amikor megérinti.

Generálás után a komputer sokkal érzékenyebb lett, mint annak előtte volt; Lajos biztos benne, hogy megérti, amit körülötte beszélnek, felismeri az embereket, illatra, fényre és hangra egyaránt reagál. Megfigyelte, hogy egy idő óta állandóan szellemes, sőt az is gyakori

szokásává vált, hogy pirulás nélkül trágár szavakat kever üzenetébe. Mosolyogva és élvezettel káromkodtak, s ettől kettőjük között meghitt, mondhatni családi hangulat alakult ki. A komputer sokszor egy egész tekercs papírt „telebeszél”. Lajos, kis négyszögletes darabokra szakítva, nagy részét hazahordta, hogy újraolvashassa a komputer csacsogásait. Különben sem hagyhatta volna a papírkosárban a szigorú ellenőrzés miatt.

Néha előfordult, hogy váratlanul bejött a főnök, ilyenkor Lajos sietve kitépte a gépből a papírt, a zsebébe gyömöszölte, az ellenőrzés után a vécében bontotta ki és sokáig olvasta nagy élvezettel a Cocó leveleit. Az intézetben mindenki úgy tudta, hogy Lajos székrekedéses.

Lajos így sokáig megőrizhette titkát. Senki sem sejtette, hogy az EJ CCC HA-14-es komputer az unalmas intézeti feladatok mellett egész sor részletproblémát old meg játszi könnyedséggel, csak úgy, önszorgalomból.

Az állandó és élvezetes agytorna magabiztossá tette a komputert. Néha olyan hidegen és merészen löki a szöveget, hogy csak nagyfokú érzéketlenségben szenvedők nem érzik ki a sorok közül áradó fintort és a kötekedő gúnyt.

Belép a főnök a vörös márványkövel padlózott terembe. Szögletesen, mint egy parkettkocka. Fernandel-vigyorral, vagy dupla adag gondterheltséget erőltetve az arcára.

- Megy a munka kartársak??

- Ajjaj - válaszolnak kórusban a komputerkezelők.

A főnök úgy tesz, mintha nem hallotta volna.

- Azt kérde, hogy megy-e a munka, kartársak?! - mondja messzehangzóan, s már ott jár a terem közepén.

- Naja! - zengik a gépkezelők katonásan, mert a főnök elsősorban fegyelmet követel.

Az EJ CCC HA-14 a sarokban áll, a légkondicionáló berendezéstől jobbra. A főnököt érzelmi szálak kötik az EJ CCC HA-14-hez, felfedezettjének tartja. Miután ezt a komputert is beköltöztették a minden szempontból korszerű nagyterembe, személyesen ellenőrizte munkáját, és igen elégedetten nyilatkozott a sajtónak az új gép képességeiről. Ide a sarokba a generálás után került, a főnök ritkán jár erre, általában csak a terem közepéig szokott berohanni, hogy lelkesítő feladatokról beszéljen a komputerkezelők csökkentett létszámú, de sűrűn bólogató közössége előtt. Amikor azonban tovább megy, egészen az új EJ CCC HA-14-ig, nem mulasztja el végigcsúsztatni feszesre merevített mutatóujját a gép bemélyedésein, keskeny párkányain. A komputer megremeg a nikotintól cserzett sárga ujj érintésétől, idegesen rándul írógépének hengere, villámgyorsan pötyögteti az írásjeleket.

245XL EVA GYS Z ARVA

A főnök szürke felhőcskét fúj az ujjára rakódott porból, és elmélázva piszkálja az orrát. Fél kezét Lajos felé nyújtja, idegesen sürgeti a szöveget. Lajos remegő kézzel kitépi a gépből a papírt, kétszáznegyvenötödszörre is izgul, mit kérdez majd ezután a főnök. A főnök nem kérdez, felhúzott szemöldökkel gusztálja a szöveget. Lajos a megszokott utasítást hallja:

- Iktatni!

Rövid, de nyomatékos csend után csattan az újabb parancs.

- Értelmezni!

- Igenis! - suttogja Lajos, és kétszáznegyvenötödször is eldarálja a sablonszöveget.

A gép továbbra is igen érzékenyen viselkedik az önből áradó bioblablaáris lelkiáram hatására, amely mint máskor, ez alkalommal is a tisztelt mutatoujjával való érintkezésekor jutott áramkörébe. Ezáltal természetesen nagymértékben hatott a gép működésére, és önelemzésre serkentette. Uram, kétségtelen, hogy a gép továbbra is a vezénylőgombjáig szerelmes Önbe. Vallomása a következő:

245XL EVA GYS Z ARVA

vagyis a 245. közlés, X az szőr, azaz angolul megszólítás, L ugyebár az elnök sajátos rövidítése, tehát folyamatosan eddig: ELNÖK ÚR. Az ezután következő EVA-t azt hiszem nem kell lefordítanom, az E-ről hiányzik az ékezet, tehát ÉVA, GYS tulajdonképpen GYPSY, tehát cigánylány angolul. Bocsánat, ha megengedi, itt szeretném megjegyezni, hogy Cocó... akarom mondani EVA nyugatra tolódása s ennek következtében gyakori angol szóhasználata a legutóbbi generálózaskor a gépbe került KIVEL és MIVEL alkatrészek, valamint a MIÉRT ellenállások miatt következett be, merthogy kénytelenek voltunk... és leszünk, szóval...

- Átugorni! - intett tovább a főnök. Világéletében csak a folyékony beszédet szerette.

- Igenis, tehát nem részletezem. Visszatérve a kodisztikára, a szövegben következő Z a legutóbbi átszerelésnél közreműködő francia mérnöktől ellesett Zsén, magyarul zavar, elfogódottság. Utána az ARVA szövegrész következik egy ékezethibával, tehát ÁRVA. Még egyszer áttekintve a 245. közlés, tekintettel a helyes szórendre, így hangzik:

ELNÖK ÚR, ÉVA AZ ÁRVA CIGÁNYLÁNY ZAVARBA JÖTT

A főnök láthatóan elérzékenyedett, mellkasa erősen kidomborodott, orrcimpái remegtek a gyönyörűségtől. Ám Lajosra pillantva vissza kellett zökkennie főnöki mivoltába. Ugyanis Lajos szemtelenül vigyorgott.

- Marha - mondta a főnök kurtán, és kitépte Lajos kezéből a komputer írásos üzenetét. Szemöldökét egyetlen szőröcsomóvá préselve, ellenvéleményt nem tűrő hangon recsegte:

- A szöveg értelme a következő: 245 LÉVA A CIGÁNYLÁNY - ZÁRVA. Az utolsó szó a közlemény befejezésére utal. A közlemény további részéből pedig megtudhatja, hogy a cigánylány, vagyis a komputer üzemköltsége 245 léva. Mint látja, az üzemköltség emelkedő irányzatot mutat, ami tökéletesen érthető, tekintettel arra, hogy az üzemeltetési költségek mindig is egyenes arányban növekedtek a gép korával. Más szóval, hogy megmaradjak a kodifikációs szöveg stílusában : ÖREGLÁNY / A MAGA GÉPE, KARTÁRSAM!

A komputer piros lámpásai robbanásszerűen villogtak. Lajos villámgyorsan kiiktatta belőle az egyenfejáramot.

- Mondja csak, az idén hányszor jöttem be ide, Lajos? - kérdezte kissé megnyugodva a főnök.

- Kétszáznegyvenötször - vágta rá gondolkozás nélkül Lajos.

- Jelezte ezt a gép, Lajos?

- Természetesen, főnököm!

- Stilizálja a válaszát, Lajos kartárs!

- Igenis! Azt akartam mondani, hogy: igenis!

- Milyen konklúziót von le ebből, Kartársam?

- A Cocó kitűnően működik.

- MARHA. Éppen ellenkezőleg, ezt a gépet sürgősen felül kell vizsgálni. Lajos, tanulja meg már egyszer, hogy mindent újra meg újra felül kell vizsgálni. Nagy feladatok előtt állunk, Lajos: megoldjuk a problémákat! Hiba nélkül, Lajos! Elköveltünk mi valaha is hibát?

- Nem. Évekre visszamenően üres a hibakönyvünk, kérem.

- Miért, Lajoska kartársam? És most vigyázzon! És most igazán okos legyen...

- Mert... mert nem vallottuk be a hibáinkat.

- MARHA. Munkaidő után meghallgatja a 119-es és az egy híján 120-as előadásaimat a vállalati magnólehallgatóban. Ezen kívül előjegyzem szemináriumi felszólalónak. Szégyen, hogy maga mennyire le van maradva!

A főnök elviharzott, még mielőtt a káderekbe vetett hite végleg összeomlott volna. Az önműködő ajtók hangtalanul és egykedvűen csukódtak be utána.

- A munka utáni strapa fáj a legjobban - panaszkolta Lajos a komputernek, miközben apránként adagolta belé az egyenfejáramot.

A MARHÁ-zást megszokta. A százalékgyárban ez ugyanis felelősségrevonást jelent. Miért Áltatja Ravasz Hazugsággal A-t (vagyis a VÁLLALAT ELSŐ EMBERÉT)?

Válaszolni nem kell rá, de hó végén összegezi a főnök. Akinek sok a MARHÁ-ja, az nem kap prémiumot. Lajos kiegyensúlyozottságát, megfontolt jövőlátását dicséri, hogy prémiumra sohasem számított.

Tíz perc múlva újból hangtalanul nyíltak az ajtók. A főnök mindig is bírta a strapát: újra ott állt Lajos előtt.

- Ellenőrizi az EJ CCC HA-14-et és jelenti, hogy mennyire távolodott el a fonáltól. Háromszoros szigorított ellenőrzést kérek. Ön pedig ne feledjen el lelkesedni! Sürgősen! Apropos... Mióta használ engedélyezetlen rövidítéseket? Milyen jögon nevezi ÉVÁNKAT Cocónak?

- Kérem - hebegte Lajos, miközben úgy érezte, nyomban átszervezik.

- Elég - csattant a főnök hangja -, most nincs időnk a vitára: dolgozunk! Most rögtön felmegy a fejtágítóba, és kijegyzeteli legutóbbi határozataimat. Azután pedig letörli az öreglányról a port. Minden fényes és vidám legyen, amikor hozzákezdünk a „népszámláláshoz”.

A százalékgyárban ez riadót jelentett.

A komputer új szöveget pötyögtetett a moccanó papírhengere: 246XL EVA GYS Z ARVA.

Lajos tisztán, egészen kivehetően hallotta a gép vihogását.

Általában kéthetenként végeztek „népszámlálást”, ami azt jelentette, hogy feldolgozták a forgalmasabb utakon, városnegyedekben, áruházakban és gyűléstermekben elhelyezett figyelőgépek adatainak gyűjtését. Ezzel párhuzamosan ellenőrizték a hivatalos statisztikai adatokat, és természetesen kiigazították azokat a valóságos helyzetnek megfelelően. Ilyenkor az egész intézet kétségbeesett erőfeszítéssel szerette volna megragadni a valóságot, de végül is be kellett ismerniük, hogy a százalékokban kifejezett eredmény mindig a múlt valamelyik pillanatára volt érvényes, a valóságos helyzet felmérése ezért mindig hátra maradt, mint szép és lelkesítő feladat.

Lajosnak típusjegyzőkönyvet kellett a gépbe dobálnia. Az EJ CCC HA-14 feladata az volt, hogy minden kétséget kizáróan kimutassa, kinek szorít a cipője a 14. kerületben. Ebben a kerületben az emberek szabvány lábbelit hordtak, három hónaponként kaptak egy pár cipőt, nem volt szabad levetniük vagy elcserélniük. Mindazonáltal a pontos felmérés nem volt könnyű. A kerületből beérkezett jegyzőkönyvek tanúsították, hogy az előírásokat mindegyre megszegették: az emberek időnként lerúgták puffadt lábukról a cipőt, sőt egyesek hallatlanul liberálisan viselkedtek: behajították a szabványcipőt az ágy alá és mezítláb jártak.

A csőpostán érkezett első adag jegyzőkönyvet Lajos közönyösen dobta a komputer leolvasó készülékébe. A főnök büntetése nagyjából engedelmessé tette, mozdulatai maguktól születtek, halvány bűnbánatot érzett, s ez még jobban lehangolta; az öregedés biztos jelét látta ebben.

A komputer vidám és friss volt, a harag sohasem ártott neki, ellenkezőleg, megszépítette, tengerzöld zománca élénken csillogott.

- Cocókám, drasztikus voltál. Pedig könnyen megjárhatjuk... - intette Lajos.

- 00 - pötyögtette foghegyről a komputer, pulzusa roskadozott a sok jelzéstől. Lajos, aki belelátott a gépbe, ijedten törölte a komputer gondolatait: egytől-egyig csupa trágár kifejezés volt.

A harminckilences női lábak elemzése után szünetet tartottak. Lajos elővette a zsíros kenyeret, a komputert a tisztító áramkörbe kapcsolta.

Amikor a kapcsolótáblától visszalépett az irányítóasztal mellé, belebotlott a magasfrekvenciájú huzalba. A huzalt, közvetlenül a komputerbe csatlakozás előtt, valaki elvágta. A szigetelő alól kilátszott a gyilkos erejű áramot hordozó rézcső. Ez sértetlen volt, gépleállítástól nem kellett tartania. Elsőnek ez villant át rajta, csak utána káromkodta el magát fájdalomban, mert a botlás eredményeképpen az irányító asztalra esett, és beleverte könyökét az indító kapcsolóba. A komputer vörös lámpáival jelezte, hogy pirul, s ebben Lajos az EJ CCC HA-14 nőiességének újabb bizonyítékát látta, de azért tovább szidta a karbantartókat, amiért ilyen könnyelműen halálos veszély elé állították.

- Már megbocsáss, Cocó - mondta később az emberben az életöszton oly erős... Egészen megfeledkeztem magamról.

Lajos naphosszat végeláthatatlan fenyves erdőben szeretett volna sétálni, s mert ezt nem tehette időnként gint ivott a belső zsebében lapuló lapos üvegből. Ilyenkor ózondúsnak érezte a levegőt, az életet pedig csodálatosnak. Néha, amikor teljesen kiüríthette az üveget, egészen másként látta a dolgokat, szomorúság hömpölygött végig minden porcikáján, kilátástalanság fojtogatta a torkát.

- Cocóm - mondta ilyenkor -, nem azért mondom, de hidd el nekem: nélküled az élet mély, sötét és sivár...

És Lajos zokogva omlott a komputer zománcozott mellérc.

Az intézet munkatársai úgy tudták, hogy gépeiknek nincsenek és nem is lehetnek titkaik, gondolkozásuk irányított, feladataikat lyukasztott kartonkártyákon kapják, papírtekercsekre rögzítik. A feladatokat úgy határozták meg, hogy gépek gondolkodásai köre csak bizonyos távolságra terjedjen. A széles látókör ugyanis veszélyeztette volna élettartalmukat és némileg csökkentette volna eredményességüket is. Márpedig az intézetben semmit sem vettek olyan komolyan, mint a feladatok megoldásának gyorsaságát. A leggyorsabb komputer megtisztelő címe az EJHA-I viselte, amely a technika legfrissebb vívmányainak és a legjobb nyugati modelleknek az ismeretében, világszínvonalon készült. Ehhez képest az EJ CCC HA-14 egy nagy nulla volt. Teljesítményét össze sem lehet hasonlítani az EJHÁ-kkal. De ha mégis szükség volt erre, akkor az egyiket a favágógépet meghajtó gőzgéphez, a másikat pedig hőerőmű gőzturbinájához hasonlították. A szombati munkaülésen Hantabruth kartárs azt is fölvetette, hogy az EJ CCC HA-14 szórakozott. Azt állította, hogy a saját fülével hallotta, amikor a komputer a Csitt, csitt, csinibaba... kezdetű slágert dúdolta, miközben, csak úgy mellékesen az év legfontosabb feladatán dolgozott: meghatározta az elkövetkező három hónapra az eszményi lábformát. Ennek alapján a cipőgyárnak tízmilliós cügoscipő-rendelést kellett teljesítenie. Csuszkály kartárs, a komputerek főolajozója és önkéntes könyvtáros hasonló megfigyeléseiről tájékoztatta a főnököt, aki azonban erélyesen rendreutasította a

gyanúsítókat, mondván, hogy ilyesminek egyáltalán nem szabadna előfordulnia, tehát ne is beszéljenek róla. Rövid, de meggyőző érvelésre Csuszkály kartárs felvinnyogott:

- Tényleg... Hát persze!

Aztán a főnök megengedte neki, hogy önkritikát gyakoroljon.

Az intézetben Lajos volt az egyedüli, aki hitt abban, hogy a komputernek is megvannak a maguk kis titkai. Az EJ CCC HA-14 minden gondolatát megosztotta Lajossal, bizalma több volt, mint a szokásos emberek közötti bizalom, tranzisztorai és ellenállásai között egy érzékeny és szuper-okos nő lelke vibrált, aki gyöngédségre és babusgatásra vágyott. Valaki olyanra, akivel meglepetések, és következmények nélkül megoszthatja gondolatait. Vitapartnerre, aki felfedezi és értékeli nőiességét.

A népszámlálás idején naponta túlórázni kellett. Ez fölötte kellemetlenül érintette Lajost, aki munkaidő után szívesen sétált volna a fenyvesben, vagy horgászott volna az erdőt kettészelő sebes vizű patakban. Mert Lajos néha a komputernél is jobban kedvelte a horgászatot. Combközépig felhúzta gumicsizmája szárát, és belegázolt a kristálytisza patakba. Kövek ütődtek lábához és csúszlak tova a sima gumicsizmákról. Ilyenkor belebámult a vízbe. Az orsóról halk kerregéssel szaladt le a zsineg, a rohanó víz tükrén csodálatos álomképek sodródtak el lábai előtt: térdig álomvilágban járt.

Lajos már ilyen volt.

A komputer délutánoként azzal vigasztalta, hogy érdekesebbnél érdekesebb adatokat közölt, csak úgy magánszorgalomból. Lajos, örökölt besavanyodottsága ellenére, érzékenyen reagált a jó humorra, mulatott a komputer ötletein.

A komputer a nyilvántartási adatok és a kulcsszámok feldolgozásával, naponként kimutatta a lakosság számát, részleteredményeket is közölt nemenként, haj- és szemszín szerint osztályozta az embereket. A tizenhét éven felüliek közül kiválogatta a bogos lábúakat és tyűkszemük helye és formája szerint is kategorizálta őket. Lajos az adatokat kivagdosta a komputerből kitekeredő papírszalagról, és egyforma kartondarabokra ragasztotta. Aztán méla undorral rádobta a kártyákat az ellenőrzőbe igyekvő szállítószalagra.

- A 14. kerület összlakosságának 91,0364 százaléka jó ember, 8,98636 százaléka pedig rossz ember - jelentette a komputer.

- Mi ez, Cocókám? - csodálkozott Lajos.

- Csak Lajosnak - válaszolt írásban a komputer és a szöveg előtt és után rózsaszínű foltokat produkált a krétafehér papírra. Lajos elernyed a gyönyörűségtől. Ugyanis a komputer két rózsaszínű pusztit küldött.

S ez így ment egész délután. A komputer kiszámította, hogy a jó emberek évenként hány féldecit isznak, a rossz embereknek pedig átlag hányszor kellene önkritikát gyakorolniuk a különféle gyűléseken. Arra is felhívta a Lajos figyelmét, hogy mindkét kategóriájú emberek irtó keveset olvasnak, színházba nem szeretnek járni, és többnyire morognak, amikor feleségük szóba hozza az esedékes fizetésemelést. Az EJ CCC HA-14 azt is tudta, hogy hetenként pontosan egy és fél füstölt csülök jutna mindenkinek, ha a rossz emberek megelégednének az előírt adaggal, s átlátszó cselekkkel nem forszíroznának maguknak mindinkább nagyobb adagokat. Piruló betűkkel arról is tájékoztatta Lajost, hogy a rossz emberek sokkal aktívabb szexuális életet élnek, mint a jók, minek következtében munkalendületük egyre lankad, bár átlagos életkoruk mégis meghaladja a jó emberekét. A komputer úgy tett, mint aki a számok mögé lát, és dúdolva zötyöggette írógépébe az ingyencségeket.

A főnök délutáni ellenőrzése mindkettőjüket váratlanul érte. A főnök ez alkalommal segédeit is magával hozta, jó darabig hevesen gesztikulált körökben a terem közepén. Lajos fejében kattogott az igyekezet: fogalma sem volt arról, hogyan tüntesse el a komputer ingyenségeit. Felugrott, hogy kikapcsolja az áramkörből a gépet, de a kapcsolótábla előtt meggondolta magát: a leállással még inkább elárulta volna, hogy hibázott. Kapkodott, elvesztette józan ítélőképességét.

Amikor visszalépett az irányítóasztal mellé, újra belebotlott a magasfrekvenciájú áramvezetékbe. Elvágódott, a gép mellé zuhant a vörös márvány padlóra. Ebben a pillanatban rövidzárlat keletkezett. Óriási csattanás hallatszott.

Fekete füst zárta el a főnök elől a komputert. Lajos erőlyes rántást érzett; a jobb kezénél fogva valaki kirángatta a füstfelhőből, és megindult vele a kijárat felé. Végtelen nyugalom szállta meg, és tömény borókaillatot érzett.

A segédek még mindig a szemüket dörzsölték, amikor a füstfüggöny mögül a közép magas, bűbajos és karcsú, fiatal cigánylány lépett elő, maga után húzva-vonva a támolygó Lajost, az EJ CCC HA-14 kezelőjét. A cigánylánynak itt-ott kormos volt a pofikája, szabályos arca fenséges nyugalmat és talányos szigort mutatott. Csokoládébarna kebleit mindegyre vissza kellett nyomkodnia tengerzöld színű, mélyen dekoltált blúzába. Antracit fényű pillantását egykedvűen végigjártatta a tátva maradt szájú társaságon.

- Menjünk innen, Lajoskám - mondta bizalmasan, bűgő hangon.

Lajos némán bólintott és karján az ébenfekete hajú nővel köszönés nélkül lelépett a fenyves és a tiszta vizű patak irányába.

A százalékgyár önműködő ajtaja kirobbanó kacagással csukódott be utánunk.

Másnap új gépet szereltek a régi helyére. Szürke zománca fakó volt, mint a viseltes katonaköponyegek. Némi borókaillat szállt belőle, és egy réztábláról, amely a kapcsolószekrényhez volt erősítve, a következőket lehetett olvasni: L.A.J.O.S.

A gép kezelője bronzbarna bőrű, fekete hajú, csillogó szénszemű, karcsú lány. Jókedvűen forgolódott komputere körül. A teremben dolgozó többi gépkezelő még mindig csodálkozott, és nem tudni miért, tátva maradt szájjal nézte a változó világot.

Mindent a maga idejében

A szépkiskenyérúszentmártoni termelőszövetkezet tagjai Anyák Napján feliratos táblákkal vonultak a helybeli óvodások ünnepségére. János bácsi jobb híján régi, időtől kopott táblával masírozott. De azért a táblán még olvasható volt a felirat:

A FÖLD AZÉ, AKI MEGMŰVELI!

Az óvodások az ünnepség fénypontjaként elénekelték az Édesanyám is volt nékem... kezdetű dalt.

Többen sírtak.

János bácsi kilencvenhét éves édesanyja nem tűrhette sokáig a tömeges ellágyulást. Pipája mellől rászólt a falubeliekre:

- Maguk mit mind ízélnék itten!

A tervezett fáklyásmenet így aztán egyelőre elmaradt.

A folytatás

Kíváncsian állt az ablakban és kitartóan figyelte az ismeretlen várost a kora reggeli fényben. Az utca tele volt rendőrrel. „Mi történt? Szükségállapot?” Először rossz álmoknak tűnt a látvány, megpróbálta kidörzsölni a szeméből. Aztán jobban odafigyelve észrevette, hogy az utcán nyüzsgő rendőrök civilként viselkednek, hangyatermészetűek. Megrohanják a megállóba érkező trolibuszt (?) gyurakodnak, egymáshoz indulatos szavakat vagdosnak, és a vörös jelzés ellenére átsietnek a zebrán, átszaladnak az utca más részén is a torlódásból szabaduló, meg-meglóduló járművek között. És közben hangoskodnak, szemtelenek, krákognak, köpködnek, orrukat az aszfaltra fűjják. Kialvatlanoknak látta őket, idegeseknek, rendetleneknek. Egyenruhájuk piszkos, gyűrött. A férfiak borostásak, a nők is lomposak, hajszoltak.

Negyedórányit töltött az ablakban, de az utca képe nem változott. Iskoláskorú gyerekek jöttek csoportokba verődve, hancúroztak, csintalankodtak. A rendőrruha lötyögött rajtuk.

Fázósan összehúzta magát, simogatta, dörzsölte a szakállát. Hirtelen elhatározással gyorsan tisztálkodott, felöltözött és lesietett az utcára.

A kapu előtt két diákkorú vidám rendőrbe ütközött. A trolibuszra várva valami viccen szórakoztak. A pattanásos arcú éppen új viccbe kezdett: „Két civil megy az utcán...” Lehervadt arcukról a jókedv, amikor meglátták. Menekültek, eloldalogtak előle. Feszélyeztettségében a közeli kirakat felé fordult. A kirakat tele volt mindenféle rendőr holmival. Végigsietett a következő ház fala mellett az utcakereszteződésig. A stoplámpák nem működtek, egy farmernadrágos ember irányította a forgalmat. Fehér pólóingén Brigitte Bardot színes aktképe virított. A lendületes mozgástól a farmernadrágos inge fel-felcsúszott, csupaszon maradt köldöke körül obszcén tetovált rajz látszott.

Átellenben az utcasarkon fekete rendőrkocsi állt. Két gumibotos civil egy kivörösödött rendőrt tuszkolt be az autóba.

Ösztönösen menekült, befordult egy mellékutcába. Egy ijedtképű rendőrrel találta magát szembe, aki „Éljen soká!” köszönéssel tisztelte meg, aztán hirtelen megfordult, gyorsan. Beült a valószínűleg tilosban parkoló kocsiába és elrobogott. Valahonnan melegítő fiatalember vérfagyasztó sípolással érkezett, összeszorított két ujját homlokához emelte, hebegett valamit, aztán hirtelen vigyázzba vágta magát előtte. Dühöse kikerülte a melegítőt és bemenekült a közeli tejcsárdába. Soron kívül kiszolgálták. Pohár tejet és egy kiflit kért. A természetes asszonyosság, aki poharába töltötte a tejet, fehér köpönyege alatt rendőregyenruhát viselt.

„Mi a fene történik itt? Minek ez a rendkívülien nagy biztonsági felügyelet? Magas rangú állami embert várnak, valakit, akire nagyon vigyáz kell!”

Felhajtotta a pohár tejet, szájában a kiflivéggel kilépett az utcára.

- Biztos úr! - szólította meg egy gyűrött arcú alkoholista. - A Pipacsban politikai viccek mondanak. Két részeges... A saját fülemmel hallottam, amikor egy kis kölcsönt kértem tőlük, de nem adtak. De nem azért mondom, hanem a rend kedvéért...

Az alkoholista elfogadhatóan tiszta rendőrruhát hordott, még mielőtt tiltakozhatott volna, bizalmasan karon fogta és mámorosan húzta-vezette a bár felé. Úgy érezte, letartóztatták. Némán engedelmeskedett.

A lila plüssel bevont falak halk mormogássá lágyították a bárban ülők hangoskodását. Rózsaszínű bársonyfűggöny takarta az ablakokat. Maga sem tudja hogyan, egyszer csak két rendőrtisztfele asztalánál találta magát. Némán és talán kérdően nézhetett rájuk. Láta, hogy az egyik sajnálni valóan elsápad, a másik minden átmenet nélkül izzadsággyöngyökkel töltötte meg tüze homlokát. Szótlanul, reszkető kézzel szedték elő szürke személyazonosságijukat.

A kijárat felé indult. A két rendőr követte.

A ruhatár közelében a sápadt arcú rendőr a füléhez hajolt, érthetetlen bocsánatkérő szavakat suttogott és nagyértékű bankjegyeket gyömöszölt a zsebébe. Úgy tett, mintha nem látott és nem hallott volna. Riadtan menekült. Forgóajtón jutott vissza az utca forgatagába. A közeli parkba ösztöne vitte. Lerogyott az első padra. Szíve a torkában dobogott.

- Rosszul van? - Rendőrruhás öregasszony hajolt föléje, aggódó pillantása őszintének látszott.

- Ember az ilyen?! - vetette oda foghegyről a sétányon tovasiető fiatal rendőr, de az öregasszony továbbra is sajnálkozva nézett reá.

Kapkodnia kellett a levegőt.

- Ugye, távoli kicsi faluból jöttél... És azt hiszed, biztosként könnyebben élhetsz? Végy mély lélegzetet. Nyugodj meg, és mindjárt rendbe jössz...

- Kissé szédülök. Mintha tótágast állnék! Megpróbálta összeszedni gondolatait, miközben hálásan nézte az anyókat, aki tányérsapkájával kitartóan seperte felé a mindenfelé mozdulatlanná fagyott levegőt.

Feladat

A kerek erdőben tölgyek és fenyők nőnek. Harmincnegyző százalék tölgy és ötvenhét százalék fenyő. A fennmaradó százalékban bükk, nyír és egyéb fafajták éldegélnek ezen a tájon.

Az erdő tele van madárcsicsergéssel. A tölgyest főleg erdei pintyek, a fenyvest inkább havasi pityerek lakják.

Az erdei pintyek szennyes fehér ingben, barna ruhában járkál az erdőt. Tyúha! Tyúha! - csodálkoznak olykor a kerek erdő mérhetetlen gazdagságán és cöcögetve boldogan élnek.

A havasi pityereket sötétebb színű öltözetükről és hadaró hangjukról, sze-csecsecse-cseses forma beszédjükéről lehet felismerni. Ők is boldogan élnek.

Az erdei szabályzat egyetlen madárfajt sem korlátoz abban, hogy mikor hallgasson. A csivitelésnek és éneklésnek jól meghatározott időpontja van. Oktalanul ide-oda röpködni nem szabad.

A tiltások fejezetében a szabályzat éppen csak megemlíti, hogy az erdei pintyek a fenyvesben, a havasi pityerek a tölgyesben is fészkelhetnek. Egy fán csak egy fészket szabad rakni. Minden fészkekben éppen annyi tojásnak kell lennie, hogy az erdei pintyek a jövőben is a lassan pusztuló tölgyesnek megfelelő százalékban szaporodjanak.

A madarak egy része nem érti a dolgot. Egyik-másik felkerekedik, tovaszáll, hogy háromszögű, négyszögű, esetleg más egyéb formájú erdőben és erdősávokban próbáljon szerencsét. A többség, ha már fészket rakott, marad a számára igen kedves kerek erdőben, és számlálatlanul félti és őrzi tojásait.

Látja ezt a fővadász, és egy szép napon összehívja a jó madarakat. Néhány erdei pintyen, vegyes-erdőben tanyázó hegyi billegetőn, hantmadaron és tüzes fejű királykán kívül főleg hegyi pityerek jelentkeznek.

- Szaporodjatok! - figyelmezteti őket az erdő ura, és bátorításul elsütögeti duplacsövű ismétlőfegyverét. A durrantástól ünnepélyesen visszhangzik az egész kerek erdő.

- Tyúha! Tyúha! - ijedeznek a gyengébb szívű pintyek. - Mi lesz ebből?

- Szeccsecsecse... - hadarják a havasi pityerek. Vajon mi?

Mindenki tudja, hogy a madaraknak megvan a magukhoz való eszük: amikor tojni kell, tojnak. A költésnek is tudják az idejét. Miután kiköltötték a tojásokat, röpködnek fűhöz-fához élelemért, és felnevelik a kicsinyeket, repülni is megtanítják őket. Közben - többnyire sajnos csak tudat alatt - remélik, hogy az örökkévalónak hitt biológiai egyensúly következtében az összes fajták fennmaradnak.

Kérdés: Jövőre kb. hány százalékkal gyarapszik a diszkrét félhomály a kerek erdőben?

Az elmaradt játszma

Az Esthajnal lakónegyed H3-as tömbházának alapozásakor jókora vaspántos ládát vetett ki magából a föld. A csokoládébarna exkavátorista kikászálódott a gép kormánybotjai közül, a friss földhányáson állva megvakarta a lába közét, és messzehallhatóan ezt mondta: „Meg vagyunk löve!” Egy órán belül két nyakkendő ember érkezett a telepre, és a nagy nyilvánosság előtt arról vitatkozott, hogy a század elejéről vagy annak a végéről való leletre bukkantak. Hogy melyik századról volt szó, azt a bámészkodók nem tudták eldönteni. Két markos ember kiemelte a ládát a készülő árokból, és a közeli diófa alá vitte. A láda nyekkenve ért földet és nekiütközött a diófa törzsének. Ekkor valami megpendült benne, a vaspántok meglazultak, ajtaja lassan nyikorogva kinyílt.

Félre, szólt erélyesen az egyik nyakkendő. A ládában, nagy összevisszaságban, az időtől megkopott, balzsamozott jókora sakkfigurák heverték.

Na, de ilyet, csodálkozott az exkavátorista, és a felfedező felsőbbrendűségével kiemelt egy figurát a ládából, letörölte róla a port, majd a piszkos golyót is eltávolította. A fekete figurának rücskös parasztarca volt. Sakkfigurának nagy volt, embernek kicsi.

Szervusz, törpe, mondta az exkavátorista, miközben a láda fedelén talpára állította a lemez-telenített figurát. A bámészkodók röhögtek.

Belegyalogolok a pofátokba! - dörögte egy hang, amely mintha egy közeli hangszóróból jött volna.

Paraszt vagyok, és egyet tudok: Előre! Belegyalogolok a pofátokba! A törpe mérgesen hadonászott, és ordítva beszélt. Gesztikulációjának üteme sehogy sem egyezett szavainak ütemével.

Tizenkilencedik század, mondta ellentmondást nem tűrően az egyik nyakkendő.

I.e., erősítette a másik.

A fenét, szólt a fölösleges vitát félbeszakítva az exkavátorista, és egy újabb figurát emelt ki a ládából. Egy fehér bőrű, fekete gömbfejű alak volt. Golyóspakolásából kiszabadulva, „Fussunk, fussunk!” felkiáltással nekiindult láthatatlan pályájának.

A bámészkodók összenéztek egy pillanatra, majd nekiugrottak a ládának, és percek alatt kicsomagolták egész tartalmát. A láda alján fekete-fehér négyzetekkel díszített jókora viaszosvásznat találtak, kiterítették a diófa alá, rendre rárakták a mozgó-beszélő sakkfigurákat, és csodálkozva nézték a remek játékot.

Belegyalogolunk a pofátokba, ordították a felsorakozó parasztok. Ki tehet róla, hogy felült a lóra, nyekeregtek a lovak. Tegyetek meg mindent, szólt előbb a fehér, aztán a sötét király. Egész nap loholunk, sügták a futók. Majd sakkban tartom őket, dicsekedett a vezér. Erős várunk nekünk minden isten, hajtogatták a bástyák. Üsd, vágd, nem apád, zúgta a közönség. Verj be neki kemény fasakk, visította a bámészkodók köréből egy orvosilag eltiltott illegális szurkoló. Szorítsátok meg a királyokat, javasolta egy sokat látott nyugdíjas. Kezdődjék már a zsuga, javasolta az exkavátorista. A figurák felsorakoztak annak rendje és módja szerint, szemben egymással.

Ki volt az, aki az imént csúnyát mondott a vezérről, kérdezte fenyegetően az egyik nyakkendő.

Pofa be, szóltak innen-onnan, de sehogy sem akart csönd lenni.

Az egyre erősödő hangzavarban először a jobbszárny-széli fehér paraszt lépett le a pályáról. Aztán leballagott a többi figura is. Egymásután beugráltak a patinás ládába.

Az utolsó gyalogot ölbe kapta az exkavatorista. Miért nem játsztok? - kérdezte együttérzéssel. Mert túl hangos nekünk ez a huszadik század!

Korán jöttünk, felelte nagyot sóhajtva a paraszt, és úgy nézett ki, hogy semmi kedve nincs arra, hogy belegyalogoljon a tisztesek pofájába.

Mi szeretünk sakkozni, bizonygatta az exkavatorista.

Az lehet, hagyta helyben anyagi nyugalommal a paraszt, de más baj is van, hiszen ti egyáltalán nem tisztelitek a királyokat. Mi minden partiban életünket áldozzuk értük.

Mi is, mondta az exkavatorista nem nagy meggyőződéssel.

Hja, az más, szólt és legyintett újból a paraszt. Mi több játékra születünk, és reménykedhetünk, hogy egyszer majd eljutunk a nyolcadik vonalra, ahol a tisztek közé sorolnak. Nem a gyűlölet vezet minket...

A paraszt ezt a nyilvánvaló ellentmondását is meg akarta magyarázni, de a vitázó bábészkodók valamiért egymásba kapaszkodtak, pofonok csattantak, valaki az édesanyját hívta, másvalaki pedig ellenfelét fenéken rúgva küldte édesanyjába. Így aztán az okos törpe jobbnak látta, ha sürgősen búcsúzik. Kérte az exkavatoristát, hogy tegye vissza a ládába.

Ne hallgasson a parasztokra, szólt a küzdelemtől zihálva a régészképű egyik nyakkendő. Az exkavatorista a figurákra kattintotta a láda tetejét, és szótlanul megindult a gépe felé. A sarkon rácsos duba kanyarodott be, a nyakkendősök jelt adtak a vezetőnek, aki a diófa alá kormányozta a járművet. Egyenruhások ugrottak ki a kocsiból, felrakták a ládát.

A civakodást berekesztem, szólt erélyesen az egyik nyakkendő.

Folytassák a munkát, mondta a másik fenyegetően, és a belső zsebéből kidudorodó munkaeszközét tapogatva beszállt a gépkocsivezető mellé.

A H3-as tömbház alapozását aznap már nem zavarta többé előre nem látható esemény.

Három pont

A gondolat félbeszakításának vagy valamely szöveg kihagyásának jele.

Ha a kihagyott szöveg egy vagy több név, akkor is három pontot teszünk. Ebbe a három pontba mindenki belefér: Józsi, Béla, Károly, Lajos és a többiek. Nők is természetesen: Mária, Lujza, Adél, Betty...

Három ponttal jelölhetünk egy ellenséges századot, ezredet. Egy egész hadsereget...

Belefér a három pontba egy, ma már nemkívánatos személyekből álló osztálynévsor, ábécé sorrendbe szedett nevekkal... Egy idegenbe szakadt labdarúgó csapat, amelynek felállítását betéve tudták a kisiskolások... Egy letűnt és az élet viharában edzett szimfonikus zenekar... Politikusok, költők, írók, művészek... Kereskedők akarnokok, árulók... Iparosok és szabadfoglalkozásúak... Jeles és jellemtelen személyek és személyiségek...

Három pontba mindenki és minden belefér Városépítők utcákkal és utcasorokkal, lakónegyedekkel. Szobrászok szobrokkal és sírkövekkel. Történelmi személyiségek városokkal és róluk elnevezett középületekkel és terekkel. Van hely a három pontban a hegyek, vizek, tájak, országok és csillagok régi elnevezéseinek is.

A három pont bendője megtölthetetlen kozmikus fekete lyuk, amely magába szippanthat embert, eszmét, történelmet. Mindent felzabál, amit gazdája el akar tüntetni.

Szörnyű szörnyé növekedhet minden három pont. Ennél talán csak az atomfegyverek pusztítóbbak.

De azért van remény.

Nem hivatalos jövőkutatók szerint a három pont szédületes iramban szaporodó valami, de csillapíthatatlan falánkságával végül önmagát is elpusztítja: pontot tesz önmaga végzetére.

Higgyünk ebben?

A három pont használatát eddig sehol sem tiltják. Néhány jelenkutató szerint a három pont jobb a semminél...

Pillantás nőkre és férfiakra

Egy az egyhez

Nekem megmutatta a pisztolyát is. A budiban tartotta. Pókhálókba gabalyodott acélkék legyek lógtak le a budi mennyezetéről, és kicsi fehér lemezdarabok formájában hullott a mész. Tenyérbe simuló fegyver volt. Nem gyerekjáték. És nekem megmutatta a golyókat is. Akkor már pattanásos volt; hegyes állú, csontos arcán két olyan lyuk, amilyent másoknál csak slukkolás közben láthat az ember. Éppen akkor fejeződött be a háború. A város végén, fenn a domboldalon gyatra tehenek legelésztek. Ha nagyon akartam volna, odaadja a pisztolyt egy fogantyús kukkerért.

Ragyogó idő volt.

Az apja valamiféle tisztviselő, később gyógyszerárban dolgozott. Egy falusi ember sajtot hozott neki. Láttam, hogy jó érett a sajt.

Kérvényt írt a falusi ember helyett. Szép cirkalmas betűkkel teleírt vagy két lapot. A fia is gyönyörűen írt. Gimnáziumba járt, simléderes bársonysapkája, serkenő bajusza, hegyes orra és ijesztően nagy ágyúja volt.

Az apja folyton ivott, szeme fénylett, arca vörös vérrajzi térképhez hasonlított. Belehalt valami betegségbe.

A fiúk szörnyülködve nézték óriási buzogányát, és felnőttként tisztelték.

Az anyja időnként kirohant a patakpartra. Megölöm magam, ordította. Egyszer a fürdőruhájából vörösseszőke pamacs lógott kifelé. A patakban néhol térdig ért a víz, de tavasszal jöttek az áradások. Láttam, hogy úszott a hullámok tetején a malacokkal tele disznóól.

Az érettségi előtt kimaradt a gimnáziumból. Elment katonatisztnak.

Nagyítás.

Osztálytársai mesélték a tíz éves találkozójukon, hogy valakik azt mesélték róla, hogy egyszer azt kérdezte valakitől a Deák Ferenc utcában, nincs-e szüksége arany pecsétgyűrűre, mire az illető azt felelte, hogy éppen szüksége van, mire ő pénzt vasalt ki belőle, és bement az egyik ház kapuján. Átjáró ház volt. Kiment a másik kapun. Senki sem tudja, hogy az illetőnek végül is lett-e valamikor pecsétgyűrűje vagy sem.

Bajuszkás, snájdig katonatiszt volt. Egyszer láttam rajta a csillagos vállpántos ruhát. Három vagy négy csillaga volt, pontosan már nem emlékszem. Az anyja magára kapta a katonakabátot, fejébe nyomta a tányérsapkát. Láttam, hogy boldog.

Nagyítás.

Akkor magához rendelt a parancsnok, akinél egy nagyobb parancsnok is volt, és ők ketten rám bízta a fontos küldetést. Még aznap éjjel ledobtak minket ejtőernyővel. Túl a határon... Válogatott csapatommal kiszabadítottunk egy embert, és visszatértünk a megadott útvonalon. Kezet fogtak velem, előléptettek.

Sima arca volt, a pattanáshelyeken tűz égett, sárga forradásait faggyús zsír borította.

Kicsinyítés.

Leszerelték. Rábíztak egy épületanyag-raktárt. Az anyja hisztizett. Mondta, hogy a fiát italozás miatt menesztették. Pedig kaphatott volna még csillagokat és kitüntetések. Ezt is nekem mondta. Láttam, hogy kopaszodik. Fején vöröses-szőke pamacsok lógtak összevissza. Ujjai nikotinosak.

A raktárból elbocsátották és megbocsátották, hogy lopott. Később tisztviselősködött, részegeskedett és ült is valamennyit. Szóbősége átlagon felüli volt, szépen beszélt az emberekkel. Akkoriban egyszer sem láttam részegen. Józanon sem.

Nagyítás.

Végre találtam egy magamnak való asszonyt, mondta. Új életet kezdek, családot alapítok, a munkámnak élek. Ezt nagyon szépen mondta. Aztán elvigyorodott. Láttam, hogy fogsora hiányos. Törölközőt sem kell kötnöm, mondta vigyorogva. Hajolajtól csillogott a fejbőre.

A feleségét és a fiát sohasem láttam. Nem is tudom, mikor váltak el. Az építőtelepen, ahova kiköltözött, elnézték neki az italozást. Minden építőtelepen hosszúak és hidegek a telek, nyáron pedig sok a por. Szervezete nem bírta. Később kivették a fél gyomrát. Sohasem volt kövér. Pecsétgyűrűt viselt.

Nagyítás.

A szomszédasszonya mondta, hogy fiatal lányok jártak hozzá. Mocskos szajhák, erősítette egy másik asszony. A gégéjéből cső állt ki és ragtapasszal volt a bőréhez rögzítve. Beszeszelt és kirántotta a csövet. Nem igaz, mondta az egyik szomszéd. A kapualjban hevert, a mentők vitték el. Lakásában az ágybetéten és egy piszkos törölközőn kívül már semmi se maradt. A villanyt, mert nem fizette, hónapokkal azelőtt levágták.

Véletlenül találkoztunk a piac közelében. Éppen sorban álltam. Add át üdvözlétemet a szüleidnek, mondta. Fényesre koptatott zakót és egészen kicsi bogra kötött nyakkendőt viseli. A sor, mintha betonba öntötték volna. Beszélni szeretnék veled egyszer... Így mondta. Befejezetlenül hagyta a mondatot. Csillogott a haja a brillantintól. Láttam rajta, hogy túl van már a negyvenen.

Halálát nem jelezte apróhirdetés, nem is volt temetése. Az egyik szomszédasszonyától tudom, hogy nincs többé. Lakásának ajtaja nyitva maradt. Vajon mit akart nekem mondani?

Nagyítás.

Mindenki után marad valami. Azon a nyáron általában szép volt az idő.

Beszéljünk a halakról

Lazicsnak és Fricinek

Tudja mit, hagyja az időjárást, sokat már ez sem változhat. Inkább figyelje meg azt a két embert a sarokban lévő asztalnál. Látja, hogy gesztikulál az a tamásiáron-fejű, mindjárt feldönti a kávéját. A vele szemben ülő, korán öszülő, az utolsó magyar gróf komolyságával hallgat. Ezzel idegesíti ellenfelét. Ha például kijelenti valamire, hogy az „nem valószínű”, ez úgy hangzik, mint másnál a csattanó: hazugság! Mit gondol, miről vitatkoznak? Nem találja ki - a halakról! Évek óta figyelem őket. Tegnap - feljegyeztem magamnak - azt mondja a kicsi kopaszodó, hogy fejes domolykót fogott a Maros-híd pillére tövében. Előzőleg túrós puliszkával etette. Nem valószínű - jelentette ki a gróf. Micsoda! - csattant fel a dús bőrhajú, és félóráig sorolta, hogy mit, mekkorát és honnan fogott a Marosból. A fejes domolykó kilós példánya már ragadozó hálnak tekinthető, jegyezte meg higgadtan a gróf, és hozzátette, hogy szerinte a ragadozóknak már nem kell a puliszka. Azelőtt a márnázás volt terítéken. Lefogadom a Trabantom pótkerekébe, mondta a kopaszodó, hogy jó másfeles damil, nagy ólomsúly és fenékhorgor nélkül egyetlen rózsás márnát sem lehet megakasztani. Barbus barbus, szólt elmerengve a grófképu beleegyezően. Ezután a műlegyek szemtelenségéről cseréltek véleményt. Nem tudok folyamatosan rájuk figyelni, én is csak egy ember vagyok. Amíg a halakról beszélnek, nem lehet baj. Eleinte sokat töprengtem azon, hogy témájukhoz miért nem választanak ezek az emberek adekvát környezetet? Miért nem vitatkoznak az árnyas fűzfabokrok alján a folyókanyarban vagy a magas parton, az illatos fűben heverészve, esetleg a térdig érő vízbe gázolva, hűsölés közben. Nézze, én rájöttem egy igazságra: lehet, hogy a halak némák, de ez nem biztos. Jobb az én halászaimnak, ha ott kinn a vízparton hallgatnak, itt pedig kávézás közben kicserélik tapasztalataikat. Ülök és hallgatom őket. Nem mondom, hogy szórakozom, hiszen engem egészen más dolgok foglalkoztatnak. Például a vadászat... Költőt ihlető ez is: „Ül a vadász méla lesben...” Órákig tudnék magának mesélni erről... Na, de lássuk csak az én halászaimat. Szedelőzködnek. Mennem kell. A Trabantos néha kirobog a Maros-partra, és bolondul műhallal csapkodja a vizet... Kocahalász. A csarnokból vásárolja a halat. A másik, évekkal ezelőtt egészen érthető verseket írt. De amióta torkán akadt egy szálla... Van ez így! Szóval, azóta nemigen kedveli a halat!

Kiszámíthatatlan

- Már csak órái vannak... - intett Denkó, inkább csak a szemével a haldokló felé. Szokása szerint most sem nézett a felesége szemébe. Sápadtan feküdt a kórházi ágyon. Az ablak melletti fekvőhelyen testvérbátyja haldoklott mozdulatlan.

Az asszony száraz szemmel nézte a férjét. Nem tudta, miként kell tőle örökre búcsút vennie.

- Azt mondta az orvos, hogy két diagnózis sohasem lehet egyforma...

- Laji bátyám nemsokára meghal - hörögte Denkó, és megpróbált mosolyogni.

- Mit beszélsz itt összevissza! Lehet is azt tudni?!

- Elitta az eszít! El az egész egészségit...

- Tudod is azt te...

- Tudom! - mondta határozottan Denkó. És vigyorgott.

- Háá... örökké együtt ittunk...

Beszélni akart még, de valami megszakadt benne. Meghalt. Nyitva maradt a szája.

Laji élt még négy napot. Nehéz halála volt. Temetéséhez jó előre mindent előkészítettek.

Még egy zseni

Hirdetés az utolsó oldalon: „Hőn szeretett édes és okos kisfiamnak, ifj. Hiki Mikikének több mint másfél éves születési évfordulója alkalmából, erőt egészséget, felvirágoztatást és boldog születésnapot kíván határtalan nagy szeretettel az édesapja.”

Minden relatív

Az öreglány nyáron ujjatlan fekete kötött kesztyűt viselt. Minden lötyögött rajta. Teste, - ha volt egyáltalán - fázósan húzódott meg kopott fekete ruhadarabjai alatt.

- Nálatok melegebb az udvar - mondta a pék csínykedvelő fiának.

- Persze - vágta rá a pék rakoncátlan fia. Tetszik tudni, mi fűtjük - tette hozzá tudálékosan.

Az udvart?! Az öreglány hányta magára a keresztet, miközben fáradt csontjain bekecmergett a pékségbe, hogy kölcsönpénzből friss kenyeret vásároljon.

Évek múltán elfogyott a kenyér, megszűnt a pékség, a pék elköltözött, az öreglány meghalt, a rakoncátlan fiúból középkorú férfi lett, aki időváltozáskor reumás fájdalmakra panaszkodik.

A reumás ember fia, a pék unokája aztán, egy füledt nyári napon, az egykori pékség kopott udvarán járt, és meghűlt. A szomszédok állítják, hogy a régen kellemesen meleg udvaron, egy idő óta nyáron is zúzmarás a járda, és a dűledező ház ereszeről jókora jégcsapok lógnak. Többen is becsületszavukat adták, hogy ez így és nem másként van.

Íme, a kézzelfogható bizonyossága annak, hogy a tudományos híresztelések ellenére, Földünk nemhogy felmelegszik, hanem ellenkezőleg, fokozatosan kihűl.

Pont most, amikor az emberek egy kis melegségre vágynak.

Vágy

Anna végignyújtózott az ágyon, a férfi melegének hatókörében.

- Te nagyon jó vagy - suttogta.

Félálomban Anna dereka alá fúrta a kezét, ujjai jólesően bizseregtek a bársonyos bőr érintésétől.

- Édes - dörmögte, és belecsókolt a lány meleg ajkába.

- Szeretnék mindig veled lenni - sóhajtott a lány.

- Én is - mondta a férfi. Pillanatnyilag valóban úgy érezte, hogy ki fog tartani Anna mellett. Aztán a sokszor átgondolt gondolat józansága fájó hidegként riasztotta.

- Kár, hogy én olyan... olyan magamnak való vagyok - mondta sajnálkozva.

Anna bizakodva nyitotta rá őszemeit.

- Ilyen vagyok - védekezett a férfi.

Érdekes, gondolta később, elsőül mindenki fiút szeretne.

Árak

- Mennyibe a tojás?

A kofa kiöltözött városkörnyéki asszony. Unottan felel. A megszokott ár hatszorosát mondja. Úgy ejti ki a szavakat, olyan magától értetődő természetességgel, mintha hónapok óta ismételné valamiféle változatlan árat.

Az öregasszony nyomban elkapja a kezét a tojásokról. Pedig a tojások nem forrók, hanem kissé szeplősek és csak olyan közép nagyságúak.

- Kettőt! - rendelkezik a határozott vevő. Mögötte nyomban felszisszennek az asszonyok. Piros kabátos fiatal nő kéri a tojást. Energikus mozdulataiból ítélve munkásnő lehet. Olyan, akinek nincs ideje órák hosszat a piacon ügyeleggni. Fémpénzeket vesz elő a pénztárcájából, és leszámolja a két kiválasztott tojás mellé a borsos árat.

- Megvan?

- Meg... - A kiöltözött városkörnyéki asszony megszámlolja a pénzt, és egy picit elmosolyodik. Ebben a pillanatban csapódik fejéhez a két tojás.

- Reccs! - nyögi csaknem egyszerre a két tojás, sárgájuk összekeveredik a fehérjével, lassan végigfolyik a kofa arcán.

A piroskabátos nő sarkon fordul, és eltűnik a tömegben.

- Még csak nem is alkudott... - gondolkozik hangosan az öregasszony, és kissé reszkető kézzel nyúl az újságpapírba csomagolt tojások felé.

Tavalyi jó

Gyerekkorában csendre intették. Később, maga sem tudta miért, túlságosan hangoskodott.

- Hát igen - mondta neki az orvos, és a csendet ajánlotta.

Fésűs fenyők adták vissza nyugalmát. De azért időnként még bele-belehasított a féltés, hogy felfakad a csend a tűleveleken. Lány önmagát látta, amint egy janicsártól menekül a fenyvesben. „Ne bánts! Ne bánts!” - sikította volna, ha csak egyszer is meglátja a janicsárt. Pedig az arc nélküli férfi mindegyre közvetlen közelében tiporta az erdőt, tolakodott utána az autóbuszon.

Egyszer a hússorban akarta utolérni.

„Ki ez az ember, akitől félni jó?”

Várta, hogy gyerekkori álmát, mint a fenyvesek sötétjét, bevilágítsa és átmelegítse a térdre ereszkedő napsugár.

Özvegységre készülve

- Gyorsan ment? Arasznyi vágás az egész?
- Fölnyitották és visszavarrták.
- Persze, persze. Fölnyitották.
- Gyorsan ment. Fájdalmat sem érzett.
- Nem lehet az gyomorfekély...
- Hát persze, hogy nem. Inkább zsugorodás.
- Májzsugorodás?
- Az.
- Diétáztatni kell?
- Igen.
- Különben elmegy?
- El. Nemsokára úgyis...
- S mijét fájlalja?
- Semmijét.
- Szóval csak megnézték.
- Igen. Most vidáman járkal, örül annak, hogy könnyű volt a műtét.
- Ő még nem tudja?...
- Azt hiszem, még nem. Mondom, hogy jókedvű...
- Pedig kár érte.
- Igen, drága. Nagyon jó ember volt...

Van ez így!

Ajtót nyitok. Gyorsan kirántom a zárból a kulcsot, és az előszobába lépve erőteljesen bedöndítem az ajtót. Táskám a sarokba dobom, cipőm lerúgom. Minden mozdulatomból férfierőm hangjai visszhangoznak.

Folytatnám az erélyes bevonulást, de valami megállít. Hiányolom ezt a valamit. Mint levegőből az oxigént, ételből a sót, fáról a levelet, ünnepnapon az örömet.

Máskor már első mozdulatomra csattan a feleségem hangja:

- Mi az, ökörnek jöttél?!

Hiszek a sors nyújtotta elégtételben.

- Mit kapok, nyuszikám? - szólok kedveskedve, mert valóban nagyon éhes vagyok.

Minden hangoskodó mozdulatom hatástalan Állok a csendben. Kíváncsian belépek az ebédlőbe. Sehol senki.

- E-ta! - bödülök egyet szigorúan, mint aki eltévedt párját keresi a szibériai vadonban. Jámbor bőgést hallok. Nyílik a fürdőszoba ajtaja, bejön rajta egy tehén. Egy piros-tarka háziállat. Meztelen. Végigvonul előttem a perzsaszőnyegen. Néz nagy, ártatlan szemekkel.

Székre rogyok.

Hozzám dörgölődzik. Pántlikákkal díszített farkával legyezget. Tejszagú, erősen duzzadt emlőjét az orrom előtt himbálja.

- Istenem, most mitévő legyek? - töprengek fennhangon, és idegesen cibálom a bajuszom.

- Ne tedd magad! - utasít rendre a feleségem rideg hangján a tehén.

Nyakán, emlőjén, szép gömbölyű farán idegesen rángatózik a bőr.

Az ember lusta állat

Házi komputere előtt ült szelíden az Isten, és azzal szórakozott, hogy különféle állatokat alkotott kedvére. Persze, hogy a maga képére alkotta a neki legkedvesebbet, az embert. A férfit és a nőt is. Az utóbbit lényegében az első sorozata változatának képzelte. A szigorú anyagtakarékosság szellemében a nőknél vékonyabb csontszerkezettel próbálkozott az Úr. És a tejtermelő részt is esztétikusabban sikerült megoldania, mint például a teheneknél. Számolt az ikrek általi szaporodással is, ezért két majdnem egyforma zsemle, körte vagy egyéb formájú mellekkel ajándékozta meg a nőket. Megoldása természetesen vitatható, hiszen van olyan nő, akinek ha csak egyetlen melle lenne, azt is feleslegesen viselné, amíg a hármas-ikreket szülő nőknél például némi civódáshoz vezethet a harmadik mell hiánya. Egyesek szerint - itt nálunk a földön - emiatt az apró tévedés miatt kezdődött a sorban állás. Legalábbis ami a tejsort illeti. Szóval, a kissé felületes tervezőmunka után, az anyagellátás zavaaraival küzdve készített nullszériát az emberpárból az Úr, és megkezdte a bejáratást a Paradicsomban. Első megfigyelései mutatták, hogy gyümölcszedésre kitűnően használható az új élőlény, a női prototípus ezenkívül még némi kígyóbüvölő hajlamot is bizonyított. De az alkotó mindig elégedetlen munkájával.

- Ez minden?! - csóválta ősz fejét az Úr. És további néhány nap intenzív megfigyelés után szomorúan pötyögtette számítógépének adattárolójába az azóta is megfellebbezhetetlen igazságot:

AZ EMBER LUSTA ÁLLAT!

Aztán napokig, talán századokig törte buksi fejét, hogy most már mihez kezdjen szerencsétlen alkotásával. Serkenteni próbálta hasonmásait holmi kiüzetéssel, látványos megfutamítással. De az emberi állat alapvető tulajdonságain, szerkezeti felépítésén már nem tudott változtatni.

Mielőtt végképp kiüzte volna a Paradicsomból, beletáplált az emberbe jó adag halálfélelmet. LIST - kezdte a ma már túlhaladott BASIC nyelven parancsát, és RUN-nal zárta, ami FUSS-t jelent. Azóta is a régen megtervezett program szerint futtatjuk életünk. Összpontosításra képtelen perceiben vagy talán játékos kedvében programszövegünkbe időnként bekerültek a DELETE SYNTAX ERROR LINE NEW READY (PARANCS, HIBA ÜZENET KÖVETKEZIK, ÚJ, KÉSZ) szavak, de egészében tökéletlen a mű. Mert tudatunkban ritka esemény, amikor felködlik a figyelmeztetés:

ÉLETÜNK VÉGES!

Pedig ezt utolsó figyelmeztetésnek szánta az Úr, hogy lustaságunkat leküzdhessük. Az életünk véges, időnk beosztható, értelmesen kitölthető: lustaságunk gyógyítható! Így gondolta az Úr, amikor piacra dobta portékáját, amely igazán nagy vásárokon kapós áruvá lett, robotként bevált, jó tölteléknek és mézesmadzaggal olykor-olykor lelkesíthető is. Ezenkívül határtalanul bírja a hülyítéseket, a maszlagokat pedig rendre beveszi. Gépesíthető, sőt gépíesíthető is, de üzemanyag-fogyasztása immár korszerűtlenül nagy. Ideje volna alapvetően módosítani. Áramvonalasabb karosszériát, tartósabb motort, és ha lehet valamiféle digitális vezérlőberendezést kellene tervezni számunkra. Ha sikerülne az Úrnak a lusta állatból valamikorra szorgalmas gépet alakítania, akkor bizonyára elégedett lenne alkotásával.

Csakhogy őt nem lehet siettetni. Az ő ideje végtelen.

Addig is, amíg változnak kicsikét az emberi dolgok nemcsak a kihasznált, és a megrokkant egyedeket préselik, sajtolják, képlékeny anyaggá gyúrnak a központi vezérlésű telepeken. Mindnyájunk sorsa ez. A nőket például még hétköznapiakon sem kímélik. És akik értik, vagy úgy tesznek, mintha értenék ezt, szűkszavúan és csakis suttogva örökösen ezt hajtogatják:

ILYEN AZ ÉLET!

Ilyen? Olyan? Véges? Örökkévaló? Földöntúli is?

Az együgyű többség csacska dalokat dúdolgat, tesz-vesz, dolgozgat, mosogat és zsibong. Sokáig ez volta kedvenc sláger: „Nem leszek a játékszered!” Rövid ideig újra és újra divattá lesz a száguldás, a rohanás, a pánik. És ismételten ráébredünk arra, hogy soha, de soha nem érhetjük utol magunkat. Közben egyre inkább elállatiasodunk és ellustulunk. „Hajtsd a franc! Úgyis mindnyájan oda jutunk...” Úgy tűnik, hogy a számunkra kigondolt vég egyre kevesebbeket izgat. Még akkor sem, amikor az isteni szikra tudatunk sötétjébe világít. Lusta haragunkban, magunkba nézés helyett öklünket rázva és toporzékolva az alkotót szidjuk.

Ő pedig unalmában szórakozik velünk. Közénk csap néha, országhatárokat húz és töröl, átfest tájakat és népeket, a világtérképpel játszik. Valójában rosszkedvű napjain túl ihletre vár, hogy még mi a fenét csináljon velünk?! Mert, ha ez így megy tovább, bizony kénytelen lesz szép ígéretei ellenére boltját bezárni, és pályaváltásakor egy talán hasonló, de makulátlan golyóbis után néznie az ismeretlen kozmosz kietlen végtelenségében.

Szókimondók

- Szeretlek, Linócska!
- Hagyj békén!
- Szeretlek, mint napfényt a kertek.
- Ül le magadnak!
- Imádlak!
- Hülye vagy, Pali!
- Komolyan mondom, hidd el, szeretlek!
- Komolyan mondom, hidd el, utállak!
- Nem tudok nélküled élni!
- Nem tudok veled élni!
- Édes vagy !
- Marha vagy!
- Haragos virág vagy!
- Paplanfejű!
- Rózsa!
- Mamlasz!
- Mert az igazat mondom!
- Mert unalmas vagy, mint a vastag könyvek!
- Gyönyörűm!
- Szánalmas alak!
- Pávaszép!
- Pipogya!
- A lábad nyomát is megcsókolom!
- Hozzám ne érh !
- Ölni tudnék érted!
- Akaszd föl magad!
- Így is kívánlak!
- Tényleg?
- Most is! Mindig!
- És mire vársz?!
- Reszketek érted!
- Gyere már, te málé... Utána még beszélgethetünk...

Furcsa ember

Együtt utaztak a Titi kocsiján egy vidéki kisvárosi gyárba, ahol meghibásodott fonógépeket kellett javítaniuk. Hárman voltak, mint a régen elfelejtett dalban a jó barátok, évek óta összeszokott munkatársak. Megegyeztek abban, hogy az első vasárnap reggel a szokásosnál később kelnek, megengednek maguknak egy kis lustálkodást.

De vasárnap Titi már kora hajnalban forgolódni kezdett az ágyában. Kínzó nikotínéhségre ébredt. A másodosztályú hotelszoba patinás bútorainak körvonalai elmosódtak, a tárgyakat nagy imbolygó foltokban érzékelte. Kinyújtotta kezét a nagykockás, kopott pokróc alól, és motoszkálva-zörgetve kitapogatott, kipiszkált egy cigaretta az éjjeliszekrényre előkészített cigarettaálcscsomagból, sietve szájába kapta, nyelvvel megbökdöste a kitüremelő dohány-szálakat, a kesernyős íz szétfutott az ínyén, előntötte a szájpadrólását, mohón nyelt egy nagyot, közben megtalálta a cigarettaálcscsomag mellé helyezett öngyújtót, hátára feküdt, nyögött, szuszogott, szellentett, felkattintotta az öngyújtót, és a szokásosnál valamivel több ideig tartotta a lángot a cigaretta vége alá. Gyorsan, aprókat szippantott a cigarettából, aztán kéjesen nagyot slukkolt, mélyen tüdejébe szívta, nyelte, falta a füstöt. Rosszulléte fokozatosan enyhült, üres aggyal bámulta a plafont a hajnali derengésben.

Csak ezután érzékelte, hogy milyen kibírhatatlanul hortyog mellette Bubu, és hajszálpontos időközökben erős pálinkabűzt lehel feléje. Hirtelen menekülhetnékje támadt a széles francia ágyról. „Hogy tudtam ilyen bűzben aludni?!” Legyűrte magában az undort, kerekre szívtá arcát a szájába halmozott cigarettafűstől, Bubu felé fordult, és komótosan ráfújta a füstöt. Néhányszor megismételte ezt a műveletet, amíg ágytársa végre fektében megfordult, horkantott, krárogott és kinyitotta a szemét. Aztán hirtelen felült az ágyban.

- Éhgyomorra cigarettázol?! Hányszor mondtam, hogy ennél nincs egészségteleőbb szokás!

- Le vagy ejtve... - mondta lustán Titi, és újra a plafont figyelte.

Bubu felkelt, kiment a folyosó végén lévő vécébe, visszacsoszogott és a kopott fényű diófafurníros szekrény aljában matatott. Lapos üveget szedett elő útításkája aljából, lecsavarta a kupakját, nyögve hátravetette bozontos fejét, szájához emelte az üveget és szárazat kortyolt belőle. Az üveg üres volt. Bubu hitetlenkedve rázta az üveget, nagyon remélte, hogy észleli majd a pálinka lötyögését, de csak a saját nehéz lélegzetét hallotta. Mérgesen földhöz vágta az üveget, nyitva hagyta az utazótáskát, tárva a szekrényajtót és visszabújt az ágyba. Percekig nyögött, forgolódott. Aztán újra felkelt. Elforgította az ajtó melletti villanykapcsolót. Sárga fény töltötte be a szobát. A padlón szertepattant üvegcserepek elfelejtettek csillogni.

Titi a villanyfényben abbahagyta a szendergést. Bosszankodását tetézte, hogy ujjai közül a pokróchuzatra ejtette a cigarettaálciket. Káromkodott, padlóra septe a cigarettaálciket, lapogatta a bűzös fekete lyukat az ágyneműn.

- Titi, nincs egy korty italod? - Bubu fakírként csoszogott az üvegcserepek között.

- Éhgyomorra szeszt inni?! Ártalmasabbat el sem tudok képzelni! - heherészte gúnyolódva Titi, a nikotintól sárga, cingár lakatos.

- Hülye! - mondta percnyi gondolkodás, zsibbadt álldogálás után Bubu, és tétován öltözködni kezdett.

- Szép fiúk, jó reggelt! - rikkantott erőltetett vidámsággal a pótágyról Lala. - Arról volt szó ugye, hogy ma valamivel később kelünk?!

- Nincs egy korty italod? - Bubu fájdalmas képét látva, suttogó hangját hallva, Lala felült az ágyában.

- Beteg vagy?! Éppen eleget ittál az este! - Lala fuvallatnyi megrovását Bubu elengedte a füle mellett. Olyan lassan öltözködött, hogy sajnálni vagy röhögni kellett volna. De hát kinek van erre ideje.

Lala ásított, egészségeset nyújtózott, indiánokhoz hasonlóan harci kiáltásokat hallatott, kiugrott az ágyból, csontjait ropogtatta, egy félig kiolvasott újsággal összekotorta az üveg-szilánkokat, előszedte a fogkefét, törülközőjét és szappanát. A mosdókagyló elé állva vidáman a tenyerébe köpött.

- No, most fürdünk egyet!...

Ledobta pizsamakabátját, jéghideg vízzel fröcskölte, szappanozta, dörzsölte magát. Miközben törülközött, kinézett az ablakon a reggeli szürkületbe.

Lucskos őszi nap kezdődött. Csepergett az eső.

- Mi lesz! Bemegyünk? - fordult munkatársai felé Lala, miután gyorsan felöltözött.

- Bolond vagy?! - szólt Titi a szájában sorvadó cigaretta mellől.

- Vasárnap van... - nyögte félig felöltözötten Bubu, és félénken, mintha csak magának beszélne, megkérdezte:

- Hol kapok én ilyenkor egy korty szeszt?

A gyorsan beálló világosságban a Bubu arcára lilásszürke színben játszott a kitartó alkoholkúra miatt.

- S én mihez kezdjek? - kérdezte ingerülten az útrakész Lala.

- Elmegyünk cigarettáért - javasolta Titi, miközben még mindig az ágyban heverészve az utolsó „koporsószeget” kaparta elő a cigarettás csomagból.

- És iszunk valahol egy kortyot... - toldotta meg a javaslatot sietve Bubu.

Lala legyintett, és újra kinézett az ablakon.

- Megyek és lemosom a kocsit! - szólt vissza lelkesedve az ablakból.

- Bolond vagy?! Nem látod, hogy esik az eső? - korholta egy füstgomolyag mögül Titi. Tudta, hogy ilyenkor reggel, Lala tele van ötletekkel és lendülettel.

- Kelj fel! Kitakarítok... - javasolta Lala.

- Te mindenképpen dolgozni akarsz? - csodálkozott Bubu.

- Megyek, járok egyet! - hárította el a vitát Lala, és gyorsan magára kapta vízhatlan kabátját.

- Remek ötlet! - mondta Titi, és fürgén kiugrott az ágyból, nadrágzsebéből három csomag cigarettára való pénzt kotort elő.

Lala átvette a pénzt. Erre Bubu is kezébe nyomott egy bankjegyet.

- Vodka! - mondta rekedten.

Lala jó óra múlva tért vissza a szállodába. Friss túrót, füstölt szalonnát vásárolt a piacon. Az élelmiszerüzletből párizsit és veknit hozott. A cigarettáról és a vodkáról sem feledkezett meg. Mindent az asztalra pakolt, de nem nyúlt a kajához.

- Add ide a kocsikulcsokat, elállt az eső - mondta. Titi gondolkodás nélkül átnyújtotta neki a kulcsokat.

- Megyek, lemosom a kocsit! - mondta nem titkolt örömmel Lala. A vízhatlan felöltő helyett munkaruhába bújt, és lement a szálloda mögötti parkolóba. Hallatszott, hogy füttyörészve szorgoskodik.

Bubu, mint aki forrót iszik, kis kortyokban ízlelgette a vodkát. Nyögött, fújtatott és a szálloda ablakából Lalát nézte, ahogyan serényen forgolódik Titi kocsija körül.

- Beteg ez az ember - mondta később mély meggyőződéssel Titinek, aki kevés hideg vízzel kávéát kevert magának.

- Túlzásba viszi a dolgot - jelentette ki Titi, és a káros szenvedélytől szenvedőknek kijáró sajnálattal nézte Lalát az ablakból. Kortyolt a kávéból és a soron következő cigarettát morzsolgatta nikotintól barna ujjbegyei között.

- Nagyon tudom sajnálni az ilyeneket - mondta komolyan.

Bubut a testében szétáradó szeszmeleg kíváncsivá tette.

- Mitől ilyen? Örömtelen volt a gyerekkora?

- Fenéket! - vágott rést a maga elé fújt füstbe Titi. - Lelkileg deformált... Törtető és éppen ezért önző az ilyen ember. Biztos vagyok benne, hogy képtelen egyetlen szép gondolatot szülni. Hajtja magát, ennyi az övé...

- Igen? - csodálkozott Bubu, és hirtelen bekapott még egy korty vodkát. Tetszetősnek ítélte a Titi logikáját, elismerően felé nyújtotta az üveget. Titi nem kérte magát: húzott egyet a vodkásüvegből.

Később - Lala még akkor is lenn pizsmogott a kocsinál - asztalhoz ültek, rendre kibontották a csomagokat, bicskával falatoztak, csámcsogtak. Közben Bubu azon mérgelődött, hogy milyen furcsa ember ez a Lala: megint elfelejtett ecetes uborkát vásárolni a vodka mellé.

Most ébrednek fel

- Szervusz! Szervusz öregem! Milyen jó, hogy találkoztunk. Rohanunk, rohanunk és közben elrepül a fiatalságunk. Ó, boldog kor! Emlékszel, amikor császárkörtét loptunk a sánta suszter ablak alatti fájáról, és a szobából kihallatszott a vekker ketyegése? És amikor kimásztunk az ablakon a Frici bácsi földrajzóráján, és leereszkedtünk a villámhárítón, és az öreg utánunk kiáltotta: „Gyere vissza, te kicsi hülye, marha! Még leesel!” Hogy ordította az öreg! És akkor te visszaszóltál, hogy „nem megyünk, mert unjuk a fizimiskáját!” A szemébe mondtad. És az osztály röhögött. Szomszédok vagyunk, egyszer már átmegyek hozzád egy kis beszélgetésre, most sajnós várnak. Máris rohanok...

- Idefigyelj, Vöcsök! Nem jössz át hozzánk! Érted?! Nem jössz! Már hetedik éve szomszédok vagyunk, eddig sem jöttél. Mert eszed ágában sem volt lealacsonyodni hozzám. Ez az igazság. Főnök vagy, én meg melós. Nincs mit tárgyalnunk egymással. Hozzátok ricsajos társaság jár, és az üres üvegeket ládaszámra viszi a bejárónő. Szombatonként én sakkfeladványokkal szórakozom tévézés közben, de nincs szükségem a társaságodra. Maradj a zabáló, piáló, handabandázó világodban. Különben sem velem loptad a császárkörtét, hanem valaki mással, aki hozzád hasonlíthat. Üresfejű, ragadós, nyálas, hájas alak lettél. Ha mindenáron vigasztalni akarod magad, akkor tudd meg, hogy csak egy vagy a sok közül...

- Pá, Mancika! Milyen jól néz ki! És mit csinálnak az aranyos gyerekei? A férje még mindig olyan sokat dolgozik? Jaj, annyi a gondom, hogy ki sem látszom belőle. Festettünk és kicseréltük a nappaliban a bútort...

- Hagyja abba, kedves Nagyné! Hányingerem van. Mondtam már, hogy a férjem nem főnök, és nincs benne a lakóbizottságban sem. Ami pedig engem illet, a tükörben látom, hogy hervadok. A gyerekeimről sem mondhatom, hogy különösen szépek vagy jók lennének. De még okosak sem. De annyira viszont nem ostobák, mint maga, aki hogy finom legyen, kétszínű. Azt hiszi, nem tudom, mit mondott a hátam mögött Vargánénak? Tudom, mert ő maga mondta nekem. Szóval kedves Nagyné, maga szerint én nyúzott macska vagyok?! No, ne vágjon olyan szerencsétlen pófát, még megsajnálom! Maga tehén!

- Tisztelettel köszöntelek! Aztán te jól odamondtál a kedves barátunknak a múltkor. Kemény voltál, de igazságos. Mondtam is a feleségemnek: „Nézd ezt a talpig rendes, csendes, gerinces, embert. Kevés hozzá hasonló szaladgál, küzd, vívódik, kínlódik a mi időnkben. Szeretnék hozzá hasonlítani!”

- Hiábavaló próbálkozás lenne, mert mindenki talpnyalója vagy, mintha egész életedben nyilvánosházi szolgálatra készültél volna. Ne hidd el magad, egyáltalán nem vagy kíváncsi. Sőt...

- Kérlek, ülj le egy percre, beszéljessünk. Annyi mondanivalónk van egymás számára!...

- Tévedsz! Mindenki tudja, hogy egy piszkos besúgó vagy! Nem tudom, miért nem mondtam ezt eddig a szemedbe. De most mondom: rongy alak vagy!

- Figyeld azt a kicsi szőkét. Azt a szomorú szeműt azzal a nyurga alakkal. Mit gondolsz, ki ő? El sem hiszed, hogy ez a kollegánk felesége. A nyurga alak: a főnöke. Na, mit szólsz hozzá?! Micsoda erkölcsök!

- Te pedig a kontyos gépirónődhöz járogatsz, és a feleségemmel is kikezdtél, amikor ki-szálláson voltam! Te beszélsz erkölcsről? Te hímringyó!

- Mivel úgysem szereted ezeket a vadonatúj, ropogós százásokat, nevelőanyáddal úgy gondoltuk, hogy odaajándékozzuk az egész köteget a húgodnak, hadd fejezze be a házat, legalább senki sem mondhatja, hogy mostohatestvérednek nézed, és nem törödsz nehéz életével.

- Ezért a csomó pénzért megdolgoztam, akárcsak a többiért, amiből a húgomnak házat építtetek, kocsit vásároltatok, és ügyes férjet szereztetek. Úgy gondoltam, hogy mivel nekem az árva gombomon kívül semmim sincs, és édesanya nélkül nevelkedtem mostoha-gyermekként, és vénlegénynek is vén vagyok már, úgy gondoltam, hogy ezután fityiszt kaptok tőlem, de a háznak legalább a fele az enyém... Megnősülök, és elbánok majd disznó, tolvaj bandáttal!

- Szeretsz?

- Igen.

- Nagyon?

- Igen.

- De nagyon-nagyon?

- Tudod, mihez hasonlítasz? Egy telhetetlen emlőshöz! Úgy bizony! Mert az vagy!

Nem hagyunk fel a csüggedéssel

Miután eluntuk a sárkányeregetést, a szemlélődést és a néma bizakodást, Kiskoppány azt mondta, állítsunk tévéantennát, s akkor majd bejön nekünk Európa. Prima, szóltam angolosan, és igyekeztem jól odafigyelni arra, amit Kiskoppány csinált. Előbb számolt. Aztán rajzolt, szerkesztett és barkácsolt. Megfelezzük a két befogót, aztán a lefogó irányába beállítjuk az elemeket, magyarázta az okos Kiskoppány, és nekem megmutatta, miként lehet bekötni szakszerűen a bipolt, beiktatni az erősítőt, hogy a jövőben aztán kiszűrjünk minden zavaró körülményt. Nem baj, igeneltem bölcsen, akár a nagyon meggondoltak, és valahogyan aztán csak elkészült az az antenna, miközben végig úgy tettem, mint, aki érti a dolgát.

Akkor kezdtem a háztetőkre figyelni. Az oda feltornásztatott sokféle antenna közül leginkább az tetszett, amelyre a rákászáshoz is kitűnően használható pléhtepsit szereltek. Kiskoppány szívet melengető elismeréssel nézett rám, amikor arra buzdítottam, hogy valami hasonlóval lássuk el a mi antennánkat is. Ismeretségünk óta először megveregette a vállamat, és ráérősen elmagyarázta, hogy a beárnyékolás ellen sűrű szövésű rézdróthálót kell minden esetben alkalmazni, s akkor jó eredményeket fogunk felmutatni a vételben és általában mindig tiszta képet kapunk.

Aznap, amikor teljesen elkészültünk, két üveg vodkát vásároltam, és szép komótosan kimásztunk toronyházunk lapos tetejére. Akkor Európa nem jött be. Kiskoppány rosszul lett. Azt ma is tagadja, hogy a vodkától sápadt el. Elég az hozzá, hogy még harmadnap is másnapos volt, amikor beállított hozzánk Mickell úrral, aki a saját bevallása szerint is, már nyugdíjazása előtt legalább két esztendővel sikeresen kísérletezett különféle antennákkal, de három éve csakis a saját borát issza.

Mickell úr apró sóhajokkal tarkított nyögésekkel mozgott, két agyonolvasott könyvet szedett elő kopott aktatáskájából, amelyeket egyenként felmutatott, mint templomban szokták a feszületet, szótlanul, literes üvegben bort tett az asztalra, szelíden poharakat kért a feleségemtől, kimért, nyugodt mozdulatokkal méltóságteljesen töltött, és miközben ittunk, jó darabig elmélázva nézett fejünk fölött valami rendkívüli érdekességet a levegőben.

Mi sohasem sietünk, ráérős és toleráns emberek vagyunk, a bort is mértékletes lassúsággal isszuk, történelmi hagyományaink szerint élünk.

Különben Mickell úrnak is rengeteg szabad ideje volt, nem sietett, nem kapkodott, szép lassacskán bevezetett minket a tévészés titkos rejtelmeibe.

Tudnunk kell, mesélte egyszer Mickell úr, miközben mindig tömött táskájára mutatott, hogy kettő, azaz kettő féle fő-tévéhullámot különböztetünk meg. Egyfélék logaritmikusan, másfélék pedig tudat alatt terjednek. Az utóbbiakkal nekünk nincs mit kezdenünk, mert ezeket technikailag mi még nem érjük fel. Maradjunk tehát az első félélknél. Maradtunk, mert részletesen körülírta, hogy ezek mifélék és miképpen, mi módon befoghatók.

Évtizedek óta kísérletezem olyan nagy teljesítményű antennákkal, jelentette ki másfél hónapos ismeretségünk fordulóján diadalmasan Mickell úr, amely behozza nekem a legjobb képet. Szerény számításaim szerint egy huszonegy méter magas és nyolc méter széles antennával már lehet kezdeni valamit, ha elemeit békebeli bergmanncsőből készítjük. Építettem már ilyen antennát, kérem, és bizonyára képet is adott volna, ha elegendő időt fordíthatok a beállítására. Bizonyára tudják, hordozta végig szigorú tekintetét rajtunk Mickell úr, ehhez nagy, rendkívül nagy türelem kell. A türelem, mint olyan, hallottuk tapasztalt emberünk figyelmeztetését, ritka tulajdonság, fehér holló. Ezután Mickell úr a saját feleségére hivatkozva kifejtette, hogy őt rendkívüli türelemmel áldotta meg az Isten, de ugyanakkor azt sem

hallgathatja el, hogy a kivételesen peches emberek közé tartozik. Teljesen elkészült és már csaknem tökéletesen beállított antennájára, egy vihar előtti délután, egyszerre negyvenhárom szénfekete varjú szállott. A bergmanncső nem bírta a nagy terhelést, összevissza görbült. És aztán a viharos szél feltette a nagy kárra a koronát: ledöntötte az antennát!

Nem számítottam ekkora terhelésre, mondta fájdalmasan, széttárt karját remegtetve Mickell úr, és a képzeletbeli romok fölé magasodva kijelentette: emberek vagyunk, el kell viselnünk a reánk mért legszörnyűbb csapást is.

Könny csillogott az öreg szemében. Lehajtottuk a fejünk. Hallgattunk.

Később, amikor Mickell úr összeszedte magát, hozzám fordult. Önnek, mondta elszánt sóhaj-tással, legújabb kutatásaim alapján építék egy olyan komplex H-antennát, amely öt részből áll, úgymint a tulajdonképpeni antenna, aztán az alulról jövő zavarások kiszűrésére egy-egy segédantenna, az oldalzavarások elhárítására pedig ugyancsak egy-egy segédantenna.

Az új antenna létrehozása céljából egész télen tárgyalásokat folytattunk Mickell úrral. A bora savanyú volt, de nem olcsó. Mit lehattunk volna egyebet? Megszoktuk. Kiskoppány kijelentette, hogy krajcároskodni nem érdemes, manapság minden, de minden áldozattal jár.

Tavasszal, amint elment a hó, rögtön felszereltük a komplex H-antennát. Mickell úr potomon átengedte nekünk saját céljára épített áramegyenlítőjét, de szerzett valamiféle generátort és modulátort is, a tévéasztalkánkra pedig különféle színes kapcsolókat szerelt valutáért.

Következett a beállítás és a ráhangolás időszaka. Gyönyörű volt az idő, akkor tértek vissza hozzánk a vándormadarak. Mickell úr aztán újra figyelmeztetett, hogy a tévészéhez rengeteg türelem szükséges. Nem zaklattuk, nem siettettük, pedig lassan a bora is elfogyott már.

Hát kérem, vannak olyanok, akik akváriumban díszhalat tartanak, mások pedig mindenféle tücsköt és bogarat gyűjtenek, és képesek órák hosszat elnézni, hogy mit művelnek ezek a rusnya élőlények ott az üvegfalon túl. Mi Kiskoppánnyal, amióta újra vodkát iszunk, kitartóan nézzük a tévét, és hisszük, hogy nagyobb bolhagyűjteménye senkinek sincs a környéken. Mickell úr időnként meglátogat és örömmel újságolja, hogy a pénzes embereknek már bejött Európa, a műholdakra állított másfélméteres csészعالjából hihetetlenül éles dolgokat vezérelnek a képernyőkre, de ő sem hagyja magát, mostanában a tudatalatti hullámok vételével kísérletezik sokféle szempontból biztató eredményességgel. Literes üvegben bort tesz az asztalra, de mielőtt poharakat kérne, mi gyomorsavtúltengésünkre hivatkozva határozottan tartózkodunk az italozástól. Az a helyzet, hogy Mickell úr sem issza a saját borát. Miközben szívbántalmait és feleségét említi, apró sóhajokkal visszacsomagolja az üveget kopott táskájába.

Kiskoppány még mostanában is be-bekapcsolja a tévéket, és bizakodva szól hozzánk: Uraim, higgyünk benne és meglátjuk, hogy egyszer csak nekünk is bejön Európa. Vakok és vagyontalanok is vannak közöttünk szép számban. Mégis igenelünk. És várakozás közben poharakba mérjük, nagy egyetértésben elosztjuk a megmaradt vodkát, és csendes komolysággal Mickell úrra meg a különféle hullámokra emeljük poharunk.

Kétezer év után

Mottó:

*A bölcsnek nem kell a szó se
Szólt a mindentudó Lao Cse.*

A fiú felemelte tekintetét a könyvből, és szerelmesen nézett a lányra.

- Szép vagy, mint a hold, tiszta, mint a nap, úgy látszol, mint a hajnal. A te szemeid galambok a te fátyolod mögött, a te hajad hasonló a kecskék nyájához, a te fogaid hasonlóak a megnyírt juhok nyájához, melyek fürdőből jönnek és mind kettősöket ellenek. Mint karmazsin cérna a te ajkaid, liliomok, melyekről csepegő mirha foly. Beszéded kedves, és mint pomagránátnak darabja, olyan a te vakszemed a te fátyolod alatt. A te két emlőd olyan, mint két vadkecske, egy zergének kettős fia, melyek a liliomok közt legelnek, szerelmeid jobbak a bornál, méz és tej van a te nyelved alatt, ínyed édességek. Olyan vagy, mint a berekesztett kert, a befoglaltott forrás, a bepecsételt kút. Orcád hasonlatos a drága füvek táblájához, kezeid aranyhengerek topázba foglaltatva, tested elefántcsontból való mű, zafírokkal megrakva, márványoszlopokkal tiszta aranytalpakra fundálva. Mindenestől fogva kíváncsi vagy...

- Te is jó vagy nálam - biztatta a fiút a lány édesen mosolyogva, és összeborulva lassan megkerülték a tömbház melletti szemetes konténert. Aztán acélkék legyek zümmögő sleppje előtt boldog bódulatban kivonultak a képből.

Visszaszámolás

Nem tudom, nem emlékszem, hogy mikor születtem. Negyvenvalahány éves lehetek. 1991. december 19-én, este hét óra harminckilenc perckor meghalok. Ez biztos. Minden más velem kapcsolatos dátum vitatható. Van még hét évem, négy hónapom, kilenc napom, három óram és ötvenhét percem. Mihez kezdjek? Mit folytassak? Mit ne úgy tegyek, mint eddig? Mit csináljak? Mi legyen ezután a jó, a hasznos, a kellemes számomra? És mit nevezhetek majd ezek ellentétének? Fogalmam sincs, miként és hogyan...

Kezdek talán új időszámításba? A második időszámítás utáni első esztendő első napján... Nem érdemes, úgysem kereszten végzem. És nem ismerem a saját kezdetemet sem. Mégsem kezdek új időszámítást attól az időponttól, amikor felismertem, hogy nem ismerem a saját születésem időpontját. Attól a pillanattól kezdődne az új világ? Na nem! Tudom, hogy mikor fogok meghalni, annyit tehetek, hogy addig a pillanatig visszaszámolom az életem. A semmi-be indulásig van még ennyi és ennyi évem, hónapom, napom, óram, percem és pillanatom...

Ilyenformán most éppen hét éves és négy hónapos vagyok.

Ülök a második osztályban, mondjuk a II. C-ben, az első padban, rövidlátó gyermek vagyok, kicsit kopaszodó, ráncolt homlokú, fülemben szörpamacsok burjánzanak, naponta frissen borotvált pofám nyüzött, szemem alatt az alvatlanságtól, a kezdődő veseelégtelenségtől, a májbajtól, a gyomorbajtól, a csúztól, a prosztatabántalmaktól és egyebektől fekete karikák.

Milyen karikás szemű ez a gyermek, szól a tanító nénim bögyös kolléganőjéhez a nagyszünetben, kinn a tágas iskolaudvaron.

Laposseggű, mondom neki minden harag nélkül, és követelőzőn vízenyős kék szemébe nézek. Mosolyog. Látom rajta, hogy nem érti, vagy nem akarja érteni, amit mondok.

Mutasd meg az ágyban, hogy mit tudsz, biztatom szemtelenül, hetykén.

Milyen szép, pajzán kisfiú, szól a kolleganője megbocsátó hangon. A tanító nénim tátott szájjal néz reám, miközben hirtelen mozdulattal egyszerre emelek egy kicsit puha emlőin.

Tartsd magad, cicamica, nógatom egyszerre őket kedveskedve, és zsíros kenyértől fényes ujjaimmal felcsípem a bimbók hegyét.

Menj szépen játszani, szól vihogva a tanító nénim kolléganője.

Körülnézek az iskolaudvaron, elnézem a nyüzsgő gyerekhadat, és szomorúan megdörzsölöm borostás államot.

Adj egy huszonötöst, kérlelem a bögyöst. Innék egy sört a fiúkkal, mondom, mert a nőekkel legalább ilyen alkalmakkor illik őszintének lenni.

Néznek a lányok, bámulnak, csodálkoznak. Legyintek, aztán otthagynom őket. Szép lassan, ráérősen besétálok a központba.

A főtér sarkán ruganyos diáklányokhoz dörgölődzöm, fürdöm spray-mentes, természetes illatukban.

Nem fér el a bácsi, kérdi angyalian mosolyogva a gumifenekű szöszi. Csipkeblúzában két ijedt mókus piheg.

Ölbe! Vegyél fel, az öledbe akarok... A dididre akarom hajtani a fejem!

Hihíhi! Ez a bácsi bezsongott, mondja a nádszál barátnője. Meztelen bársonyos hasikája remeg. És nevet. Szenttelenül kitárulkozva néz. És nevet, csak nevet. Zománcozott csontbigyók villognak a szájában. Ajka vérpiros, nyelve friss számóca, orrcimpája hathetes nyuszié.

Dühösen mondom, hogy majd megmutatom nekik. Nem kérnek belőle. Nem hisznek nekem. Jó. Megyek tovább.

Jövőre már hat éves vagyok, két év múlva öt, aztán négy. És eljön majd annak is az ideje, hogy egymagamban ülök, durcásan nézek magam elé, órákon át tart a bánat, amely néha csak úgy, megmagyarázhatatlanul jön és elborít tele nosztalgikus emlékekkel, atyai érzésekkel. És nem tudom mitől, elszorul a szívem, könnytől csillog a szemem, szaporán pillogatok, lekókadtt fejjel várom a végtelen végét, reggel az estét, éjszaka a reggelt. Éhes vagyok, kiáltom olykor és ennem adnak. Hirtelen fellököm a tejes bögrét. Nem kell, kiáltom torkomszadktából. Toporzékolok, az élő fába is belekötök. Tisztába tesznek. Rettenetesen szégyellem magam. Sovány, szőrös lábaimat, hervadt hímveszőmet szégyellem, a mindenfelé kidagadt kék ereket, a plöttyedt, ráncos bőrt. Egyre többet alszom. Az étel nem érdekel, gyűröm magamba. Naponta küldenek az óvodába. Tapsikolok, jópofát vágok, lelkesedem. Közben megpróbálom megerőszakolni formás lábú óvó nénimet, aki a délutáni lefekvéskor rám hajol, forró szavakat suttog a fülembe, édes mesét mesél, és engedi, hogy fogdossam, tapogassam, gyúrjam szám elé buggyanó feszes melleit.

Otthon a tévé előtt azt játszom, hogy én vagyok a tömeg. Menetelek, tapsolok, ütemesen kiáltom a rimbefoglalt jelszavakat. Néha szónokolok, hadonászom órák hosszat, és nagyon jól érzem magam, mert senki sem szól rám. Majd kinövi, állapítja meg egyik-másik komolyabb természetű barátságos ember, és megsimogatja a kobakom.

Így öregszem bele a pólyába. Remegve fekszem, hófehérben, pihén, szorosan lekötve. Fájt valamim. Tudja a fene, mi fáj, talán minden részem. Botom a kezem ügyében. Kiszáradt testem alig vonszolom, bőröm rózsaszínű, májfoltjaim tompa-barnák. Bátran odacsinálok, szellentek nagyokat, ennyi az örömöm. Dühömben kiköpöm a dudlit, sovány faromból kitépem az injekciós tűt, vénámból a plasztik csövet.

Nem kell a tej, nem kell a vér, nem kell a glukóza, nem kell a számító jótétemény, nem kell a hazugsággal tele levegő sem. Hagyjatok aludni, mondom. Napjaim vannak még, talán csak óráim, percekben számítható időm. Indulok a semmibe. Nem tudom, miért jöttem erre a furcsa világra, csak azt tudom, hogy mikor elmegyek, ezt a magam elhatározásából tehetem. Kijelöltem a magam idejét.

Már megkezdtem a visszaszámlálást: 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0. Vége.

Ha tehetném, a zérót egymás után kétszer is kimondanám.

Felejthetetlen pillanatok

Mesto

1.

Szívemben gyertya ég, agyamban képlékeny mikroprocesszor lüktet hangtalan, hajszálaim hulló kozmikus laboratóriumok, két megfakult fénykibocsátó dióda a szemem, nyomtatott áramköreim lejáratott szavaktól oxidálódtak.

Megfordult, súlytalan a világ.

Költők lebegnek légüres térben.

Rámcsapták a budiajtót.

Helyembe jött, s most mégis, előttem jár a fiam. Merre hagytam a halálom?

A végére képzeltem.

Tegnap azt hittem, a középén tartok. Ma csizmadiakötényben viszem utána az összetört jövőt.

2.

Ha egyszer majd megáll az idő, megfordul és visszafelé folyik a Duna, bő lére engedett zavarosságunkat elnyeli saját forrása. Európa megduzzad akár egy fürdőszivacs, és a kiszikkadt tenger fenekén öregember-ráncosra reped az iszap. Hajók koccannak a Fekete Erdőben, a forrás partján a nagyhajú Strauss-együttes játszik valamiféle nosztalgikus keringőt, és a vizák fehér ikrákat táncoltatnak a szaporodó örvényekben. Elektronikus óraként süllyedünk egyre lennebb, víztiszta kijelzők alá menekülünk, amelyeken egyre nagyobb időközökben kirajzolódnak pontos időt mutató buborékaink: 00:00 00:00 00:00 00:00 00:00 00:00 00:

Kétség

Az asztalra tette a pénzes borítékot, és szokásától eltérően nem a karosszékre, hanem az ágyra ült. „Idegesítően otthonosan viselkedik” gondolta a nő, és cigarettára gyújtott.

- Köszönöm - mondta kimérten, és megnyugodva állapította meg, hangja ugyanolyan hidegen csengett, mint máskor, amikor megköszönte a gyerekpénzt.

Aztán a megszokott beszélgetés következett a gyerekekről, az időjárásról és más egyebekről, amire a nő most sem tudott odafigyelni.

- Megváltoztam - mondta váratlanul a férfi, és arckifejezésétől görcsös szorítással tört a nőre az irtózat. Mint mindig, valahányszor elképzelte, hogy volt férje újra végigsétál bútorai között, beleolvas könyveibe, kihúzza a fiókokat, megérinti ruháit, borotvaszappanának illatát belelopja a lakás levegőjébe...

Remegett kezében a cigaretta, amikor az ajtóig kísérté a férfit, akinek nem tudni miért, még mindig viselte a nevét.

Utánpótlás

- Pistike szeretné cibálni a lányok haját!
- Micsoda?!
- Talán még a fiúkét is megcibálná!
- Tényleg?
- Bizonyára mindenkiét...
- Honnan tudod?
- Látom rajta...
- Hogyan?!
- Furcsán viselkedik.
- Mit csinál?
- Mondom, hogy furcsa!
- Na, ne árulkodj!
- Nem árulkodom.
- Nem?
- Megbízta ezzel a munkával!
- Nocsak!
- Kötelességem teljesítem!
- Tudod mit? Menjél szépen játszani!
- Jó, de mielőtt elmennék játszani, írjam le, amit Pistikéről tudok vagy ráér azután?

A gyöngyhalász halála

Dobbantásától megbillent a bárka. Fejjel lefelé, zöld világba zuhant. Szeme tengerré nőtt a zuhanásban, súlyos és titokzatos kagylót talált. Indult volna már fölfelé, de meglátta a virágot. „Ezt is felviszem a lánynak” - gondolta, de nem tudta megfogni, nem tudta leszakítani. A virág vörös szirmokat hajtott.

Amikor a bárkában ülő lány megpillantotta a halász fölbuggyanó vérét, az evezők után nyúlt...

Disztingváljunk

- Haza akarok menni! - Ödi sovány nyakán megfeszültek az inak. Rekedt hangon sírt.

Ede hiába próbálta csitítani a fiát. A vakációs tábor udvarán kerek szemet meresztettek a gyermekek.

- Maradj még néhány napot. Aztán majd meglátjuk...

- Nem maradok! Nem maradok! Nem szeretem itt!

Ede elnézett a fenyőfák sűrűjébe. Gyermekkorában járt már itt. Szülei szigorúan nevelték. Arra már nem emlékezett, hogy miért volt itt is rossz számára az élet.

Csellel próbálkozott.

- Idefigyelj, Ödi! Szeretsz iskolába járni?

- Nem. Nem szeretek!

- És mégis kijártad a harmadik elemít, ugye?! Na látod! Hát akkor...

- Muszájból... De itt nem maradok! Nem maradok! Haza akarok menni! Haza akarok menni! Nem szeretek itt!

Ede pillanatig csodálkozva nézte nevetlen gyermekét, aztán megnyugodva nyitotta ki előtte a kocsiját. „Nem is olyan buta ez a fiú!”

- Gyere - mondta megmagyarázhatatlan örömmel -, hazaviszlek!

Döntő érv

A hadnagy az utolsó támadásra a fedezék végébe gyűjtötte megmaradt katonáit. Kesztyűs kezét magasra tartva kért csendet. És miközben feszülten figyelt a zöldellő dombhát mögötti ellenséges vonalra, fojtott hangon szólt:

- Fiúk! Előttünk az ellenség... Egyet jól jegyezzetek meg! Szaruk éppen olyan bűdös, mint a tietek. Na, hát gyerünk! Előre!!

Vinnyogtak becsapódás előtt a lövedékek, dörgött az ágyú. Valahonnan édes-bús zenét szitált a tavaszi szellő. A katonák dühös elszántsággal, szuronyt szegezve rohantak a hadnagy után, a biztos halálba.

Baleset

A kocsi hirtelen megbillent, és úszni kezdett a levegőben. Hiába forgatta a kormánykereket. „El a kormánytól, csak el a kormánytól.”

Jobbra húzódott az ülésen.

Lujza meglepetésében hülye grimaszt vágott: úgy tett, mint aki odavizelt.

Az út bal feléről a domboldal lejtőjére futott a kocsi. Kétszer is megfordult a levegőben, mielőtt a kukoricásba zuhant.

Lujza az első ablak helyén mászott ki a kocsiból. Csodálkozva figyelte önmagát, azt, hogy járni tud.

Emberek jöttek, és kisegítették a férfit a kocsi romjai alól. Nekiindult a füves domboldalnak és öklendezett. Később, amikor már az út szélén ült, nagyon sajgott a válla. A bal lába szemmel láthatóan megdagadt.

- Sokáig tart, amíg kijavítják ezt a roncsot, sóhajtotta Lujza.

- Az a fontos, hogy élünk - felelte a férfi, és összehúzott szemmel figyelte az asszonyt.

/F/elszólalások

1.

Örömmel jelentem, hogy valóban jól ismerem A. kartársat. Mi kérem, együtt dolgoztunk a... régi, közeli, szép, ronda, jó, rossz, nehéz, könnyű, küzdelmes, békés /a nem kívánt törlendő/ időkben...

2.

Igaza van B. kartársnak! Mi valóban együtt dolgoztunk a...

3.

Csatlakozom az előttem szólókhoz. Éppen csak megemlítem még, hogy A. és B. kartársak igen helyesen ítélik meg a dolgokat. Nem csoda, régóta ismerem őket... Együtt dolgoztunk a...

4.

Nyilatkozat: Mi alulírottak, akik együtt dolgoztunk a... mindnyájan helyesen ítéljük meg a dolgokat.

5.

Igaz, nem dolgoztam A., B., C., D., stb. kartársakkal, de véleményüket mindenben helytállónak érzem, ugyanis ők már akkor is együtt dolgoztak a...

6.

Nem tagadom, én még nem is dolgoztam. De azért felelősségem teljes tudatában kijelentem, hogy akármikor helyesen fogom megítélni a dolgokat. És ezt A., B., C., D., stb. kartársaim az adott időben és helyzetben bizonyítják majd...

Kihasználatlanul maradt perc

- Itt kell lennie, valahol - mondta a vidám kedvű lány a jólesően hűvös pinceraktárban, és lábujjhegyre ágaskodott. Kék munkaköpenye alól kivillantak valószínűtlenül fehér combjai. „A fénycsővilágítás miatt ilyen fehér a lába. Mint két tábla friss jég. Lehűteném rajta a tenyereimet.”

Gyorsan elfordult, és beleturkált a polcon sorakozó nyomtatványkötegekbe.

- Nem találom - szólt kis idő után a lány, és fölnézett a fiúra. Kétarasnyi távolságból találkozott a pillantásuk. A fiú furcsállotta a kitágult pupilláit: semmit sem ígérő önmagát látta a lány szemében.

- Fél az egerektől? - kérdezte.

- Irtózom - felelte a lány. - Ez több a félelemnél?

- Ahogy vesszük - dünnyögte a fiú, és újra a nyomtatványok között matatott.

- Nézze csak... - kínálta magát a lány - a múlt héten megharapott egy kutya. Akkor kellett volna félnem...

„Fenébe a nyomtatványokkal” - gondolta, és a lányhoz lépett.

- Hol? Mutassa! - fölfelé csúsztotta tenyerét a lány karján. De a köpeny ujja szűk volt. Rászorult a lány karjára, és eltakarta a sebet.

- Hát akkor menjünk - mondta lelohadt indulattal.

- A lábamba is belekapott - segített sietve a lány. De a fiú már megindult fölfelé a lépcsőn, maga előtt hajtva a rosszkedvébe bugyolált gondolatot: „Akarhat tőlem valamit ez a lány”.

Egy kis bizonytalanság

Jó reggelt, kedves hallgatóim! A pontos idő hét óra... Esetleg negyednyolc. Újra szép napra ébredtünk. Az időjárás átmeneti... kedvező... sőt! Tegnap újabb száz.../ ezer?/ hektáron elvetették a tavaszi /nyári?/ búzát. A traktorosok egész éjjel...

Küldöttségek érkeztek. Vagy távoztak?

Ma reggel, mondhatnám hajnalban hármas vagy ötös ikreket szült Bagaméri Oszkárné született Nagy Jolán. Illetve Bagaméri Oszkár, született Nagy Oszkár. Mindnyájan jól érzik magukat... /?/

Műsorunkat zenével folytatjuk. Dehogy. Nem folytatjuk műsorunkat. Zenével semmiképpen. Most kapcsoljuk Maros- vagy Szamosfalvát. Talán inkább a lóversenypályát. Minden hallgatóknak /kedves?/ jó napot, jó munkát /jó?/ erőt vagy egészséget kívánunk. Legközelebb... /újra,/ jelentkezünk?

Végzetes találkozás

Öreg este lett, amikor az író végzett az ötödik sertésflekkenel, megivott fél korsó bort és ezzel a patakparti kötetlen beszélgetésnek nevezett irodalmi találkozó véget ért.

Részeses, ribanc banda vagytok! Nem az irodalom, hanem csakis az eszem-izsom érdekel benneteket! Minek kellettem ide? Miért hívtatok?!

A rendezők látták, hogy részeg és házsártos íróval van dolguk, - de nem sértődtek meg. Ezüst holdvilágos este volt, a tábortűz parázsszemei hunyorogtak a reájuk ereszkedő hamuhéj alatt.

Felszedelőzködött a társaság. Indultak hazafelé. A patak kövekkel kirakott gázlója előtt csökönyössé vált az író. A köveken átmenni nem volt mersze, a bokáig érő vízbe lépni sem volt hajlandó.

Zabálni, azt tudtok! Szügyig vagytok már a tudatlanságban. Akár a gazdaság marhái a ganéban!... Megható, mondhatom! És másokat is belerántanátok a pocsolyába! Akár engem a patakba. Azt már nem! Különben is rögtön kiújulna a vesegyulladásom... Két megoldás kínálkozott.

1. Valahonnan kocsit szerezni, és kilenc kilométert kocsikáztatni a pallóig az elnehezült testű író.

2. Valaki a hátára veszi, és átviszi a patakon.

A vendéglátók rövid tanácskozás után az utóbbi mellett döntöttek.

Zömök, szíjas ember jelentkezett, hogy a nagy íróknak kijáró olvasói lelkesedéssel, átfuvarozza a mázsás, pocakos testet a patak túlsó partjára.

Inni azt tudtok, ordította az író zömök olvasója hátán. Hogyhogy nem fáj nektek a tudatlanság?!

Hova tegyem, kérdezte a zömök ember miután átgázolt a vízen.

Akárhova tegye! Tegye ahova akarja, mondta egykedvűen az egyik szervező.

Köszönjük a kellemes együttlétet, mondta a zömök olvasó, és óvatosan megpróbálta lerázni magáról a behemót emberi.

Megpróbált gyors mozdulattal kibújni alóla. Lehajolt, hogy az író lába talajt érjen. Hátranyújtott kézzel taszított rajta.

Később szívesen földhöz vágta volna. De nem tudta. Nem tehetette.

Az író, félrebillent fejjel, részeg mosolygással feküdt az olvasó hátán, fonnyadt két karjával átkarolta a zömök ember nyakát.

Segítsetek, nyögte az olvasó, de segítséggel sem lehetett levakarnia hátáról az író.

Ránőtt, állapították meg a résztvevők.

Most poros utakon, elhagyott, titkos ösvényeken, mint púpos a púpját úgy viszi a jóember az író.

Az előállott helyzet két mondatban megfogalmazható.

1. Az olvasó haza akar jutni.

2. Az író máris otthon érzi magát.

Változtatásra egyelőre nincs mód. Mindössze annyi történhet, hogy az író felolvas majd a műveiből. Izzadni fog, és megiszik két pohár vizet. De az olvasónak a továbbiakban sem lesz könnyebb.

Egy szemüveges fiú portréja

Itt van ezen a fotón a gesztenyehajú lány. Jól látható, hogy a szeme színe tengerkék. Fitos orrán nagy szemüveg. Egészen gyerekes a képe. Mintha valaki ölbe való kisbabára próbálta volna a nagymama szemüvegét. A nagymama is itt van a képen. Régimódi két kis karikából álló szemüveget hord. Két fekete karikát. A szemüveget kissé előrecsúsztatva hordja az orrnycgén. A nagymamának kicsit bagoly képe van. Mereven előre néz a karikák fölött, ki a képből, mintha egy másik világba vezető útra tekintene. Mellette anyám áll. Egyik kezével átfogja nagymama vállát és mosolyog. Szemüvegét szabad kezében tartja. Nekünk ez fel sem tűnik, de az idegenek, akik megnézik ezt a képet, megjegyzik, hogy a mama is szemüveges. És azt is rögtön észreveszik, hogy az egész társaság a fényképezőgép lencsájébe bámul. Engem inkább az lep meg, hogy az anyám arcáról micsoda öröm sugárzik. Ilyen szépnek én sohasem láttam még. Ennek a kisfiúnak, aki a csoport előtt törökülésben ül a földön és integet, még nincs szemüvege. Az orvos később neki is távolbalátó szemüveget írt elő.

Azóta is másfél dioptriást hordok, akár az apám.

Az nem látható a képen, hogy apa másféldioptriás szemüveget hord. Csak az, hogy kopaszodik, és nagyon figyel a fényképezőre.

Amikor időnként valamelyik családtag kezébe veszi ezt a felvételt, kijelenti, hogy leginkább anya hasonlít rá. „Nézd, apa szemöldökét örökölte.” „Az álla egészen a nagyapádé. A haja? A haja akár a húgáé. Szép gesztenyebarna volt.”

Az ilyen és hasonló felfedezésektől egyre értékesebb ez a felvétel.

Figyeljék meg jól ezt a csoportképet. Az ezen láthatók valamiben hasonlítanak hozzá. Nagy lapáttanyere apa kezére hasonlít, mosolya az anyáé. És időnként pont úgy nézett ránk fémkeretes szemüvege mögöl, ahogyan nagymama szokott.

Ezt a csoportképet ő készítette rólunk apa fényképezőgépével. Az előtérben látható fekete folt az ő árnyéka. Ennyi maradt belőle.

Ha valaki tudni akarja, hogy milyen volt ő, nézze meg ezt a képet. Itt minden arcon rajta van az ő pillantása, úgy hiszem, ezt is megörökítette az az automata kisfilmes gép, amit kegyeletből azóta sem használt senki. Egy csomó aprósággal, ezt is, én örököltem.

Embertől emberig

- Kérem, tátsa ki a száját!
- ÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁ!
- Ne olyan nagyon, mert...
- Áááááááááááá!
- Baj lesz!
- ááá!
- Így is baj lesz!
- á
- Fogja be a száját!
- ?
- Baj van!
- ??
- Nagy baj!
- ?
- Agybaj!
- Segítség!!!
- Pofa be! Látom, maga nem könnyű eset. Na majd...
- ???
- Kérem a következőt!

Kora reggeli pillantás

Reggel, pontosan háromnegyed hatkor lökte ki magából a párás ablakú trolibusz. Átvágott a téren. Minden irányból álmos képű emberek jöttek.

Tökéletlenebbek vagyunk a méheknél, ők legalább zümmögnek - gondolta, és befordult a gyár felé vezető mellékutcába. Hat óra előtt tíz perccel megpillantotta a fekete ruhás nőt.

Előbb gyönyörű lábát vette észre. Arányos és feszes lábakat látott. Mozgásukból bánat áradt. Minden reggeli találkozással egyre többet tudott meg a gyászruhás nőről. Pillantásáról pillantására gazdagította a róla kialakított képet. Néha napközben is azon kapta magát, a szomorú lábú nőre gondol.

Tél elején könnyű hó hullott; elviselhetővé tompultak a zajok. Kikérte pihenőszabadságát. Másnap reggel a megszokott időben lépett le a troliról. Hat előtt tíz perccel befordult a mellékutcába, és megpillantotta a nőt. Rövid prémes bundát viselt és fehér csizmát.

Megszólította:

- Legyen a felségem...

- Júlia - mutatkozott be a nő, és megindultak az emberektől nyüzsgő, puha téren át.

Bizalom

- Szervusz.
- Szervusz.
- Hogymint vagy?
- Hát...
- Ki vele bátran. Meglátod megkönnyebbülsz.
- (Fejre áll.) Köszönöm, most már jól...
- Nocsak! Mondd, nem szédülsz?
- (Fejen állva) Ezt kérdezhetném én is.
- Tőlem? De hát én jól érzem magam megszokott helyzetemben.
- (Fejen állva.) Nyugodj meg én is...
- Valóban? Nahát ez érdekes! Különben te tudod...
- (Fejen állva.) Magam is furcsállom fordítottságodat.
- Én normális vagyok.
- (Fejen állva.) Nincs ebben semmi különös...
- Kissé valószínűtlen.
- (Fejen állva) Az a lényeges, hogy jól érzem magam.
- Ennek valóban örvendek. Ölellek...Viszlát!
- (Lábra állva.) Viszlát!

Próba

Harmadik napja ténfergett a pálinkaszagú faluban. Kora reggeltől az agronómust kereste, tőle várta a megírható „vonalas témát”. A patak mellett perzsaszőnyeg-puha havon igyekezett fölfelé a főutcán. Üvegtiszta víz buggyant elő a jégpáncél alól. Három meztelen karú, feltűrt ruhájú, kíváncsú asszony ruhát sulykolt a patakban.

- Hideg a víz, asszonyok? - kérdezte, és arra gondolt, hogy most végre eltalálta a beszélgetéshez szükséges közvetlen hangot.

- Jöjjék, peseljen bele, akkor majd melegebb lesz - mondta harag nélkül az özvegyasszony.

A hótakaró melegre puhította az asszonyok csengő kacagását.

Egy kis ráadás

Vasárnap délelőtt felment sokemeletes bérházuk tetejére, hogy megigazítsa tévé-antennáját, mert éles képeken akarta fognia 21. századot. Amikor végzett a munkával és a tetőajtó felé indult, két kőlapot vett észre az aszfaltburkolaton. Mindkettőn ujjnyi vastag szabvány-felírással, kétszavas, parancsoló módban megfogalmazott intés állt. Elolvasta az elsőt:

NE HÜLYÍTS!

Felemelte, nézegette. Aztán a másikat is szemügyre vette.

NE BUTÍTS!

Érdekes, állapította meg. Megmagyarázhatatlan öröm járta át, amikor a két táblával lefelé indult. A gyorsliftben letörölte kabátujjával a táblákról a port, és diadalmas léptekkel kilépett az utcára.

Éppen megint valami nagy céció volt. Az úttesten összevisszaságban emberek ugráltak, masíroztak, tülekedtek, szorgoskodtak, lelkesedtek, de könyököltek, furakodtak, lihegve küszködtek a főtér felé, ahol soron kívüli bálványavatás, valamiféle borjúimádással egybekötött parádé várta őket.

Ide figyeljete, emberek, mondta, kiáltotta, ordította torkaszakadtából, és a feje fölé emelte a kőtáblákat.

Rá se hederítettek.

Megpróbálkozott még néhányszor, zihált, vinnyogva küszködött, sírva átkozódott, mindhiába.

Állt aztán lehajtott fejjel, összetört szívvel, kifacsart aggyal, széttaposott lélekkel szélütötként a sodró, de irányvesztetten sodródó tömegben.

Évszázadok múltak, akár a pillanatok.

Iszonyú haragra gerjedt, megförgatta, meglengette, meglobogtatta, körbe süvítette néhányszor a nehéz táblákat, ledöntve embert, hazát, múltat, filozófiákat maga körül. Aztán úgy összecsapta mérgében a két kőtáblát, hogy rögtön darabokra törtek.

Megint, fiam? - szólt az Úr magasságos megvetéssel, és elfordította az ő orcáját.

Enedik Mózes pedig nagy kínjában útikönyvének térképére pillantott, hogy lássa, miféle makadám úton, milyen színű tengeren, melyik kozmikus röppályán vezethetné ki a népet a puszta ígéretés sanyarú földjéről.

Ruhadarabok

Apám duplasoros nagykabátjában Tamás Gazsi délelőttönként egyetemre járt. Író lett belőle. Apám sem maradt a kaptafánál.

Tamás Gazsi jobb lába sarkán gyógyíthatatlan lőtt sebbel tért vissza a háborúból.

Apámnak lelkét robbantották szét békeidőben.

Békebeli, sötét szövetruháját sokáig nekem ígerte apám. Végül is nem tudott megválni tőle. Csalánszövet ruhában érettségiztem. Pontra vásároltuk.

Most a fiam ingét hordom. Őt galambszürke érettségiző ruhájába öltöztettük. Mellényszé-
ben a láncos zsebóra megállt. Bal lába sarkába gyógyuló seb, feje alatt mundér. Békeidőben.

Ki hordja majd az én megmaradt ruhadarabjaimat?

A gyermektelenek nyakig gombolkoznak.

A levetkőztetés kivégzés előtti szokás.

Van, akinél a felöltözések félelmetesebbek.

Sok rongy túléli az embert.

Háború van békeidőben.

Mese - jövő időben

A nagy várakozás

- Tessék mondani, elment már a 11-es?
- A 11-es? Erre nem jár a 11-es!
- Nem?
- Még sohasem láttam erre ilyen jelzésű járművet.
- Régecske várom. Jött már 10-es, 12-es és 12/A jelzésű. Csak a 11-es nem jött.
- De hát nem jár erre. A 11-es egészen más útvonalon jár.
- Vajon milyen időközönként jár a 11-es?
- Gondolom, negyedóránként. Húszpercenként? Mostanában valószínűleg elég rendszertelenül közlekedik.
- Miért?
- Miért?! Miért?! Maga hol él?
- Akkor hát, még várnom kell.
- Hova akar eljutni?
- A 11-es végállomására.
- Csakhogy itt nem áll meg a 11-es. Egyáltalán nem jár erre.
- Merre jár?
- Nem is tudom... Azt sem tudom, van-e ilyen jelzésű busz vagy nincs...
- Pedig már elég régóta várom!
- Azt ajánlom, ne várjon hiába. Itt nem érdemes.
- De valami itt benn.... folyton azt súgja nekem, hogy még várjak egy kicsit. Lehet, hogy mégiscsak befut... Maga hányasra vár?
- A 13-ast várom. Elég ritkán jár...
- Amióta itt állok, egyet sem láttam belőlük!
- Mióta vár?
- Tizennyolc éve.
- Tizennyolc éve?
- Igen. Tizennyolc éve...
- Akkor hát... Úgy érzem, nekem nem lehet okom a türelmetlenkedésre.
- Türelmeseknek kell lennünk. Manapság minden semmiségért könnyen elveszítik a fejüket az emberek...

Rend a lelke

Nyomtatvány

Kérvény

KÖZLEFELVÁLL IGAZGATÓSÁGÁNAK

Helyben

Alulírott (név, keresztnév) (helység) (utca)
(szám) alatti lakos, 29 ... (évszám) (hó) (nap) születtem (hely),
személyazonossági bizonyítványom száma/..... azzal a kéréssel fordulok a tisztelt cím-
zetthez, hogy szíveskedjék számomra sürgősen kiutalni légköbméter/nap
mennyiségű levegőt.

Kérésem indoklásául felelősségem teljes tudatában kijelentem, hogy élőlény vagyok, és
életjelenségeim lényege a sejtekben végbemenő biokémiai folyamatok összerendezettsége.
Gerinces és főemlős szülőktől származom, magam is főemlős vagyok, és annyira megszoktam
már a tudóm használatát, hogy nem tudok lemondani a működéséhez szükséges elegendő
mennyiségű levegőről. Kérem tehát az igen tisztelt igazgatóságot, hogy számomra percenként

☐ 8x

☐ 16x

☐ 32x

az 500 köbcentiméteres légvételt engedélyezni szíveskedjék.

Mellékelem a következő okiratokat:

- születési anyakönyvi bizonyítvány másolata
- orvosi igazolvány arról, hogy főemlősöktől származom, és magam is emlős vagyok
- röntgenkép arról, hogy páros tüdővel rendelkezem és mind a jobb, mind a bal kielégítően funkcionál
- saját kezű nyilatkozat, melyből kitűnik, hogy több mint 25 éve (kisebb megszakításokkal) levegővel élek
- közjegyzőileg hitelesített nyilatkozat arról, hogy a legvégső esetben sem használok majd az államilag engedélyezettnél nagyobb kapacitású vastüdőt
- adófizetési bizonyítvány
- végrendelet, amelyből kitűnik, hogy elhalálozásom esetén utolsó leheletemet a Központi Levegő Feldolgozó Vállalatra hagyom
- nyilatkozat, melyben vállalom, hogy a kilehelt szén-dioxidot, nitrogént, nemesgázokat, port stb. rendszeresen és maradéktalanul visszaszolgáltatom a KÖZLEFELVÁLL-nak.
- munkaalkalmazásomat bizonyító igazolvány, amelyből kiderül, hogy nem hiába szívom a levegőt
- tüdőszűrő vizsga eredménye

- 4 darab 37x37 mm-es fénykép
- ujjlenyomat
- meghosszabbított beszámíthatósági bizonyítvány

Kérésem mielőbbi jóváhagyásának reményében maradok tisztelettel:

Dátum

..... olvasható aláírás

Koordináták vagy kórdináták

Búg, villódzik a videotelefon. Kispi megnyom egy gombot, a képernyőn megjelenik a szomszéd, szakácssapkában.

- Szüleid?

- Nincs senki! - panaszkodik Kispi, és elmeséli a szomszéd bácsinak, hogy éppen most jött az óvodából, és egy halom függvényábrázolásos feladatot kapott házi feladatul.

- Játszani szeretnék! Tudsz te játszani? - kíváncsiskodik Kispi.

- Babérlevelet szeretnék kölcsönkérni. Krumplilevest főzök! - magyarázkodik a szomszéd.

- Játszani szeretnék! - mondja Kispi.

- Van nektek babérleveletek?

- Nem tudom.

- Ismered a babérlevelet?

- Édesapám ismeri. Játszani szeretnék!

- Hol van édesapád?

- A hold láthatatlan oldalán dolgozik a szerelőkkel.

- Mikor tér haza?

- 18.20-kor érkezik, greenwichi idő szerint. Addig játszhatom...

- Édesanyád?

- Nincs itthon.

- Mikor jön haza?

- Azt nem lehet pontosan tudni...

- Miért? Hova ment?

- Már kora reggel elment a kenyérsorba...

- Idefigyelj! Valahol biztosan akad nálatok babérlevél. Lerajzolom neked!

- Inkább játszunk valamit!

- Jó! Tegyük fel, hogy az XYZ koordinátarendszerben adva van egy bérlevél abszcisszája...

- Tudom! $r = \sqrt{x^2 + y^2 + z^2}$, ahonnan $x = \dots$ De én játszani akarok!

- Hm. Hát akkor meg kell várnod a szüleidet.

- Babérlevél helyett pedig tessék babérlevélpótló port használni. A sportolók is ilyet kapnak a fejükre.

- Na, légy jó fiú. Nyugodj meg. Szevasz.

- Szevasz - mondja szomorúan Kispi, és dühösen megold néhány függvényábrázolásos házi feladatot.

Korhú társalgás

1.

- Ó, van szerencsém, hogy tetszik lenni?
- Ó, köszönöm, köszönöm!
- Fogadja szíves jókívánságaimat!
- Ha meg tetszene engedni!...
- Kérem, kérem, le vagyok kötelezve!
- Bocsásson meg!
- Ezer örömmel...
- Adja át üdvözlétemet a kedves nejének!

2.

- Hát hogy vagy, elvtárs? Mi az, mit bicegsz, mint az osztályellenség?! Miben sántikálsz?... Hallja?! Húzza ki magát! Menjünk csak előre rendületlenül... Sikerekben gazdag, jó munkát kívánok élettársadnak is. Legyen méltó elvtársnőd az elkövetkező végső harcokban! Na, jó egészséget, elvtársam!
- Egészséget!...

3.

- Haj! Aj-aj!
- Hm!
- Hm?
- Hah!
- Eh!

4.

- Auuuu!
- Röff!
- Mrrrr!
- Hrrrr!
- Brummm...
- Krrrr...
- Khahhhh...
- Csamm-csamm...

Ami eszembe jut

Az úgy volt, hogy volt egyszer, hol nem volt, de leginkább volt a mesének eleje. Amelyik mesének se vége, se hossza, az nem is tudom, milyen mese, inkább folytatásos történet. Igaz, ilyet nem mindenki tud mondani, mesét viszont sokan.

Ismerek egy kisfiút, akinek gomb nőtt a hasára, és ha azt a gombot nyomta, folyt belőle a mese. Meséinek fonala is volt, amit pirosra festett, és amikor hosszúra sikerült a meséje, akkora gombolyag tekeredett belőle, mint a kisfiú feje. Akik hallgatták és halászni is szerettek, mind nagyon örültek ennek, mert a kisfiú nem volt irigy, a fonalból mindenkinek adott annyit, hogy legalább egy aranyhalat foghatott vele. Az aranyhal aranypénzéből aztán bárki igazi halászfelszerelést is vásárolhatott magának, persze, ha időközben el nem ment a kedve a halásztól.

Ha valakinek elmegy a kedve, muszáj utána mennie, mert kedv nélkül semmit sem lehet csinálni, még meséskönyvet sem lehet vásárolni, márpedig az nagyon kell, mert amikor beestelődik, a mesemondó kisfiút hazahívják, otthon is mesét szokott mondani az ő apukájának és anyukájának, különben nem tudnak elaludni, és sokáig égetik a villanyt.

Egyszer a kisfiú későn érkezett haza a játszótérrel. Nagyon fáradt volt, de nem nyafogott, hanem csak megnyomta a gombot a hasán, és várta, hogy eszébe jusson egy mese. De nem jutott eszébe semmi. Ezért aztán nekifogott mellébeszélni. A mellébeszélés olyan, mint akármilyen beszélés, csak hogy nincsen neki fonala.

- Tisztelt mesehallgatók! - kezdte a mesemondó kisfiú magasra tartott orral. - Jól figyeljétek ide! Csak egyszer mondom, ami eszembe jut, többször nem, s ha a fületeket elfelejtitek nyitva hagyni, az is megtörténhet, hogy nagyon megharagszom. És lehet, hogy nem mondom végig a mesét, hanem egyszerűen abbahagyom. Pedig igazán mondom, érdekes történet lehet az, ami nekem egyszer az eszembe jut.

A kisfiú nagyot szippantott a szülei között beálló csendből, megragadta a mese fonálának a végét, és elkezdte gyorsan gombolyaggá tekerni.

- Most például az jut eszembe, hogy szárnyam nőtt, és felrepültem jó magasra, hogy lógathassam a lábam a levegőben. Ez nagyon fincsi volt, mert a levegőben nem szoktak bácsik és nénik járni, és senki sem mondta nekem: „Te, gyere le onnan, mindjárt leesel, és akkor jól kikapsz otthon!” Így hát addig ültem a levegőben, amíg akartam, de lehet, hogy egy kicsit előbb, mint akartam volna, lejöttem, mert láttam egy trolibuszt. Ennek a trolibusznak bikafeje volt, a szarvára csillagok nőttek, és nagyokat szuszogott. És biz’ felültem a bika hátára, pénzt dugtam belé egy lyukon, és akkor kaptam egy jegyet, amire sok-sok szám volt írva. Mire azt a sok számot elolvastam, sűrű, sötét házerdőbe értünk, és egy néni azt kérdezte:

- Hová megy ez a gyerek egyes-egyedül?

- Játszani! - mondtam gyorsan, mert nem szeretem, ha kétszer ugyanezt kérdezik. Erre körém gyűltek a felnőttek, és egy csomó érdekes kérdést tettek fel, amelyekre gyorsan, és főleg röviden válaszoltam, de ezek a felnőttek olyanok voltak, hogy nem hitték el, hogy én ezeket a feleleteket magamtól tudom. Persze, erre nagyon mérges lettem, pedig nem is szeretek mérges lenni. Amikor már arra gondoltam, hogy gyorsan befejezem a mérgelődést, a nénik és bácsik gurulni kezdtek. Bele a méregbe, mert nekik mindent szabad. Aki éppen nem gurult, utánózta a rossz lemezjátszónkat.

- Fiacskám, hol hagytad a szüleidet? Fiacskám, hogy hagytad... Fiacskám, hol... Fiacskám... Fiacskám...

Mondtam nekik, hogy otthon hagytam a szüleimet, amikor a levegőbe mentem, de úgy tettek, mintha nem értenék. Gondoltam, türelmes leszek, és szépen elkezdtem megmagyarázni, de nagyon figyelmetlenek voltak, amire azt hiszem egy kicsit megsértődtem, és megint eszembe jutott, hogy a levegőbe menjek. Később, amikor ezt elmeséltem egyik barátomnak, azt mondta, hogy szépen faképnél hagytam őket, pedig ez nem igaz, mert egy erdőben hagytam a felnőtteket, a trolibuszon, amely akkor már nem is hasonlított olyan nagyon egy bikához, mert az egyik szarvát egy bácsi lehúzta egy kötéllel...

A levegőben aztán sokat játszottam, amíg elfáradtam és megéheztem, és gyorsan hazajöttem. De ha tudom, hogy megint tejbegríz van vacsorára, még maradtam volna, hátha elfogy magától. Persze, amikor láttam, hogy olyan szigorúak vagytok, mert újra magától elszakadt egy picit a nadrágom, majdnem mind megettem a tejbegrízt, és fogat is mostam.

Most pedig itt a vége. Aludjatok, álmodjatok szépeket, és ne égessetek a villanyt, mert süt a szemembe a fény, és fogy az áram. Holnap, ha jók lesztek és jöttök játszani velem egy kicsit, hosszabb mesét mondok majd, mert ha én egy picit is gondolkozom, biztosan sok minden eszembe jut.

Végtelen

Volt egyszer, hol nem volt, a hetedik utcán túl, két hosszúkás pengeblokk között, egy karcsú facsemete mellett, volt egy égisz toronyház. Ennek a toronyháznak háromszázhatvanöt liftje volt, és mindenik liftben annyi gomb, ahány emelete a toronyháznak.

A karcsú facsemete mellett egy kislány állt, és vajas kenyeret evett, üresen. Mikor nem üresen ette, akkor sonkával, de mert muszáj volt, nagyon megszerette az üres vajas kenyeret, és addig el nem mozdult a karcsú facsemete mellől, amíg mind egy falásig meg nem ette az uzsonnáját. Aztán fogta magát, és egy kicsit megemelte, hadd lássa, hízott-e? Megemelte magát egyszer, kétszer, de csak nem érezte, hogy súlyosabb lenne, ezért elhatározta, hogy még két szelet vajas kenyeret kér az édesanyjától, vagy egy almát, vagy legalább egy diót, és ha mást nem lehet, akkor egy icipici mogorót. De ha ezt sem lehet, akkor megkérdi, hány óra. A karcsú facsemete is szeretne volna tudni, hány óra. Ilyenkor délután, az égisz toronyház eltakarta előle a napot, nem volt kitől megkérdezze. Az égisz toronyháztól azért nem kérdezhetette meg, mert nem voltak beszélő viszonyban. Az égisz toronyház ugyanis makacs volt, a karcsú facsemete szerint lusta, reggelenként nem akart tornászni. Nyilvánvaló tehát, hogy a karcsú facsemete nem kérdezhetette meg az égisztől, hogy hány óra. De a szöke kislánytól igen. Annál is inkább, mert a szöke kislány direkt azért ment az anyukájához.

- Szöke kislány, ugye nekem is megmondod majd, hogy hány óra? - kiáltott a karcsú facsemete a kislány után.

- Minek az teneked, kicsi karcsú facsemete? - kérdezte vissza a szöke kislány.

- Tudni akarom - felelte kurtán a karcsú facsemete, és a világért sem árulta volna el, hogy az esti tévéadást várja, amely pontban hatkor kezdődik.

- Na jó! - mondta a szöke kislány és bement az égisz toronyház ajtaján. A karcsú facsemete szeretne volna még utána kiáltani, hogy siessen. És azt is, hogy ha idejében jön vissza, akkor neki adja majd legelső almáját, ha felnőtt korában almafa lesz belőle. De, ha mondjuk körtéfpályát választana, akkor a körtéjét adja neki. Akármilyen történik vele, a fele árnyékát mindig odaadja, főleg nyáron. De hát hiába is kiáltott volna, a szöke kislány akkor már a hétfői liftben álldogált, amely villámgyorsan emelkedett vele.

A karcsú facsemete is emelkedett, mert lábujjhegyre állt, és benézett a földszinti lakás ablakán, kíváncsi volt, hogy nem kapcsolták-e be már a tévét. Még nem volt hat óra, tehát nem kapcsolták be a tévét. De ezt a karcsú facsemete nem tudta, és nagyon izgatott lett, nem akarta elszalasztani az adás kezdetét, mert a műsorfüzetben olvasta, hogy aznap délután egy nagy erdőt láthat a tévében. A nagy erdőben sok rokona él. Látni szeretne volna őket.

Közben a kislány azt számítgatta a hétfői liftben, hogy melyik hétfői liftben van. Az égisz toronyházban ugyanis ötvenöt hétfői lift volt, több mint vasárnapi, mert vasárnap kevesebben használják a liftet, ezért nem kell vasárnap annyi lift.

Ezalatt telt-múlt az idő. A hétfői lift megállt, a szöke kislány kiszállt belőle, és átlépett a keddi liftek egyikébe, amely még magasabbra repítette, aztán a szerdai liftbe, azután a csütörtökibe, a péntekibe és a vasárnapiba. Végül a következő hétfőn ért haza, természetesen egy hétfői lifttel. Közben sokat olvasott, és tanult a liftekben, és játszott, és reggeli tornázott, úgyhogy otthon már maga kenhetette meg a vajas kenyerét, az édesanyja különben sem volt sehol. Rögtön visszafordult hát a vajas kenyérrel a szöke kislány, de a vasárnapi liftben eszébe jutott, hogy a kislányoknak nem szabad egyedül liftbe szállni. Elhatározta, hogy megkéri barátnőjének, a barna kislánynak a nővérét, kísérelje le őket az égisz toronyház elé. A barna

kislányig kétszer kellett hétfői liften felfelé menni. A barna kislány ugyanis az égis erő toronyház utolsó emeletén lakott, az ezerkilencszázhetvenkilencedik emeleten, de ezt ő nem tudta, csak a nővére, aki iskolába járt.

A szőke kislány időközben megéhezett, és megette a vajás kenyeret.

Amikor a barna kislánnyal és nővérével csaknem leértek a toronyház elé, eszébe jutott, hogy elfelejtette megnézni, hány óra. El kellett halasztaniuk a további lefelé utazást. Visszafor-
dultak. A szőke kislány és barátnője, a barna kislány és annak nővére, éppen jókor érkeztek, a szőke kislány anyukája már otthon volt, és megfőzte a madártejet. Nem lett volna szép tőlük, ha visszautasítják, inkább szó nélkül megették, utána még játszottak egy kicsit. Később, amikor leértek az égis erő toronyház elé, nem találták sehol a karcsú facsemetét, helyében egy molett makkfa nőtt, de nem akart velük szóba állni, mert a negyedik emeleti ablakon bekukucskálva, a tévét nézte. A kislányok egy kicsit elszomorodtak. Nem volt kinek megmondaniuk, hogy hány óra, és azért is, mert időközben rájöttek, hogy felnőttek már.

Megindultak hát fölfelé a hétfői liften. Útközben még tovább - és egyre gyorsabban nőttek. És rájöttek, sietniük kell, mert ebédet kell főzniük, és kislányaikat is el kell hozniuk az óvodából. A hétfői liftről gyorsan átültek a keddire, onnan a szerdaira, onnan pedig a csütörtökre, a péntekire és a szombatira. Vasárnapig meg sem álltak.

A vasárnapi lifttel aztán mind hazaértek és megpihentek. Hétfőn, persze újra indultak: ki dolgozni, ki a piacra, ki az iskolába, ki az egyetemre. Mind a hétfői lifttel mentek. Kedden a keddivel, szerdán a szerdaival és így tovább. Amikor már mind a háromszázhatvanöt liften föl- és szálltak már egyszer, akkor egy kicsit többet pihenhettek, eloltották a villanyokat, mert sípoltak a mozdonyok, dudáltak a gyárak. Ekkor aztán az egykori karcsú facsemete is megtudta a pontos időt. Az emberek összecsókolóztak, és vidáman kívántak egymásnak boldog új évet! Másnap pedig újra kezdtek a liftutazást: föl-le, az égis erő toronyházban.

Egy szuszra

Látjátok, barátaim, szemetekkel, hogy nekem olyan apukám van, aki senkitől sem fél, még a lakóbizottsági elnöktől sem, rá aztán senki soha nem kiabál, hogy ne lépjen a gyepre, igaz, ő sohasem lép a gyepre, csak amikor vasárnap délelőtt megöntözi, de az egészen más, nem olyan, mint amikor mi lépünk a gyepre, hogy labdázzunk egy kicsit, ami persze jó dolog, de egyáltalán nem szabad, mert egy csomó jó dologgal van az úgy, hogy nem engedik meg nekünk, és én azt is tudom, hogy miért nem engedik meg nekünk a jó dolgokat, ezt igazán nem nehéz kitalálnom, csak gondolkoznom kell egy kicsit, ebben bárki utánozhat engem, mert ez nem egy fájdalmas dolog, nem olyan, mint az injekció, amitől meggyógyulunk, de ahhoz, hogy meggyógyuljunk, el kell túrnunk azt a picurka fájdalmat, egy bolhacsípést, amiért nem muszáj mindjárt ordítani, felverni a házat, főleg, amikor csendidő van, és a lakóbizottsági elnök jobban hallgatózik, mint máskor, és azok is hallgatóznak, akik nem tudnak aludni, hogy ránk fogják: tőlünk nem tudnak pihenni, mert mi rettenetesen lármázunk, ami sokszor nem is igaz, csupán annyi igaz belőle, hogy mi nem tudunk elaludni, és akkor ejtőernyős ugrást játszunk a testvéremmel, persze nem igaziból, mert mi csak az asztal tetejéről ugrunk egyet, és igazán nem tehetünk róla, hogy olyan gyorsan földet érünk, s akkor újra vissza kell nekünk mászni az asztalra; a kistestvérem ráadásul még sír is, mert azt játszuk, hogy találkozunk a levegőben, és ő mindig alám kerül, és alatta nagyokat szokott kongani a parkett, amit egyikünk se szeret, és a kistestvérem mindjárt elkezd ordítani, hiába mondom neki, hogy katonadolog, mire megnősül, semmije sem fog fájni, de akkor még jobban bömböl, mert ezt szokta mondani neki apukám is, ha otthon van, és akkor nem sír, de én tudom, hogy nem katona lesz, hanem csak lakóbizottsági elnök, mert azt gondolja, hogy akkor egész nap egyedül játszhat a fűvön, és nekem azt is elmondta, hogy amikor igaziból lakóbizottsági elnök lesz, egyet sem fog magára kiabálni, csak a többi gyerekre, amire nagyon kíváncsi vagyok, főleg amióta rájöttem, hogy a gyepre azért nem szabad rálépni, mert az nem játszótér, és ez tényleg így van, mert a játszótéren egy csepp fű sincs, csak homok és hinta és rengeteg gyerek, ami nem olyan nagy baj, mert akármennyi gyerek is van, a fűvek azért még elférnének rajta, főleg nyáron, amit el lehet képzelni, mondta az apukám is, aki még azt is mondta, hogy a képzeletben rengeteg minden elfér, és nekem van már képzeletem, megpróbáltam, bizony minden belefért, csak a krumplifőzelék nem, meri azt nem szeretem, de anyukámnak hiába mondom, hogy egy részét elteszem, és majd képzeletben megeszem, addig nem enged fölkelni az asztaltól, amíg van a krumplifőzelékből, de azért nem hiszem, hogy valami baja lehet a képzeletnek, biztosan éppen most növekszik, most nem férhet minden beléje, de hogy gyorsabban növekedjék, tornáztatni kell; ez egyáltalán nem nehéz, mert lármázás nélkül lehet csinálni, csak az egészen jó dolgokat nem lehet lármázás nélkül véghezvinni, mint például az ejtőernyőzést, vagy pláne az úrhajózást, amihez állandóan zúgni kell, legalább úgy, mint a tévében az Apolló, és hallózni, meg lebegni és tubusból enni, amit mi a kistestvéremmel nagyon szeretünk, mert paradicsom van benne, de édesanyám nem szereti, ha tubusból eszünk, ezért mindjárt botrány van, mert ő mindig csak azt szeretné, ha képzelettornásznánk, pissenés nélkül és csendben ülnénk, amikor apukám javítja a dolgokat, csak hogy nem tudja azt az igen egyszerű dolgot, hogy képzelettornászni egyszerre csak az egyikünk tud, de mi mindenütt ketten vagyunk a kistestvéremmel, aki mindent elront, amiről ő persze nem tehet, mert ha valaki kicsi és buta, azt mondják, hogy nem tehet róla, arra viszont van esze, hogy kunyeráljon és gyorsabban egye a madártejet, hogy kétszer kapjon, amíg én csak egyszer, mert én nem vagyok hajlandó habzsolni, mert nagylány vagyok, ezt pont édesanyám mondta, és a nagylányok nem habzsolnak, hanem szép illedelmesen esznek, nem mint Öcsi, aki olyan csúnyán marokra fogja a kanalat, és egyáltalán nem törődik azzal, hogy összemaszatolja magát a madártejjel, és azzal sem törődik, hogy én mit mesélek neki,

pedig én szívesen elmesélem neki, hogy volt egyszer egy kislány, olyan, de olyan szép volt, mint én, és szüleivel egy kerek erdőben lakott, annak is a legközepében, az új lakónegyedben, a harmadik emeleten, két szobában és egy konyhában, ahova egyszer bezárták őt a testvérkéjével együtt, mert szüleinek sürgősen el kellett menniük egy kicsit, hogy hamar vissza tudjanak jönni, vacsoráig, amikor mindnyájan nagyon meg szoktak éhezni, csak a kislány nem, mert a kislányról mindenki azt mondja, hogy sürgősen meg kell hizlalni, a kislány pedig nem akar meghízni, mert Juliska sem akart meghízni, különben is a kövér kislányok nem szépek, csak a nádszálkislányok szépek, akik olyanok, mint én, vagy még egy kicsit szebbek, éppen olyanok, mint az a kislány, akiről mesélek, akinek a szülei azt mondták, hogy nagyon ügyeljen a kistestvéreire, és adtak neki sok-sok papírt meg színes ceruzát, hogy rajzoljon meg kifessen képeket, mert ezt a kistestvére is szereti, csakhogy ő nagyon lassan rajzol, neki egy ív papír elég, de a kislánynak nem elég az összes papír sem, mert ő gyorsan mindet szépen telerajzolta, és utána kénytelen volt a falakra is rajzolni, különben a kistestvére unta volna magát, mert mindent hamar megun és elalszik, mint a tej, amikor kifut a kályhára, és alig lehet levakarni onnan, akárcsak a kistestvért az ágyból, hogy megnézzé a kész falrajzot, amit a kislány körbe-körbe rajzolt a szobában, és ami csak azért nem sikerült nagyon-nagyon szépre, mert a kislány nem ér fel a mennyezetig, és így megmaradt egy csomó üres hely a falon, ahová meg elfért volna rengeteg kerék és fa, meg autó gyermekekkel és még más is, amit ki kellett volna találni, de ha nem ért föl a kislány olyan magasra, akkor neki nem is volt érdemes kitaláláson gondolkozni, pedig könnyen ki tudta volna találni, az apukája is mondta, amikor hazajöttek, hogy mit ki nem talál ez a kislány, és ezt nagyon komolyan mondta, de azért a kislány egy kicsit sem kapott ki, csak gyorsan le kellett feküdnie, mert késő volt, és másnap korán hívták a festőket, és tavaszra el is jöttek, és lefestették a falat szép zöldre, műanyagfestéssel, amire krétával rajzolni is lehet, mert aztán lemosható, és újból szép zöld, ha nem hiszitek, gyertek hozzám, megmutatom, apukám megengedi, mert nekem ilyen apukám van.

Perpetuum mobile

avagy
Mese jövő időben

EGY OLYAN VILÁGRÓL, AMELYBEN ÓRIÁS, KIRÁLY, VASORRÚ BÁBA, TÖBB NAGYFEJŰ ÉS MÉG TÖBB CICATERMÉSZETŰ, VALAMINT RENGETEG EGYÉB CSAK NEKÜNK BEMESÉLHETŐ HŐS ÉL, HOGY A VÉGÉN RÁNK HAGYVA A FELEDHETETLEN KEZDŐMONDAT IGAZSÁGÁT, EGYSZERRE FUSSANAK KI AZ ÉLETÜNKBŐL POZITÍV RUHÁBAN ÉS TETŐTŐL TALPIG MINDENKÉPPEN FELAJNÁROZVA

Hol lesz, hol nem lesz...

Meddő

(Az eredményesség ígézetében)

A balszélső menetrendszerűen minden öt percben leszaladt az alapvonalig, és vigyorogva beadta a labdát a tizenegyes pontra, Kicsoda II. elé. A centercsatár hol a bal, hol a jobb lábával próbálkozott, időnként a homlokával, a vállával, a térdével és a fenekével akarta telibe találni a bőrt. Időnként, amikor a labda irtózatos erővel a kapun kívül elhagyta a játékeret, Kicsoda II. a fejét fogta. Az ellenfél játékosai ilyenkor kitörő örömben az elkeseredett centercsatárra vetették magukat, leteperték a földre, ölelték, csókolták, a vállukra emelték.

A közönség is élvezte a játékot. Az eredményjelző táblán lüktető felirat hirdette:

ÓRIÁSI GÓLHELYZET!

Hét perc volt még hátra a mérkőzésből. Gólt még nem látott a közönség, de az eredmény 0/-7/ - 0/-5/ volt a bársonyzöldek javára. A citromsárgák szurkolói nem adták fel a reményt. A papírforma szerint idegenben is verhetetlen a csapatuk. A hátralévő időben Kicsoda II. kapott még két gyönyörű beadást, amelyeket sikerült mellébombáznia. Mindkétszer hálából leteperték őt a bársonyzöldek, citromsárga felszerelése ki sem látszott szépreményű halmuk alól. Sportszerűen megvigasztalták. A mérkőzés így a kihagyott helyzetek tekintetében is döntetlenül végződött.

Amióta a kihagyások is felkerültek az eredményjelző táblára, a közönség jobban elviselte a steril labdarúgást, nem őrzöngött, nem szidta a bírót, nem dobált üres üvegeket a pályára, kihagyott gólhelyzetekkel mérte a csapatok tudását.

A bársonyzöldek és a citromsárgák találkozója után egyetlen ember volt a közönség soraiban, aki elégedetlenül csóválta a fejét, Bartunek, a féllábú pályakarbantartó.

- Nem jó! Nem jó! Nem jó! - dörögte Bartunek, és mankójával a futópálya salakját döngette.

- Hm! - kapta fel a fejet a bársonyzöldek klubelnöke.

- Van egy ötletem! - súgta Bartunek a klubelnök fülébe.

- Hm?! - biztatta a klubelnök Bartuneket, akiről mindenki tudta, hogy ő a csapat esze, ő vezette be a kihagyott gólhelyzetek eredménytáblán való jelzését és az ellenféllel való puszilkózás szokását is.

- A következő meccsre hálót szerelünk a kapunk melletti alapvonal mögé! Gondolom, tíz-tizenkét méter magasságig!

- Hm? - az elnök nem értette a dolgot. Bartunek folytatta.

- És akkor elhagyhatjuk a zárójeleket az eredményjelző táblán!!!

- Hm! - az elnök még mindig nem értette.

- Minden mellélövés gólnak számít majd! Micsoda öröm lesz majd, ha rezeg a háló!

- És mi lesz akkor, ha valamelyik játékos a kapuba küldi a labdát?

- Ez kizárt dolog - mondta higgadtan Bartunek a sokat látott szakemberek meggyőződésével.

Mesék a változatlanra

A gyáva kamikaze fölszólalása

Amit itt rólam elmondtak, az valakinek vagy valakiknek fontos igazsága, s mint ilyen bizonyára megcáfolhatatlan.

Már nem félek.

Tudom, hogy az emberevők is finnyások. Bármennyire is primitívek, nem eszik ismerőseiket, rokonaikat, brancsbeli társaikat. Csakis a másféléket, az idegeneket fogyasztják.

Most, hogy világszerte rohamosan fogy minden, csak a kosz és a koszos indulatok gyarapodnak, jó, ha tudjuk: mindenki megehető. Először azokat eszik meg, akikről könnyen elhihető, hogy ők másak. A legegyszerűbb, ha a kiszemelt áldozatot befeketítjük. Európait is megehetünk, ha nem sajnáljuk a bemocskolására fordított intellektuális erőfeszítést.

Nos, úgy érzem, itt és most: én vagyok a néger. Nemsokára kezdődik a nagy lakoma. Száraz nyeléseket hallok, fogak csattogtatását. Nyál fröcsköl.

Minden, amit tehetek, csak ennyi: ideig-óráig megpróbálok a torkukban maradni.

Konyhatitok

Ma már mindenki megehető. De a legprimitívebb emberevők sem zabálják meg társaikat. Ha elhitetjük magunkkal és étkezőtársainkkal, hogy az, akit megeszünk, amúgy sem közénk való, nyert ügyünk van. Fogjuk rá, hogy utánunk érkezett, és őseitől örököltén más a színe, és a szaga is más, mint a többieknek. Öntsük nyakon az áldozatot valami időszerűen hangzatos szósszal. Európait is megehetünk, ha nem sajnáljuk a bemocskolására fordított intellektuális erőfeszítést. Lássunk neki. Ne feledkezzünk meg a jólneveltségről: kívánjunk egymásnak jó étvágyat.

Figyelmeztetés azok számára, akiket éppen esznek: A legtöbb, amit tehetnek, az, hogy megpróbálnak ideig-óráig az emberevők torkában fennakadni...

Sovány vigasz

Nem baj, ha befeketítenek, bemocskolnak és fölfalnak az emberevők. Valaki egyszer majd úgyis a torkukon akad...

Akit már lenyeltek, annak sem kell föladni a reményt: megemésztésünk még sok száz évig eltarthat.

Talán csak a számok maradnak

Ostorménfa. Kányabangita. Zergeboglár. Kaszanyűg... Csillaghúr... E - ke - há - né! E - ke - há - né! Tie, tiké, tihá, tiné... Haj! Hajaj! Aja-jajjj!

1, 2, 3, 4,... 1234... 12341234... 123412341234...1234123412341234

$a+b...$ $a.b...$ $ab.ac...$ $a^2+b^2...$ $E = m \cdot c^2$

... x...y...z...

1, 3, 5, 7, 9... 13579... 1357913579... 135791357913579...

hfdhfjksrz... rnhzopftl... ozivzidzlezipcis... ozi-vzi-dzle-zipci-ssssss... dnls... dnlz... dnis...
DNS... mzm! mzzzm! mzzzzzzzm!

123456789... 1-2-3-4... 1-2-3-4... 1-2... 1-2... 1-2... 1-2...

010101010101010101010101010101 01 01

0010010001000100001000010 0000001

00000000000000000000000000000000 000000000000...

2000?

Lesz törvény

Amikor a fejlődés magasabb fokán minden lépésünket törvény szabályozza majd, a helyi lapok hírovatában az alábbihoz hasonló tudósításokat olvashatunk:

„Úrkovács József, negyvenhat éves úrkovácsmester ellen a családi élet zavartalanságát és szilárdságát veszélyeztető többrendbeli merénylet vádjával eljárást indított a helyi törvényszék. Bebizonyosodott, hogy az elmúlt évben Úrkovács József, öt kiskorú gyermekét és feleségét egyetlenegyszer sem vitte moziba, múzeumba, cukrászdába, kirándulásra, sétára, sörkertbe, de még a szokásos ünnepi felvonulásokra sem. A vétkes bevallotta, hogy családjában körében évek óta nem ünnepeltek senkit, a születésnapokat és a névnapokat akaratlanul, de néha akarattal elhanyagolta, ajándékkal senkinek sem kedveskedett, feleségét és gyermekeit még csak nem is verte, sőt, kutyába se vette őket. Ilyenformán Úrkovácsék családi élete lazult, a közösségi szellem majdhogynem felbomlott, a gyerekek árulkodtak egymásra, csúnyán beszéltek a szülőkkel, Úrkovácsné titkon keserű könnyeket hullatott.

A vádlott mentségére elmondta, hogy munkahelye lakhelyétől távol van, szabad idejének nagy részét fölemésztí az ingázás.

A tanúk, Holdszabó Márton és Űrmészáros Lázár vallomása alapján kitudódott, hogy Úrkovács József munkából jövet, naponta beugrik néhány stampedli pálinkára Mizella Gizella holdközponti bárjába.

A vádlott erre felháborodottan kijelentette, hogy nem tartja magát bűnösnek, mert nagyon sokan mások különféle osztályokat, részlegeket, rétegeket, évfolyamokat, munkacsoportokat, iskolákat, óvodákat, sportszakosztályokat, színjátszó csoportokat, olvasóköroket, bélyegyűjtő klubokat, valamint egyéb, a családnál jóval nagyobb közösségeket züllesztettek szét és szüntettek meg; mégis büntetlenül éltek, amíg meg nem haltak.

A bíróság átlátott a szitán: Úrkovács József vádlottból hirtelen vádlóvá akar válni. Természetesen ez nem sikerülhetett neki.

Elnyerte méltó büntetését: másfél évi otthon ülésre ítélték.

Úrkovács József fellebbezését a Legbensőbb Bíróság elutasította. Az ítélet jogerős.

Mivel Úrkovács József büntetésének teljesítését már lapzártakor megkezdte, családjában életének szilárdságát ezután nemhogy fenyegetni fogja, hanem éppen ellenkezőleg, erősíteni lesz kénytelen a garázda családfő.”

Ma még távol állunk a fejlettségnek ilyen magas fokától, de azért ne csüggedjünk. Reménykedésünk nem alaptalan: élünk, és majd meglátjuk!

Mese

Hol volt, hol nem volt, valamikor nagyon régen volt egyszer egy gyönyörű szép jövőigényes ország, amely úgy állott a világ közepében, hogy egyik felét langyos tenger mosta, másik felét magas hegyek őrizték. Tengere partján aranyhomok termett, hegycsúcsain cukorporhó. Tavaszvárásra időt nem pazaroltak, lombhullásért nem szomorkodtak lakói. Mert ebben az országban egyszerre volt nyár és tél, hűvös és langyos, jó világ és jobb világ, lenn és fenn, nyugalom és küzdelem, valóság és álom, munka és pihenés, születés és halál. Kinek-kinek a tetszése szerint. Ebben az országban az emberek addig éltek, amíg meg nem haltak. Ebben a gyönyörű szép országban az emberek lába egészen a földre ért, és nyakukon fejet viseltek. Itt senki sem kesergett a múltért, és a jövőt sem féltették... Mert ez az ország a kivételesen okos és meggondolt emberek földje volt, ahonnan még a kezdet kezdetén száműztek minden haszontalanságot. Lakóinak koponyájában egy-egy örökmécses égett. Nem ismertek az áramszünetet és a tangót. Boldogok voltak. Aztán szinte megnyerték a harmadik világháborút...

Régi függelék

Torzó

Jé Jenő, amikor újra fogytán volt a pénze, felvállalta, hogy kék alapon fehér pettyekkel kifesti a távoli jövőt. Jé Jenő szövetkezeti szobafestő és mázolóként már hajnali tízkor hozzákezdett a munkához. Felhajtott egy deci gabonapálinkát, sárga sziruppal. Aztán megköszörülte a torkát, dúdolgatott, gipszelt, szappanozott, randalírozott.

- Nagyságos asszonyom - mondta délfelé a békegalamb természetű házigazdának -, most el kell mennem. Otthon felejtettem a rolnikat. És ebédelnem is kell valamit... Mindjárt jövök.

Jé Jenő, négy nap múlva, úgy éjfél tájban, kissé fáradtan, de büszkén, becsöngetett a békegalamb természetű asszonyhoz, végighúzta hüvelykujját a falakon, a szobaközépre állított bútorokon, pihetollakon és a fürdőbe akasztott törülközőn.

- Száraz - jelentette ki visszafogott örömmel. - Jöhetünk az alapozással!

- Nézze, Jé úr! - szólt a békegalamb természetű asszony hálóingben. - Addig innen el nem megy, amíg nincs kész a munkával! Kosztot és más egyebet tőlem kap!

Szigorú asszony volt. Belülről kulcsra zárta az ajtót, és a kulcsot lenyelte.

Jé Jenő sietve megkerülte a nászágyat, és nekilátott a festésnek.

Reggelre kész volt.

Hajnali tízkor közös erővel feltörték az ajtót, és egy időre búcsút mondtak egymásnak.

A távoli jövő kék alapon, kicsi apró fehér pettyekkel - szabálytalan.

Rolni nélkül másképp ezt nem is lehet.

Könnyű nekünk

Könnyű a dolgunk: éppen csak élnünk kell. Mondjuk, éljünk közép-európai módon, közép-európai időszámítás szerint. Hát nem mindegy, hol számláljuk perceinket?

Éljünk miként szüleink, nagyszüleink, dédszüleink, szépszüleink. Ahogyan a negyvennyolcas honvéd, az Amerikába kitántorgó, az Isonzót megjáró, a Don-kanyart megért, a Szibériát látott, az elfelejtett, az ismeretlen, az élehetetlen...

Éljünk kisjánosként, nagyjánosként, kovácsjánosként, szabójánosként...

Kis János kisember volt. Suszterként kereste kenyerét. Ha nem volt mit dolgoznia, lyukas fogát piszkálta, újságot olvasott és politizált.

Később munka közben is politizált.

Aztán hősi halált halt az első világháborúban.

A másodikban szintén.

Készül a harmadikra...

Mindnyájan tökéletes életet élhetünk példaképünk hasonmásaként. És közben mi is példaképpé válunk.

Egyszerű a számítás: példaképért példaképet adunk.

Legfennebb itt-ott marad valami utánunk.

példakép -

példakép

= én

Nagyokosok szerint a maradék elhanyagolható.

Fix menü

Szedjük néhány foglyot. Kenjük rájuk valamennyit az élet különféle piszkából. Pároljuk másfél hónapig lerben. Vegyük ki, öntsünk nyakukba valamiféle hangzatos szószot. Ha kemények, adjunk hozzá kilátástalanságot, pici halálfélelmet, némi kínokat. Gyöngéd pofoztatással semmire sem megyünk. Miután megtörtek, rakjunk rájuk szigorú ítéletet. Dugjuk bányába, távoli lakatlan helyekre, drótkerítés mögé. Feledkezzünk meg róluk néhány évig. Aztán hirtelen engedjük őket szabadon. Nem fognak elszaladni. Tálaljuk tetszés szerint bűnbocsánattal vagy büntelenséggel, amely kitudódott. Dolgozni fognak és nem csipognak. Puhák lesznek és porhanyósak. Utána bort szoktak prédikálni, de csakis vizet szabad inni.

Szavatartó ember

Pantofár Emil hatvanhatodik születésnapjára a felesége tyúkhúslevest főzött grízgaluskával és prézlis sertéskarajt. Vaslában sütötte a húst, és a megmaradt forró olajba karikára vágott krumplit dobott, hogy megpirítsa. Így szokta. Így szerette a férje, és ezzel is kedveskedni akart neki ezen a szerény körülmények között ünnepelt évfordulón. Félrehúzta a vaslábot a tűzről. Kezében az elmaradhatatlan törlővel jóságos pillantást küldött húslevest habzsoló-szürcsölő férje felé, amikor hirtelen gyenge szédülést érzett, téován az asztal felé indult, összeesett és meghalt.

Pantofár Emil az élettelen testet ágyba fektette, és huszonnégy óráig nem mozdult mellőle, remélte, hogy majd csak magához tér az asszony.

Műhelyébe tévedt rendelők hoztak orvost, Pantofár Emil ápolásra szorult. De mivel el kellett temetnie a feleségét, a sok járkálástól, hercehurcától meggyógyult, belenyugodott a megváltoztathatatlanba. Naponta kijárt a temetőbe. Sírkeretet csináltatott, és egy megbízható kőfaragóval csiszolt gránitlapra a felesége mellé a saját nevét is felvésette.

Írja oda, mondta a kőfaragónak, PANTOFÁR volt SUSZTER EMIL. Így ismernek, de tudja meg, ez sem a teljes igazság. Talált gyerek vagyok. Suszterek műhelyében hagyott valaki. Sem apám, sem anyám. Valódi nevem sincs.

Bevésem születése évét, figyelmeztette a kőfaragó.

Azzal egy kis baj van, mondta gondterhelten Pantofár Emil, és körülményesen elmagyarázta, hogy vízkeresztkor hagyták a cipésműhelyben. Nyilván nem tudták megállapítani, hány nappal azelőtt születhetett. Az irataiban 1916. január hatodika szerepelt születése dátumaként, de Pantofár Emil azt magyarázta a kőfaragónak, hogy a temetőben nincs helye mellébeszélésnek és semmiféle pontatlanságnak.

Mit írnak, kérdezte kissé türelmetlenül a kőfaragó.

Dátumot ne írjon, mondta egyszerűen Pantofár Emil.

Mit írnak, rázta a fejét értetlenkedve a kőfaragó. Írja oda, diktálta Pantofár Emil, MEGHALT A FELESÉGE UTÁN PONTOSAN EGY ÉVVEL.

Nézze, magyarázta lelkesen Pantofár Emil, én sem születésem időpontját, sem annak helyét nem ismerem, halálom óráját viszont akármikor megmondhatom. Minden más, ugye, nem tőlünk függ. Csakis ez az egy függ tőlünk.

Ne bolondozzon, mondta keményen a kőfaragó. Írja, ahogy mondtam, szólts csendesén Pantofár Emil, és megjegyezte, hogy betűnként hajlandó a tizenöt pénzt rögtön kifizetni.

A kőfaragó végignézett a meggyötört emberen, és nem ellenkezett többet.

Az élet szolgálja és a halál urai vagyunk, mondta Pantofár Emil. Aztán miközben kifizette a kőfaragót, büszkén megjegyezte, hogy világeletemben szavatartó ember volt.

Féllábon

A mennyország kapujában rendőr áll. Szúrós szemmel vizsgálja Lajost, aki bebocsátást kér.

- Nem fogad! - recsegteti a szót a rendőr, és kéri a Lajos iratait. Lajos közlekedési kihágást elkövető gépkocsivezetőnek érzi magát.

- Nem akartam... Csupán... - rebegi bűnbánóan Lajos.

Pihetollba ágyazott márványlajtorján rugalmas léptekkel ereszkedik le a fellegekből maga az Úristen. Egy kis földi terepjárásra indul.

- Úristen! Semmit sem változtál! - csodálkozik karját ölelésre tárva Lajos. Az Úristen arcán mosolyba gyűl az elégedettség. Karjába szorítja, barátságosan hátba veregeti halandó barátját.

- Mi járatban, Lajoskám? Mi járatban?

Állnak a mennyország kapujában. A rendőr feszesen tiszteleg.

- Világosságfelelős vagyok a szövetkezetben - meséli Lajos -, könnyíts egy kicsit a dolgomon. Add meg, hogy fényeskedjék nekünk is mindörökké...

- Ó, te Lajos! Te Lajos! Még mindig olyan kicsi hülye naiv ember vagy? Hát azt hiszed, olyan nagy az én hatalmam?! Különben is Péterre tartozik. És Pálra. De Antikának is tudnia kell róla.

Lajos szomorúan nézi régi barátját.

Az Úristen biztatóan mosolyog.

- Ne keseregj. Találunk majd egy kiskaput a világosságnak is. Nézz fel hozzám... Mondjuk, holnap.

- Miként jutok be hozzád? - fontoskodik Lajos. - Tegnap még fehér ruhás angyalok álltak itt a kapuban. Szépek voltak...

Az Úristen nagyot nevet.

- Ó, te Lajos! Te Lajos! Ezen ne múlják az idei cukorrépatermés. A kapuban mindig angyalok állnak. Időnként visszanyírjuk, megvagdossuk a szárnyaikat. Különben ide-oda repdesnének. Na, és megtanítottuk őket tisztelegni.

- Úristen! De hiszen ezek erős férfiak!

- Változnak az idők, Lajosom. Ja! És a szárnyasok nemigen tudtak tisztelegni. Majd megszokod, megtanulod te is. Ha majd gyakrabban jársz erre...

Az Úristen barátságosan integet, beszáll a terepjáróba, és elporzik valamerre a Tejúton. A szolgálatos szárnytalanul tiszteleg.

Lajos úgy áll a mennyország kapujában, mint akinek egyik lába benn van, a másik pedig nincs sehol.

Töri is a fejét, hogy hol, melyik háborúban vesztette el.

Ábel sokadik hazatérése

avagy
miről beszélt a rengeteg fia, miután Csíkmadarason lekecmergett
a hétvégen ingázók vonatjáról

A rengeteg előtt lassított a vonat. Ábel az ablakban állt, mert ülőhelyet nem kapott. Bámulta a tájat. Az állomáshoz közeledve, hirtelen úgy érezte, elfogyott körülötte a levegő. S mivel gyakran próbált türelme is kifogyott, a helyébe tóduló szeretet arra ösztökélte, hogy megpróbálja valamilyen formában magához ölelni a hazai tájat. Megragadta az ablak fogantyúját, rántott egyet rajta. Az ablak keményen állt szabvány-keretében. Körülvizsgálódva, Ábel két egyforma nagyságú, fehér zománcozású táblácskát fedezett fel az ablakkeret alatt. Az egyikre fekete betűkkel ezt írták:

INCHIS
ZAKPbIMO
FERME
ZU
CHIUSO³

A másikon pedig ez állt:

DESCHIS
OTKPbIMO
OUVERT
OFFEN
APERTO⁴

Kis fémnyelv mutatott a ZÁRVA feliratokra. Ábel ügyesen átfordította a zárat, és óvatosan lehúzta az ablakot. Teleszívta tüdejét a Hargitán termett édes levegővel, kitért karokkal szívére engedte az ablakon beáramló világot.

E PERICOLOSO SPORGERSI⁵

Az ablakkeret felső részén, egy soknyelvű feliratból ezt a mondatot olvasta el először. Kissé odébb, karnyújtásnyi magasban a vészfék mellett is ötnyelvű felirat figyelmeztette a helyes viselkedésre.

A vonat fékezett, majd hirtelen megállt. Ábel akaratlanul is fejét csóválta. Fürgén lelépett a vonatról. Két nagy A-val találta magát szembe, a többit eltemette az idő. Az egyik a MĀDĀRAS feliratról integetett; amely az állomásépület homlokzatát díszítette. A másik - az egyedüli élő - bajuszát lefelé lógatta.

- Aztán megismered-e APÁDAT? - kérdezte kíváncsian a bajuszos.

- Kicsinyként igen! - vágta rá büszkén Ábel, és megszorongatta a nagy A-betűs embert. Került néhány rokonság is, azokat is illendően végigtapogatta.

³ Zárva

⁴ Nyitva

⁵ Kihajolni veszélyes

- Mit csinálsz, Ábel?! - nézett Ábelre, az anyja helyett is szigorúan, az apja.
 - Keresem rajtuk a soknyelvű feliratot!
 - Találtál-e vaj egyet?
 - Egyet találtam, de az nem az volt!
 - Miféle?
 - Biza egynyelvű! Mégpedig a munka nehéz nyelvén rótták...
 - Mi azt es szépen beszéljük, Ábel fiam! - nyugtatta meg a fiatalembert az apja.
 - Úgy kell nekünk! - igenelt sebesen Ábel. Aztán mivel úgy tűnt neki, hogy várnak tőle még valamit, erélyes mozdulattal csöndet parancsolt, és a következő beszédet rittyentette a vizionlátás terebélyesedő örömeiben.
 - Tragei mînerul numai în caz de pericol. Orice abuz va fi pedepsit. ТАЖЫМ ЗА РҮКАЯМКУ МОЖИКО б САТСАЕ ОН АСНЕСМУ. Ne tirer la poignée qu'en cas danger, tout abus sera puni. Handgriff nur bei Gefahr ziehen. Jeder Missbrauch wird bestraft. Tirare la maniglia solo in caso di pericolos. Ogni abuso verra punito.⁶
- Álmétkodtak a szomszédok, tapsolt az állomáson ácsorgó tömeg, zúgott a rengeteg. Ábel apja keserűen kérdezte:
- A hatodikon nem tudsz?
 - Nincsen hatodik! - felelte Ábel katonásan.
 - Sá tráíti!⁷ - szalutált serényen az állomásfőnök.
 - Jól van - mondta az Ábel apja megnyugodva. - Ha az ötödik után nincs semmi, akkor megkeressük az első előtt. Valahol csak lennie kell annak is...
 - Otthon vagyunk benne. Csakhogy: Ogni abuso verra punito!
 - Deákul szóltál, Ábel?
 - Vonatul, édesapám. Orice abuz va fi pedepsit!
 - Ezt mi es tudjuk már, fiam! Hát a többi tudod-e?!
 - Még fűtűlni es! - mondta Ábel vidáman, és olyan éleset fűtűtett, hogy a mozdonyvezető elsápadt haragjában. Aztán a hazaig tartó kiadós sétán arról mesélt, hogy hosszú utazása alatt sem ő, sem oltyán útítársai eddigelé egyetlen orosz, franciát, németet, de még olaszt sem láttak.
- Ki tudja hova, merre, milyen irányba sodorta őket a sokféle feliratok alól a sietősen vonatozó élet?

⁶ Csak veszély esetén meghúzni. Minden visszaélés büntetéssel jár.

⁷ Az éljen és az egészséget közötti lefordíthatatlan alázatoskodó köszönés.

Makacs asszony

A középkorú reverendás pap a konyhaajtón belül állt, a legyek ellen felszerelt drótszítás ajtón áthatoló zöld, szűrt fényben és a hivatalos népesedéspolitikának megfelelően a gyermekcsinálás szükségességéről beszélt. Az asszony, harminc éven innen, két gyermekén és férje hősi halálán túl, kapkodva gombócnak való krumplis tésztát gyúrt az ebédhez.

- Két kisgyermekem van, szentatyám! A nincsenre éppen elegenden vagyunk - mondta az asszony, és pillanatra megállt a lapító mellett.

- Leányom - szólt a pap ájtatosan -, Isten akarata ez. Fiú kell katonának, lány anyának. Sokasodnunk kell. Nemzetünk jövője tőled is függ.

Az asszony angyalbögyöröket sodort a krumplitésztából. Idejében akart elkészülni az ebéddel.

- Szaporodnunk kell, leányom! - mondta a pap meggyőződéssel.

Az asszony sietős munkáját félbeszakítva ellenkezett.

- Mire? Mondja meg, mire csináljunk gyereket? Ki tartja el őket?!

A tisztelendőnél készen állt a válasz.

- Gondjukat viseli majd a Fennvaló! A mi dolgunk, hogy szaporodjunk!

Az asszony sorolta a gyermekkel járó sokféle gondot, hivatkozott a háborúra, a nincstelenségre, a kilátástalanságra. De a pap nem tágitott.

- Sokasodnunk kell, hogy győzzünk a háborúban, megszüntessük a nincstelenséget, és a kilátástalanságot szebb jövővé változtassuk.

A kapkodva végzett ebédfőzésben kipirult asszony nem értette a dolgot.

- Szaporodjatok! - szólt a pap, és imádkozott.

- Rendben van! Szaporodjunk! - kiáltotta mindenre elszántan az asszony, és kezét törölve szólt a papnak, hogy vesse le a csuháját.

- Fogjunk hát hozzá a szaporodáshoz!...

A pap dadogva hátrált. Végül az asszony lehúzta a tisztelendőről a reverendát.

Nem volt alatta semmi.

A szaporodásnak ez a módja nem vált be. De mint sok másban, később ebben is győzött a hagyományoszeretet és a kimeríthetetlen emberi találékonyság.

Kimondhatatlanul értjük egymást

Szomszédomban lakik egy kicsi ember. Nagy a feje. Bozontos üstöke alatt bizonyára simogató gondolatok ülnek szépen sorban, kicsi széken, lélegzetelállítóan nagy, megnyerő gyülekezetben. A kicsi ember arcára májfoltos, de szeme tiszta. Behúzott nyakkal, előre billentett fejjel áll előttem, és vizsgálódva néz fel rám. Látom rajta, hogy valakitől vagy valakiktől fél. Tőlem félne? De hiszen bátran harsog, jelszavak lendületével és csattanásával fröcsköli rám bátor szövegét. Homloka hófehér, szakálla fekete, minden foga ép, nyelve lyukas, pergőn gesztikulál, döcögve szól, Lihegve él fáradhatatlanul. Örökké fényben áll. Sötét alak.

- Idefigyeljen, szomszéd! - szólok néki holnap - az élet, ugye, szép lesz?!

- Dehóremeróma! - siet a válasszal az ellentétek embere. Szeme villan, mint hegesztő kezében a pisztoly.

- Persze, ha ma jobban, mint tegnap és holnap, mint ma... - magyarázkodom visszavonulóban.

- Halettekvolnacsakhogymégisátellenbenafüggetlenséggelkapcsolatosandehóremeróma!

- S akkor többek, jobbak és szebbek leszünk?

- Szólmidolmilefetyedeszakramentódehóreme...

- Lesz igazság? Győzni fog a jobb?

- Tdrtdrthdrdrdr... thdr...

- Figyeljen rám! - kérem sietve holnapután, de ő már tegnap előtt szájon vágott, arcomba köpött, tőkön rúgott és kíméletlenül többször is fejbe vert.

Nem csoda, mára kissé megzavarodtam. Figyelem a szomszédomban, nagy fejnek látom, tarnak, tüskés gondolatúnak, felemelt fejűnek, tiszta szájúnak, szelíd szavúnak, mélységesen emberinek, aki sötétben él és fényt csihol.

- Továbbra is gyötrelmesen szép életünk lesz - sóhajtom tétován, mert az az érzésem, hogy egy másik szomszédoddal beszélek.

- Háháhu! Háháhu! - gurgulázik a kicsi fejű nagy ember, és úgy néz rám, mint, aki mindent ért ezen a kicentizett, kidekázott, porciókra szaggatott világon.

Az, aki még nem szokta meg, hogy nem megjuhászodni, nem kibicsaklani, nem lelombozódni, nem tapsolni, nem hümmögni, nem sóhajtozni, hanem örökösen kérdezni kell - féljen tőle!

Ezek mondatok

A ló tipeg.

A kutya selypít.

A Szamos vize egyáltalán nincs.

Engedd meg, hogy legmelegebb kívánságaimat hozzád vágjam.

Átdobták a közöst a kerítésen.

Minden túros hátnak ló a neve.

Hőn szeretett, nagyra becsült, mélyen tisztelt, fáradhatatlanul zseniális, korszakalkotó, világhíres krumplileves.

Szeretnék rántani hat ökröt.

Nem szól fejem, nem fáj semmim.

Megpróbálom kifejezni a bennünk évek óta gyarapodó úrt.

Tudatalattomoskodással kerülj beljebb belé, hogy majd megtaláld önnönmagad tükörképét.

Nem az a fontos, hogy meddig félünk, hanem éppen az.

Szeretnék szilveszter éjszakáján letépni minden fekete hót és napot.

Merre tartasz, te kicsi hülye, marha, elől púpos, hátul széles, kopaszodó közérzet?

Nagy fák sorsa

Temetésére munkacsoport alakult. Tömören fogalmazott gyászbeszéd hangzott el fölötté. A gyászzenétől megremegtek az erdők.

Kidőlt, állapították meg a kiváló szónokok. Díszes tehergépkocsin hozták, hegyen-völgyön ünnepélyes lassúsággal haladtak. A városon át vitték, az emberek percre megálltak, sóhajokban emlékeztek meg róla. A vasút melletti raktárba temették.

Még élhetett volna, mondták a jóra való emberek. Ezt susogták a fák is.

Nagy volt, mondta a gépkocsivezető. Főfő volt, mondta az erdőkerülő. Délceg, erősítette a vadász.

Hát éppen neki kellett kidőlnie, sóhajtotta az öreg bakter.

Ki lesz most már a legnagyobb, a legjobb, a legszebb, a legokosabb, a legbátrabb, a legügyesebb közöttünk, susogta a nagyerdő.

Én vagyok, én leszek, nyögték sietve a különféle fajta fák.

Nem úgy van az, szólt egy idegességtől kitüzesedett csipkebokor.

Az effélét örökké a favágók döntik el...

Miért ölt bolhát Málé Pali cukorgyári lakatos?

Újsághír: Nemrég, amikor az egyik késő délutáni órában Málé Pali hazatért a munkából, vetkőzés közben a szokottnál nagyobb, hófehér bolhát talált a mellén.

A későbbiek során megállapítást nyert, hogy a fentnevezett lakatos minden tétozás nélkül, valószínűleg előre megfontolt szándékkal, különleges kegyetlenséggel kimért, egyetlen hirtelen csapással agyonütötte áldozatát, és a tetemet belefricskázta a vécékagylóba.

De elfelejtette ráhúznia vizet.

Ez okozta vesztét.

A helyszínre siető közegek így rövidesen letartóztatták a tettest, aki töredelmes vallomást tett.

Ügyében vizsgálat indult.

*

Részlet (a nagy nyilvánosság elé még nem tárható) vizsgálati jegyzőkönyvből, amelyet a folyó évek, hónapok és napok során vettek fel Málé Pali cukorgyári lakatos bolhaölési ügyében:

„A tettes arra az általunk többször megismételt kérdésre, hogy miért ölte meg a bolhát, a következőket felelte:

- Nem szeretem a bolhákat!
- Ki nem állhatom őket!
- Mert ugrálnak!
- Mert csípnek...
- Mert szívják a vérünk...
- Mert ingyenélők, pofátlanok, törtető, befurakodók, gátlástalanok. Mindenütt ott vannak. Róluk beszélünk szabad időnkben, róluk olvasunk az újságban, őket látjuk a tévében.
- Mert sokat pofáznak...
- Mert ujjal sem szabad hozzájuk nyúlunk. S így mindenkor ők kerülnek ki győztesként az élet különféle csatározásaiból!
- Mert örökké ünneplőben járnak, a nyakkendő le nem esik róluk!
- Mert pofátlanul elvárják a tapsot tőlünk!
- Megtiltanak minden vakarózást, mozgolódást!
- Mert már nagyon elszaporodtak!
- Mert nagyapámnak volt egy mondása: Vesszen az ellenségünk!

A gyilkos arra a számtalanszor is megismételt kérdésre, látta-e, hogy áldozata nem a megszokott fekete, hanem éppen ellenkezőleg, ritka, hófehér bolha, hajthatatlanul kitartott tagadó válasza mellett:

- Csípett, hát jól odasóztam neki! És ha ez még egyszer előfordul, ismét odakenek neki egyet! Minek itt annyit filozofálni... Különben minden bolha fekete. Még ha cukorporos is...”

*

A vizsgálóbíró megjegyzése:

A gyilkos harminckét éves, büntetlen előéletű, nő, két gyerek apja. Tagadja, hogy tettének elkövetése előtt szeszes italt fogyasztott volna. Ép elméjű, kiegyensúlyozott, több helyről kisebb kölcsönöket vett fel. Kedvenc itala a délibáb(?).

Tettének súlyosságát egyelőre nem érzékeli. A kihallgatások során erre vonatkozólag ismételtelen kijelentette, hogy amit tett, az csupán „lepkefing”(!).

Megjegyzés: Az életről hasonlóképpen vélekedik.

Határozat: További kihallgatását - szükség esetén életfogytiglan, azaz örök életre - elrendeljük.

Makacs jelmondat

1848 - Világ proletárai, egyesüljtek!

1914 - Világ proletárai, egyesüljtek!

1939 - Világ proletárai, egyesüljtek!

? - Világ jóemberei, egyesüljtek!

2348 - Világ robotjai, egyesüljtek!

2848 - Világ proletárai, egyesüljtek!

Régi függelék

I. Változtatások - *Anderung*

1. Az egyetemes részben - Im allgemeine Theil

főváros helyett *európai főváros*

2. A betűrendes részben - Im alphabetischen Theil

Budapest után *Magyarország fővárosa* *Bukarest* után *Románia fővárosa*

II. Sajtóhibák - *Druckfehler*

A „... nemrég *Bulalesrben* járt...” mondatrészben a helység neve helyesen: *Buxalest*. Tehát az említett mondatrészt helyesen a következőképpen kell olvasni: „... nemrég *Bujatestben* járt...”
A továbbiakban következő *Butarest*, *Butatest*, *Bubafest* és *Butavest* helységneveket szíveskedjék *Bubalest*-nek, *Butatest*-nek, *Butafest*-nek és *Bubatest*-nek olvasni.

Ó, istenem!

Avagy
mese a történelmi létráról,
amelynek valamelyik fokán mindig kiderül,
hogyan az emberiség javíthatatlanul előre halad
a maga útján

Volt egyszer (hol nem volt?) egy ember. Most Csakfelmayer Péternek hívják

„De azok, akik nem születtek arra, hogy a sikeres munkához szükséges lelkiállapotot önmagukban elő tudják idézni, vagy nem sajátították el elég fiatalon, vagy bármely okból a vallásban vagy a filozófiában nem találtak arra az erőre, mellyel saját tehetetlenségüket ellensúlyozni tudnák: tudatos erőfeszítéssel még mindig megtanulhatják, hogyan érhetik el az életben a legjobb eredményt. Eközben sok minden megvilágosodik előttük, amit azelőtt rejtélyesnek tartottak.”

Csakfelmayer Péter jó ember.

„Vannak még egyéb rejtett és észrevétlen módjai annak, hogy az ember a balsiker akarásának áldozatul essék. A befelé és kifelé élő típus majdnem egyaránt fogékony ezekre szemben. Se szeri, se száma például azoknak, akik szántsándékkal olyan munkát vállálnak, amely tehetségüknek csak csekély hányadára tart számot, és akik aztán könnyörtelenül hajszojják és fárasztják magukat haszontalan részletek elvégzésével.”

Csakfelmayer Péter ügyes ember.

„Azt mondtuk az imént, hogy a relativista nem látja a fáktól az erdőt. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy sohasem tud az egésznek, a világ egységének a felfogásáig eljutni. Az élete csupa töredék, részek közt játszódik le: a szakember korlátait építi maga köré. Érthető tehát, ha azt látjuk, hogy a szaktudományokban sok a relativista, hiszen a szaktudományok felvirágzása maga is a relativizmus eredménye.”

Csakfelmayer Péter rendkívül okos ember.

„A konkrét történelmi folyamatokban maguk a tények olyan gyakoriak és szembeütőek, hogy egyetemes sorsuk az összes mozzanat részletekbe menő feltárása nélkül is világosan látható. »Nem tudják, de teszik« - mondta Marx egy alkalommal az emberek társadalmi aktivitásáról.”

Szeretünk téged, Csakfelmayer Péter.

„A tárgyilagossági komplexusok belső mozgalmassága, egymásra gyakorolt kölcsönös anyagi hatásaik, kölcsönhatásaik stb. létrehozzák azt, amit rendszerint oksági folyamatnak nevezünk, mégpedig abban a formában, ahogyan ezt ma már általánosan elismerték, mint olyan - többnyire igen sokrétű és bonyolult - kölcsönhatások irreverzibilis folyamatát, amelyeket gondolatilag a statikus valószínűségek formájában szoktunk tudatosítani.”

Ó, Csakfelmayer, ne hagyj el bennünket!

Legyünk borvizek

A borvízforrások hozamának mennyisége, szénsavtartalma nem állandó. Az oldott szénsav mennyisége ugyanis mindig összefügg a külső légköri nyomásviszonyokkal. Jó megfigyelők a borvizek „viselkedéséről” meteorológiai következtetéseket is le tudnak vonni.

Ha gyalogtúránkon megtöltjük kulacsainkat valamelyik ízesebb borvízforrás vizével, ne dugaszoljuk le légmentesen a kulacsot, mert a szénsav szétfeszítheti azt!

Örök életre készülve

Hoppfeuerwehrmann Ignác évek óta várta a telefonjavítókat. A felesége egyszer személyesen is bejelentette a telefonközpontban, hogy készülékük nem működik. Többször is elment volna, hiszen idejéből futotta, de nem tehetett, mert hirtelen meghalt. Így aztán Hoppfeuerwehrmann Ignácot ugyancsak meglepte, hogy az egyik nap délelőtt kopogtak az ajtaján. A saját koporsóján ült, és a tévé délelőtti adását nézte. Mire feltápáskodott volna, a kopogtató lenyomta a kilincset, az ajtó nyikorogva engedett.

Szabad? - kérdezte egy leányhang, amely az ajtónyílásban megjelenő fiúsan rövidre nyírt szőkeség szájából jött.

A telefonjavítóktól jöttem, hadarta a lány, és elemlámpájával a lába elé világított, arra a lépcsőre, amelynek aljában Hoppfeuerwehrmann némán várt rá.

Sajnos nincs villanyunk, szabadkozott a házigazda.

A kislány körbevilágított a helyiségben, amely kicsi, ablaktalan és hiányosan bútorozott volt. Válltáskájából szerszámokat szedett elő.

Hol áll a telefon, kérdezte suttogva az öregembert.

Beszélhet hangosan, a feleségem úgy sem hallja, szólt Hoppfeuerwehrmann Ignác vidáman, és koporsójának fedelét odébb tolva kiemelt belőle egy, a század elején használatos távbeszélő készüléket.

Tessék mondani, ez a Temető utca 1. szám, II/c 143 - kérdezte sikítva a lány.

Igen, felelte kissé megütközve a nyilvánvaló kételkedésen az öreg, és a bejárat fölötti márványlap aranyfeliratára hivatkozott, amelyről messziről leolvasható:

HOPPFUEURWEHRMANN IGNÁC

tűzoltóparancsnok

1867-1933 és neje

HOPPFUEURWEHRMANN RÓZA

szül. VÍZHÁNYÓ 1881-1983

A telefonjavító kislány felszaladt a lépcsőn, elolvasta a márványtáblára írottakat, visszasietett és átvette a volt tűzoltóparancsnoktól a régi telefont. Aztán oldaltáskájából előszedett egy tűzpiros nyomógombos készüléket, és megkereste a koporsó mögötti falon a csatlakozót.

Ez megfelel, kérdezte. Választ sem várva, bekötötte a telefont a hálózatba, jelentette a központnak a dolgot, összeszedte a szerszámait, és sietve indult kifelé.

Hoppfeuerwehrmann Ignác nyikorgó csontokkal útját állta, és egy bankjegyet gyömöszölt a lány zsemlemellére feszülő egyik blúzzsebbe.

Nem kellett volna, szólt a lány szégyenkezve.

Tudja, telefon nélkül olyan süket a ház, magyarázta az öregember.

A lány pillanatra megállt a kriptá előtt, s jegyzetfüzetében a következő címre pillantott.

Itt van a közelben, állapította meg némi örömmel, miközben megkerülve egy mohás kökeresztet, fölfelé kapaszkodott a domboldalon, a sírkert túlsó végébe.

Sóhaj

- Ebben a koszos világban semmi sincs a helyén. Az eszünket a fenekünkben hordjuk, testünk porhüvely, lelkünk tele van mindenféle szeméttel. Jövőnk helyén a mindig frissen szidolozott múlt, a történelemben burjánzik a politika, hétköznapijaink dugig vannak képmutatással. Kosz, szemét, guanó mindenütt. Bennünk, környezetünkben, a világűrben és az atomok magjában... Hol a szemüvegem? És hányszor mondtam már, mielőtt asztalhoz ültök, kezet mossatok!

A helység kapujában

A király halála

Középen szétnyílt a parasztok sora, két hófehér ló bukkant elő. Aztán a sötét arcú futók tágították az utat.

A király! Jön a király! hangzott innen-onnan, de csupán a mozgékony és nagytudományú királynő igyekezett előbbre szokásos kísérete körében. A király egyelőre nem mutatkozott. Öreg volt már, nehézkesen mozgott, tétovázott és félt. A fehérek rárontottak a feketékre.

Belegyalogolok a piszkos pofátokba, csikorogtak a parasztok és jobbra-balra kaszabolva nyomultak előre. A királyok a bástyák mögé rejtőztek. Huszárok nyargaltak előre-hátra a csatatéren. Ledőlt egy-egy bástya. Kelepcébe került a soktudományú királynő is.

A végén magára maradt az egykor hatalmas hatalmú király. Idegen bástyák szorításában lépegetett sötét ellenfele felé, a távolból zavarta-kényszeríttette erre a fekete vezér. Már mindenét feláldozta, minden katonáját odadobta az ellenség martalékául. Díszes kísérete nélkül, tapsoncok, udvaroncok, igenlők nélkül felfúvódott paraszthoz hasonlított most a király. De még mindig úgy tett, mint aki nem hibás, sohasem volt vétkes és gyalogos. Halhatatlannak hitte magát a király az utolsó pillanatig. Kissé elhúzódott a játszma. Koronás matt lett a vége, öncélú befejezés.

A király sorsa semmiképpen nem emberi. Az ember - ha esze van -, reménytelenségét mindvégig megőrizve, a játszmát még idejében feladja.

A nagy kérdőjel

In memoriam Örkény István

- Halló! kérem... Kérem, beszélni szeretnék az íróval. A Hanák-ügyről...
- Sajnos, uram... Ugyanis éppen földön kívül van. Talán...
- Talán legközelebb?...
- Nézze, azt nem tudhatjuk, hogy mikor!... Semmi pontosat nem mondhatok. Esetleg, ha gondolja, bízza rám az üzenetet.
- Hát az nem olyan egyszerű!
- Kérem, ahogy tetszik! Óhajt meg valamit?
- Ne tessék megsértődni...
- Nem tesz semmit uram!
- Mondja, ismeri ön valamennyire a Hanák-ügyet? Ugyanis már régóta sejtem ám, hogy mi a teendő!
- Mit beszél?! Tudja, hogy végül is ki fogja lemosni ultrás vízzel a székeket?
- Sejttem! Erről van szó...
- Úristen! Hát miért nem szólt előbb?!
- Tudja kérem, bizonyos gondolkodási időre volt szükségem. De magam sem hittem volna, hogy ilyen egyszerű...
- Hallatlan! És kire gondol?
- Ilonára.
- Aki munkaidő után takarított az üzletben?
- Természetesen.
- De hát ezzel sértette vérig a hanyag Hanáknét! Miért szeretné éppen a példamutató nyakába varrni ezt a különmunkát?
- Dehogyan varrom a nyakába! Viszont az is igaz, hogy rajta kívül nincs más, aki alaposan tud takarítani. Ezért azt mondom, senki másra, csakis reá kell bízni ezt a munkát ezután is...
- Munkaidőben?
- Munkaidőben. És munka után. Meg vasárnap... Mindig. A rend érdekében!
- És mi lesz Hanáknéval?
- Ha jól emlékszem, Hanákné fölmondott. De erre is van ötletem: sürgősen állítsák az Ilona helyébe. Különben, úgy tudom, elfoglalta ezt a helyet is. És persze itt is és ott is hanyag. S akkor mi van?! Előbb-utóbb jön majd egy másik Ilona. És rendre helyrehozza a Hanákné hibáit. Takarít, rendet teremt. Higgye el nekem: vannak még Ilonák!
- Ilyenformán Hanákné egyre fennebb jut!
- Hanákné? Ugyan kérem! Ő máris fenn van! Hanákné nem mossa ultrás vízzel a székeket, nem szolgál ki senkit, nem jár utána semminek, nem oktat, és nem nevel, nem töri magát...

Hanákné nem is lelkesedik. Hanákné van! És ezt tudomásul kell vennünk. Hanákné - jobb, ha tőlem tudja - nem változtat a világ állapotán. Munkája nem munka, gondolkodásmódja nem új... Mindazonáltal körül vagyunk véve Hanáknékkal!

- Mit üzen az írónak?

- Csak annyit, hogy valahol az Ilona munkamaximuma és a Hanákné munkaminimuma közötti űrben, a Nagy Lefolyó közelében kellene találkoznunk. Állítólag Hanákné ott fojtja majd kanál vízbe az Ilonákat... Tessék nekem elhinni, teljesen örkényesen cselekszik!

- Ne csodálkozzék... Különb en igaza van. Egyetlen betűt vétett. De ez a betű minden...

- Éppen ezért tudni szeretném: örökké radikálisnak kell lennünk?

Nehéz kezdet

Amikor a vonat fékezett az állomásban, már állt. És rángatózott, a szobafestők mozdulatát utánozta, akik mennyezetfestés közben derékból hajlonganak az egyenletesen ide-oda mozgó meszelő útját követve. Leszállt a vonatról. Nyögve lépett le a magas lépcsőről. Átvágott a koszos peronon és az áporodott levegőjű várótermen. Trolibuszjegyet vásárolt egy fabódében meggémberedett nénitől, aztán fellépett, feltüremkedett, felnyomakodott, felkapaszkodott egy buszra. A központban leszállt, ácsorgott, fázott, unatkozott. Aztán felült egy trolira, amely a kombinátig vitte. Kopogott az üveglakos tudakozónál, mutatta igazolványát. Kabátgallérjára erősíthető jelvényt kapott, amiről mindenki tudta, hogy vendég a gyárban. Kísérőjével egy irodába ment, ahol kérdéseket tett fel egy tapasztalt mérnöknek. Gondosan felírta a számadatokat, a százalékokat, a dátumokat és a neveket. Köszönte a felvilágosítást és a kávé, amit a mérnök titkárnője felszolgált. Aztán a kísérő kíséretében elhagyta a gyárat. Még aznap hazautazott.

Másnap bement a szerkesztőségbe, papírt tekert a gépbe, és leírta, hogy miként fékezett a vonat az állomásban, és ő miként rángatózott a szobafestők mennyezetfestő mozdulatát utánozva, mielőtt leszállt a vonatról. Azt írta, hogy nyögve lépett le a magas lépcsőről, átvágott a koszos peronon és az áporodott levegőjű várótermen, amelynek bejáratánál egy fabódében gémberedett nénit talált, és trolibuszjegyet vásárolt tőle, majd buszra szállt, és megtekintette a város szépülő központját. Utána trolibuszon érkezett a kombinát kapujához, ahol felmutatta igazolványát, jelvényt kapott, és kísérőjével végigment a gyáron. Aprólékosan leírta, hogy mit kérdezett a mérnöktől és azt, hogy az mit válaszolt. Számadatokat, dátumokat, neveket sorolt, és végül odaírta, hogy köszöni a beszélgetést és a kedves titkárnő kávéját. A kísérőt is megemlítette, akinek a társaságában elhagyta a kombinátot.

Príma, mondta rovatvezetője, miután végigolvasta az írást. Nem bánt senkit! Most pedig, mondta a rovatvezető némi gondolkodás után, utazz el, menj szépen...

Harmadnap tért vissza a szerkesztőségbe. Íróasztalához ült, papírt tekert a gépbe és nagyriportot írt. Azzal kezdte, hogy a vonat megállt az állomáson, és vele együtt többen leszálltak.

Két napig dolgozott a riporton. Aztán újra útra kelt...

Akármikor visszatérhet. És tele lesz mondanivalóval.

Közeleti hírek

- A külügyminiszter ma nem vacsorázik. A Felsőgyepűrágó Távirati Iroda a hírt egyelőre még nem erősítette meg.
- Pistike vacsorán vett részt. Jelen voltak apukája, anyukája szülői minőségükben, és a Pistike húga testvéri minőségében. Pistike apukája pohárköszöntőjében többek között a következőket mondta: „Na, hogy ityeg a fityeg?” Pistike csuporköszöntőjében kifejezte megelégedését, és közölte óhaját, miszerint a továbbiakban is kordialis légkörben zajló gyümölcsöző véleménycserén igényt tart még fél csésze kakaóra. A tárgyalások vacsora után is folytatódtak.
- Kerekes Károly szállítási minisztériumi főosztályvezetőt érdemei elismerése mellett nem tüntettek ki, nem mentették fel. Más beosztást nem kap.
- Szellőt, Kocsis Mihály fuvaros dereset azonnali hatállyal magasabb munkakörbe helyezték, mivel a tegnapi reggeli sóderszállítás alkalmával, eddig ismeretlen meggondolásból, kidőlt mellőle Vidám, Kocsis Mihály sárga kancája. Szellő főigavonói beiktatása a tegnapi délelőtti folyamán megtörtént. Vidám megnyúztatásáról később intézkednek.
- A fokföldi törpék császára a jövő hónap második dekádjában hazánkba látogat. Nem hívta senki.
- Piroska a holnap reggeli utolsó autóbusszal indul látogatásra nagymamájához a Kiserdei tanyára. Mint tudjuk, Piroskát szálak kötik vagy fűzik az erdei öreglányhoz, aki csak egy a lány két nagymamája közül. A látogatás máris nagy érdeklődést váltott ki Hetedhétországban és a farkasok között.
- Ma újra összegyűlnek Földkerekségen Micu Ioan, Little John, Malinkov Ivan Ivanovics, Klein Johann, Petit Jean, Poco Juan, Piccolo Giovanni, Mic Ion (volt Stein), Kicsi Jancsi (volt Ricsi), Kis János, Malgranda Johano és sok más kisember. Összejövetelük célja, hogy ne legyenek szanaszét, hanem együtt, ha ez egyáltalán lehetséges, de ha nem, akkor is elhordják zsebkendőjük négy sarkában azt a hegyet. Többen közülük már most az egész földgömböt gondolják.

Kötelen

Figyeljük a köteltáncost. Úgy tűnik, biztosan járkal a magasban lévő egyetlen úton, a világ legkeskenyebb útján... nem is út az, hanem inkább a végtelen úttalanságot kettőbe osztó határvonal.

A köteltáncos halálához elegendő az egyszeri határsértés.

Ha kiradíroznánk azt a keskeny utat, a köteltáncos valószínűleg sürgősen megtanulna a végtelenben járni.

Nekünk, akik két világ határán élünk, sohasem volt közömbös, hogy hol feszítik a kötelet, és mikor törlik a határokat.

Mostanában ez is könnyebben megy.

Joó József közlegény kopogott a tábori iroda ajtaján, megvárta, amíg engedélyt kap, aztán belépett, vigyázzba vágta magát, tisztelgett és tisztán csengő hangon jelentette:

- Zászlós úrnak alázatosan jelentem, Joó József közlegény megszökött!

A távolból a szovjet hadsereg ágyúinak dörgése hallatszott.

A zászlós hátradőlt a széken, és szemüvege mögül Joó József közlegényre pillantott.

- Joó József közlegény - mondta aztán szigorúan -, vegye tudomásul, hogy olykor a becsületes emberek is nagyon ronda halállal halnak meg!

- Igenis! - válaszolta feszes vigyázzállásban Joó József közlegény, és engedélyt kért a távozásra.

Másnap - kiérdemelt lelki nyugalommal - megszökött a táborból.

Tele vagyunk gátlásokkal

Kis János tegnap reggel, háromnegyed hétkor, több szemtanú jelenlétében, hirtelen pofon vágta Nagy Pétert, akivel egyidőben érkezett az irodaház ajtajába.

Kis Jánost kórházba szállították.

A szakavatott elmeorvos vizsgálaton kiderült, hogy Kis János évek óta gátlással küzd: nem tudja eldönteni, miként köszöntse reggelenként Nagy Pétert.

A főorvos különösen súlyosnak ítélte a beteg helyzetét, mivel annak évek óta nem jutott eszébe, hogy olykor - akár egész életén át -, köszönés nélkül is elsétálhat Nagy Péter mellett.

A történetek után ez sajnos már lehetetlen. Nagy Péter tanúk előtt kijelentette, hogy bár Kis János köszönési módja kissé furcsa, de mint annyi mást, ezt is meg lehet szokni.

Örkény után

Az ablakhoz lépett, kitárta és nagyot szippantott a kora reggeli friss levegőből.

Szerette a távolban kéklő helyi Fudzsijamát. Reggelenként, hogy erőt gyűjtsön aznapi munkájához, nézegette a tájat. Lila árnyalatokban küldte feléje szépségét a hegy, aljában lomha ködök úsztak. A tizenegyedik emeletről minden gyönyörű és megnyugtató volt.

Elmosolyodott. Aztán kiugrott az ablakon.

Vele zuhant a semmibe tartó kérdés: miért?!

Minden erre adott válasz otromba puffanás a zöld gyepen.

Indoklás nincs!

Tények vannak, amelyekből időnként akaratunk ellenére is összeáll egy-egy igaz történet.

Recept

Vegyünk egy high-key eljárással készült, derűs, optimista tájképet. Tegyük a nagyítógép másolókeretébe, és állítsuk feje tetejére a világot. Világítsuk meg a képet aszerint, hogy milyen érzékenyséű filmet fűztünk fényképezőgépünkbe. Exponáljunk és vigyázzunk magunkra. Alkalmazzunk tankhívást. A hívási idő elteltével a hívót a doboz nyílásán át gyorsan kiöntjük, kétszer-háromszor öblítsük vízzel, utána töltsünk belé rögzítő oldatot. Rögzítés után következik a mosás, amelynek célja a rétegekbe került káros utóhatású vegyszerek eltávolítása. Másra ne is gondoljunk. Helytelen rögzítés esetén moshatjuk akár ítéletnapig. Csavarjuk ezután a megszáritott filmet spulnira, és helyezzük lehetőleg egy aknás tükörreflexes pentaprizmás gépbe. Ha nincs, használjuk a saját fényképezőgépünket.

Amikor időnk engedi, menjünk ki a természet lágy ölére, vegyük kézbe a gépet, állapítsuk meg a helyes zársebességet, ellenőrizzük, megfelelő-e az objektív rekesznyílása, és azt is, hogy ki áll a hátunk mögött. Használjuk a távmérőt, és a három lépés távolságra vonatkozó jótanácsokat. Határozott mozdulattal nyomjuk meg az exponáló gombot. Amennyiben a high-key eljárással készült fényképről már ismert, derűs, optimista táj nem jelenik meg a szemünk előtt, és hibát sem a fényképezőgépben, sem az alkalmazott vegyszerekben nem mutathatunk ki, az egyetlen, amit tehetünk: POFONVÁGJUK a környezetvédelmi felelőst.

Ha nincs illetékes a közelben, és még reménykedünk, mert fejünk felett nem szállt el az idő, próbálkozzunk újra és újra más felvétellel.

Béke

Erdélyi svábnak született, a háború után négy esztendőn át az Uralban dolgozott. Buchmüllerné a neve. A magyaron kívül nem beszél más nyelvet.

Szürke barakkvárosban élte le azokat a megmagyarázhatatlan éveket. Nem sejtette.

Buchmüllerné eleinte folyton a férjére gondolt. Később már csak a Klári arcát látta, leginkább rá emlékezett. Három lányt szült. Ma sem tudja miért, akkor nem a kicsit vagy a nagyot, hanem a közbülsőt szerette a leginkább. „Megismerem majd, ezer közül is...”

Amikor visszatörhetett, szülőfaluja állomásán nagyot lélegzett a hazai levegőből. Később az ismerősök gyűrűjében csendesen megkérdezte:

- Klárit miért nem hoztátok?

- Itt vagyok - mondta szomorúan az egyik előtte álló copfos kislány, miután sokadikszor átsiklott már rajta az anyja tekintete.

Buchmüllerné ma is említette, hogy azt a pillanatot sem fogja soha, de soha elfelejteni.

Nagyjából minden rendben van

A kutya ugat.

A felsőiskola gondolkodik.

Mi mindent megtettünk...

Javaslat a totális szennyeződés elkerülésére

Ma már nem elégedhetünk meg a szennyeződés különféle módozatait tiltó táblákkal. Semmi-képpen sem elegendő, ha jól látható helyeken, ízléses feliratokon hirdetjük, hogy vigyázzunk a tisztaságra, ne szemeteljünk, ne köpjünk a padlóra, ne énekeljünk, ne dohányozzunk. Jó az, hogy a gyarapodó szemétkupacok mellé, fölé és alá táblákat helyezünk el, amelyekről akárki leolvashatja, hogy ott a szemét lerakása tilos. Kell az erdők mélyén az *Óvjuk az erdőt* szövegű felirat. Tiltsuk ily módon a tábortüzeket és az oktan fűre lépést. Gyártsunk minél több esztétikus és megnyerő feliratú szemétkosarat és köpőcsészét. Tegyük meg mindent a tisztaságért. De ne elégedjünk meg ennyivel. Lépünk tovább. A meglévő feliratok mellé helyezünk el újabbakat. Tegyük minden állampolgár kötelességévé, hogy közvetlen környezetében szemre, gondolkodásra és érzelmekre ható tetszetős, ha lehet, színes, hangos és másfajta korszerű feliratokat helyezzen el. Mit tartalmazzanak ezek a feliratok? Mindenekelőtt azt, hogy gátoljuk meg a szennyeződés általánosodását, biztosítsuk az ökológiai egyensúlyt, az emberek lelkivilágának tisztaságát, állítsuk meg a küszöbön a világkatasztrófát. Figyelem! Vigyázat! Szennyeződhet a talaj, a vizek, a füvek, a fák, a levegő, káros mértékben növekedhet a zajártalom, a hangszennyeződés. De ugyancsak nagy veszély fenyegeti a fényt, ha sötétséggel szennyezzük, a bársonyos sötétséget, ha fénnel piszkítjuk unos-untalan. De szennyeződik a vágy, koszosodnak a gondolatok, a lelkiismeret, érzelmeink, mozdulataink. Az egyszerűséget belepi a bonyolultság pora, az anyagiságot a tévhit, az igazságot a hazugság. Minden szennyeződhet! Erre figyelmeztessünk.

Íme, néhány a táblákra javasolt szövegekből:

Harcoljunk mindenféle szennyeződés ellen! Tekintetteddel ne piszkold be a nőket!

Minden erőnkkel gátoljuk meg a rendkívül gyorsan terjedő fényszennyeződést!

Ne engedjük, hogy éjszakáink bársonyos sötétjét bepiszkolják az elektromos fények!

Mint szemed fényére, úgy vigyázz a szemed fényére!

Tartsd tisztán a gondolataidat!

Szennyes gondolatokat papírra és az éterbe szórní büntetés terhe alatt szigorúan tilos!

Az üres szavakat hangoztatót a törvény bünteti!

A szerelem nyugodt és tiszta lelkivilágunk ellensége, és káros az egészségre!

Tisztaságban tiszta álmod / Tiszta lesz lelkivilágod.

Terven felül született gondolatok raktározása könyv alakban vagy más formában tilos, mivel bizonyos körülmények között erjedés okozója lehet! Ne formabonts! Él a tiszta formákkal! Ne lépj ismeretlen kifejezési formába! Ne lelkesedj a padlóra!

Ne törj ki minden érzelmet és filozófiát! Vigyázz mozdulataid tisztaságára!

Ne dörgöld piszkos valamidet a patyolat semmihez!

Még egy jó tanács. Vigyázzunk: a felirat nélkül maradt helyek erősen szennyeznek a feliratokat! Viszont, ha úgy adódik, ez fordítva igaz, mert akaratunk ellenére is folyton piszkosul a világ.

Kérdőív

Mit gondol, kié a levegő?

- a. egy földalatti titkos szervezete?
- b. egyetlen államé?
- c. a magasságos atyáúristené?

Mi jut eszébe két, azaz kettő négyzetméter földterületről?

- a. petrezselyemágyás
- b. sírhely
- c. jövő

Kötött-e már életbiztosítást? Olcsónak vagy túlfizetettnek találja a saját életét? Mennyiért adná oda az életét (utolsó ára)? Mennyiért vásárolna örökéletet:

- a. fél királyságáért?
- b. tartós eszméi közül azokért, amelyekben legalább három évtizede hisz?
- c. féllábát odaadná érte?

Mit gondol, mi a lélek mértékegysége? Mitől fél a leginkább:

- a. kutyaharapástól
- b. ejtőernyős ugrástól
- c. a történelem kerekétől
- d. ép fogai kihúzásától
- e. mérgesgázhiányos időszakban a gázkamrától

Mit szeretne mindenáron tudni:

- a. miért véges az élet?
- b. mikor jön az orra előtt eliramló busz helyébe a következő?
- c. ki nyeri 2000-ben a focibajnokságot harmadosztályban?
- d. a tordai pogácsa receptjét?

Kit szerezne igazán megbüntetni:

- a. a pákosztos macskát?
- b. a harmadik világháború főszervezőjét?
- c. hűtlen szeretőjét?
- d. az Istent?

Barátai közül kiket részesít előnyben:

- a. akik tudják, hogy meg fognak halni?
- b. akik nem akarják tudni, hogy meg fognak halni?
- c. akiknek már minden mindegy?

Ha válogathatna a kínszenvedésekben, mit vállalna a legszívesebben:

- a. hat órás gyűlést?
- b. hátából szíjat hasítsanak?
- c. megtiltsák, hogy gondolkozzék?

Érdemes-e koromsötétben nyitott szemmel rohanni? Miért?

Bizonyos abban, hogy az emberek egyszer majd megértik egymást?

- a. egészen biztos
- b. nem egészen biztos
- c. rendőrbiztos

Hogyan készítené el kedvenc háziállatát (macskáját, kutáját, törpepapagáját, díszhalat stb.) éhező barátainak:

- a. töltve?
- b. pörköltnek?
- c. aszpikban?

Melyik kérdést merésznél még feltenni magának:

- a. szeretem a hajnalt délben?
- b. hány még a harminckettő?
- c. a melle kék?
- d. megmondanád végre igazából, hogy vagy?!

Májusi romantika

Hólyagos eső esik. A fülünkben a vérnyomásos tavasz dobog, furcsa, sohasem hallott melódiát. Gyapjas fellegek keringenek szédülten fölöttünk, hitvány kutyák kergetik erre-arra megvadult nyájukat. Zeng az erdő, a mező, a patak, a csatorna, a hegyorma, a lelkiismeretünk és zúg a nádas, az utca, a város, a gyár, a fejünk és jól hangolt zongorahúrként minden idegszálunk. Fordul valami kimondhatatlan felé a bennünk ragadt téli indulat és az a kovásznyi remény, amely most ünnepi zöldbe öltözött, hogy aztán gondtalan virágok pazar színeivel ékesítse föl magát.

Mióta tart a hidegzuhany? Percekkel ezelőtt indult, és mégis úgy tűnik, hogy már évek óta esik. Az utca is harsogja, hogy minden cseppje aranyat ér. Valamennyi időre vacogva összehúzza magát a kikelet. Megjött, itt volt, elmehet? Közben vigasztalhat is, hogy újra visszatértek a fecskék, a gólyák, a tücskök, a bogarak és összes jó madaraink. Aki elmegy, visszatér, aki jön, hazaér. Pillangók röpködnek örömben és mámorban: káprázatunk és az éltető levegő virágai. És itt van már a cserebogár. És újra itt az örök kérdés: Mikor lesz nyár?! Bokros fejünkben kicsiny bogár a mosolygásba bugyolált tapasztalat: „Május negyvenben!” Ez bizony június első dekádjára esik. Így aztán elfogadjuk. Addig is esik. Zápor poroz. Ha kell, ha nem, esik a májusi eső. Negyven fényesnek ígért napig és negyven sokcsillagosra álmódott éjjel. És mind aranyat ér. Hozza magával az Erőt, az Egészséget. És a kitűzött dátumig itt lesz a Boldogság is. Jönnek az örömök lepkeszárnyon, békák ümmögésében, minden szintű nyári burokkolásban, munkás méhek állandósódó döngicsélésében.

Az örökkévalóságig kitartó május az álmunk. Napfényestől, csapadékostól, hirtelen haragos-viharostól: ez a legszebb, a leghosszabb, legígéretesebb hónapunk. Ilyenkor hisszük, hogy vannak és lesznek csodák. És talán vannak még, akik hisznek a hétköznapi-egyszerűségű csodákban, a májusnegyvenekben, minden májusban, minden fénylobbanásban, minden vízcseppnyi tisztaságban, amit nekünk ígért az élet. Májusban fölszállnak a ködök és felfénylenek az igaz gondolatok, amelyek pengéjén clikkan és a jövőbe mutat a szintiszta valóság. Hát ez se szép?!

Hólyagos esőket hordoz az idő. Tisztára mossza magát a természet, amely emberi utánzásra most különösen alkalmas. Talán most minden lehetséges. Most, ha akarjuk, kakukk lehetünk vagy búbos banka, esetleg okosan ballagó nyáj, virágsátras galagonya vagy álmokat cipelő felhő. De lehetnénk kiséprűzhetetlen pöttyösen is vidám katicabogár, csigabiga, aki maga oltja égő házát vagy sötét bokrok alján is vidáman csilingelő gyöngyvirág. Esetleg - nagy akarattal - mi lehetnénk a telihold, hogy homlokráncolva is ingyen szórjuk a tiszta fényt májusi vagy nyári éjszakákon. És aztán a meleget ígérő nyárelőben, amikor sohasem jön el a sohanapja, mi galambszívűek lehetnénk a szerelmes gerlebűgás, miközben azt sem feledjük, hogy minden szép május újabb rohanó májust ígér, és égig érő májusfát gyönyörű lánynak, bátor gondolatnak, helytálló embernek, és megtalált önmagunknak mindig jóval május negyven előtt magunknak kell állítanunk a képzelt hajnal kapujába.

Búcsú

Ülök a vörös posztós sátorban. Hideg fényű karbidlámpák sziszegnek a magasban. Mellem magasságában tükrös, sokrózsás, nagy mézeskalácsszív. Mellszélességű. A lépcsőzetesen lefelé futó polcokon kisebb szívek sorakoznak, lennebb még kisebbek ülnek, mint piros-fehér szelídített madarak, melyeket fehér-kék vitézkötéses ruhába öltöztettek. Messziről jött fények villódnak a mézeskalácsszívek tükrén, tótágast álló emberek jelennek meg a tükrökben, éppen csak kirajzolódnak, kontúrt kapnak, aztán sodorja, viszi őket tovább a tömeg, amely a sátor előtt hullámszik szakadatlan.

Nézem a huszár ormóttan, tompa kardját, és rajta a papírzacskóból egyenletesen nyomott cukroskeményítő-zsinór szabályos hullámszását. A pogácsalófej cukros kantára sárga. Sárga? Nem. A kantár zöld. Zöld? Inkább rózsaszínű, mint minden a valószínűtlen világban. Ezt akkor tudnám biztosan megállapítani, ha magam is nyomhatnám a nagy papírzacskóból azokat a fehér, kék, zöld, rózsaszín és sárga vonalakat a pirosra festett szívekre, ha azsúrozhatnék sokféle babát, bölcsőt, kakastaréjt, csizmát, kardot és szívet.

Ülök a mézeskalácsos sátorban. Valamiféle jóleső melegség áramlik felém a tányérnagyságú mézes debrecenik sárgás-barna korongjából, Megfogni nem szabad, szól belülről-távrolról a tiltás. Diákok jönnek, pengve-pattanva szilánkokra törik a debreceni a kezükben, és elővillanó fogsoruk között ropogva eltűnik a melegség, oldódnak a korongok azzá, amik voltak: mézzé, lisztté és sziruppa lesznek újra.

A törés, az irtóztató ropogás zaja elül a tordai pogácsák puha barnaságán, kitüremplő belsejük sárgája olyan, mint a dohányos néger szájából elővillanó fogak színe, lapogatom ezt a négyfülű csodát, amit kicsi nyújtófával és két egymásba akasztott villával kell elővarázsolni darabonként, és úgy vinni haza áhítattal, akár a kisgyerekek szokták réges-régen a vásárfiát.

Márványosra kandírozott ánizsos pogácsán fut a szemem, celofánba csomagolt kétarasznyin nőtt mandulásokon, a fémkarikában született mogyoró nagyságú mézestésztából eggyé sütött flaszteren, amit ha cukorban főzött déligyümölcsrel töltenek, bomba a neve.

Télikabátgomb nagyságú diópuszerlik és csokoládés spiccek halma között szurtos gyerekkéz matat. Menj odébb, fiam, szól egy cseppet sem szigorú hang. És egy nagy, sárga kéz megmerevedik. Közben volt egy háború, és most mézeskalács figurák nélküli béke van, és a fiam kezéből, nagy, erős kezéből kihull a hófehér vízilabda, piros zsinórbetűkkel van ráírva valami, hirtelen nem találom a szemüvegem, nem tudom elolvasni az üzenetet.

Gurul a labda. Jaj, vigyázz! Cukorrózsák repülnek, és a mézeskalácsszíveken megrepednek a tükrök. Kettéhasadnak a bombák, huszárok nyargalnak fejvesztett lovakon, lefele a piros lépcsőn, a mandulás mezőkre. Mákos végű, sokféle színű papírszalagon pipák paraszát rugdalják a pólyás babák, akár a régi házról a vakolat, úgy hull róluk a színes máz. Fröcsköl a karbidlámpa fénye, kevés a víz, kevés a gáz, fogy a világosság. Fehér cénára fűzött lila és sárga pogácsabogyók közrefogják a piros keresztet, és gurulnak lefelé.

Eszünk. Mindent megeszünk, miközben a vörös sátorban minden elfeketül. Ülök, pislákoló fényben. Félig nyitott szemmel, kiterített fiam figyel belőlem. Kinn a búcsús tömeg kavarg.

De most már nem érdekel, hogy mikor jönnek értem.

És az is teljesen mindegy, hogy fehér, kék vagy fekete ruhás emberek (angyalok) döngetnek az ajtómon.

(1985)